

9

Q

Q

sue sit p̄tū ei⁹ publicum sue occultū: nec
pōt̄ repeterē pecunia quā turpis dedit: s; ali⁹
us iūste detineat. si vo sit symōiac⁹: ga cōti⁹
lit ordinē symoniace: uel ga tedit l⁹ recepit
bñficiū symoniace: uel fuit mediator symo⁹
nie. si ē publicū: ē ipso iure suspensus ⁊ q̄ ad
se ⁊ q̄ ad alios: s; q̄ ē occultū ē suspensus ipo⁹
iure q̄ ad se tñ: non aut q̄ ad alios. **A**d se
cūdū dicēdū q̄ nec pp̄ p̄ceptū ei⁹: nec eti⁹
pp̄ excoicationē debet aligs recipere ordiez
ab epo quē scit symoniace pmotū: ⁊ si ordi⁹
netur: nō recipit ordinis executionē eti⁹: si
ignoraret ei⁹ eē symoniacū: s; idiget dispensatione: q̄uis qđā dicit q̄ si non pōt̄ pbare
ei⁹ eē symoniacū debet obedire recipiēdo
ordinē: s; n̄ debet exeg sine dispēsatōe. sed
Babsqz rōne dicit: q̄a null⁹ debet obedire a
licui ad coicādū sibi i facto illico. ille aut̄
gest ipso iure suspensus ⁊ q̄ ad se ⁊ q̄ ad alios
illicite nfert ordinē. vñ null⁹ debet sibi obe
dire recipiēdo ab eo q̄cūq; ex cā. si aut̄ ei⁹
stat: non debet p̄ctū credē alteri⁹: ⁊ ita cū
bona sc̄ia debet ab eo ordinē recipere. si aut̄
epo sit symoniacus aliq̄ alio mō q̄ p̄moti⁹
onē suā symoniace factā: pōt̄ ab eo ordinē
recipere si sit occultū: ga nō ē suspensus q̄ ad
alios: s; solū q̄ ad seip̄slū ut dictu⁹ est. **A**d
tū dicēdū q̄ B̄ q̄ aligs priuet eo qđ acce
pit s; solū ē pena p̄ctū s; etiā q̄nq; effect⁹ ac
q̄stidōis iūste: puta cū aligs emit re aliquā
ab eo q̄ uēdē nō pōt̄: ⁊ iō si aligs sc̄ie ⁊ p̄pa
spōre symoniace accipiat ordinem uel ecclē
asticū bñficiū: nō solū p̄ua eo qđ accepit
vt. s. careat executione ordinis ⁊ bñficiū re
signer cū fructib⁹ ide recept̄: s; etiā vtter⁹
punit: q̄a notaif famia ⁊ tenet ad restituē
dos fruct⁹ nō solū p̄ceptos: s; etiā eos q̄ p̄ci
pi potuerūt a possesso re diligenter: qđ tñ uel
ligēdū ē de fructib⁹ q̄ sup̄fit deducit expen
sis fact⁹ cā fructu⁹: except⁹ fructib⁹ illis q̄ al
expēsi sit i utilitate ecclē. si vo eo nesciēt
nec uolēt p̄ alios alicui⁹ pmotio symonia
ce p̄curat: caret qđē ordinis executionē: ⁊ te
nēt resignare bñficiū qđ ē secur⁹ cū fructi⁹
b⁹ existib⁹: nō aut̄ tenet restituē fructus
p̄ceptos: q̄a bona fide possedit: nisi forte ini
mic⁹ ei⁹ fraudulēt pecunia daret p̄ alicui⁹
pmotio: ⁊ nisi ipse exp̄sse dixerit: tūc. n. nō
tenet ad renūciādū: nisi forte postmodū pa
cto senserit soluēdo qđ fuit p̄missū. **A**d
q̄tu⁹ dicēdū q̄ pecunia uel possesso uel fruc

tus symōiacē accepti debet restituē ecclē in
cui⁹ iūriā data fuerit: nō obstante q̄ platus
uel aligs o collegio illi⁹ ecclē fuit in culpa:
q̄a eorū p̄ctū nō debet alius nocē: ita tñ q̄
quātū fieri pōt̄ ipsi q̄ peccauerūt inde cōmo
dum nō sequat̄. si vo vlat⁹ ⁊ totū collegiū
sūt i culpa: tūc debet cū auctoritate superioris
uel paupib⁹ uel alii ecclē erogari. **A**d
q̄ntū dicēdū q̄ si aliq̄ sūt i mōasterio symo
niace recipi obet abrenūciā. ⁊ si eis sc̄erti
b⁹ om̄issa ē symōia p̄ cōclū gnāl: sine spe
restitutiōis de mōasterio suo repellūt: ⁊ ad
agēdā p̄petuā p̄niām sūt i artiori regula po
nendi: uel in aliq̄ loco eiusdez ordinis si ar
tior ordo non inuēt̄. si vo h̄ fuit an cōclū
debet i alius loci eiusdez ordinis collocari. ⁊
si h̄ fieri nō pōt̄: dispēsatōe debet i eisdem
mōasterys recipi: ne i seculo euagēt̄: mutat̄
tñ p̄orib⁹ loci ⁊ iſeriorib⁹ assignari. si vo ip̄is
ignorātib⁹ siue an cōclū siue p̄o sint symo
niace recipi: post q̄q̄ r̄nūciāverūt p̄t̄: d̄ no
uo recipi locis mutat̄ ut dictu⁹ est. **A**d sex
tū dicēdū q̄ q̄ ad deū sola volūtassā symo
niacū: s; q̄ ad penā ecclāsticā extiore n̄ pu
niē ut symoniac⁹ ut abrenūciare teneat̄: s;
debet de mala iūtiōe p̄t̄. **A**d septimū
dicēdū q̄ dispēsare cū eo q̄ ē bñficiatus symo
niace sc̄et̄: sol⁹ papa pōt̄. In alius āt casi
b⁹ pōt̄ etiā ep̄s dispēsare: ita tñ q̄ p̄us abre
nūciēt qđ symoniace acq̄suit̄: ⁊ tūc dispēsa
tionē q̄seq̄t̄ l̄parū ut habeat laicā coionē:
l̄maginā ut p̄ p̄niām i alia ecclā i suo ordi
ne remāeat: uel maiore ut remaneat i eadē
s; i mōrib⁹ ordibus: uel maximā ut i eadē
ecclā etiā maiores ordines q̄seq̄t̄: nō tñ p̄la
tiones accipiat.

Einde post
religionē considerādū ē de
pietate: cui⁹ opposita vitia
er ipsi⁹ consideratiōe inno
scit. Circa pietatē ḡ q̄rūnū
q̄tuor. p̄ ad q̄s p̄ieras se extēdat. 2° qđ p̄ pie
tate aliquib⁹ exhibeat. 3° vtrum pietas sit
spālis v̄tus. 4° vtrum religionis obtētu sit
pietatis officiū p̄termittēdūm.

Ad primuz sic proce

dī. Quidetur q̄ p̄ieras non se extēdat ad de
termīatas p̄soas aliquip̄ hoīuz. **Dic. n.** Aug⁹ i
p̄. de ciui. dei q̄ pietas p̄pē dei cult⁹ itelligi
.s.3.

solet: quā greci eusebiam vocant. s̄z dei c̄t^o
nō dicit p̄parationē ad hoīes: s̄z solū ad
dēū. ḡ pietas nō se extēdit detinatē ad ali
q̄s hoīuz psonas. **H.** Greḡ dīc in p̄ moral.
Pietas i die suo oīuiū exhibet: ga cordis
viscera mīe opib^o replet. s̄z opa mīe sūt oib^o
exhibēda ut p̄z p̄ Augl. i p̄ de doc. xpiana. ḡ
pietas nō se extēdit detinatē ad aliq̄s spā
les psonas. **P.** Multe sūt alie i hūanis re
b^o coicatiōes p̄ sanguineoz t̄ oīiuū coica
tionē ut p̄z p̄ phm i 8° ethicor. t̄ sup̄ qualiv
bz eaz aliq̄ amicitia fūda q̄ videt eē pietatⁱ
t̄ v̄t^o ut dicit glo. 2. ad Thimot. 3° sup illud
Habētes qdē speciē pietatⁱ. ḡ nō solū ad 2
sanguineos t̄ oīiues pietas se extēdit. **Vz**
ō ē qd̄ **Tulli** dīc in sua rhetorica q̄ pietas ē
p̄ qua sanguie iū cl̄ p̄riegz beniuolis officiū
t̄ diligēs tribuiſ cult^o. **R.** dicēdū q̄ hō ef
ficiſ dīsimode alijs debitor fīm eoz dīſa ex
cellētiaz ad dīſa bñficia ab eis suscepta. **In**
utroq̄ aut̄ de^o fūmū obtinet locū q̄ excelle
tissim^o ē t̄ ī nob̄ ecēdi t̄ gubernatiōis p̄mūz
p̄ncipiū. scđario vo nři eē t̄ gubernatiōis p̄nci
pia sūt parētes t̄ patria: a qb^o t̄ ī q̄ nati t̄ nu
triti sum^o. t̄ iō p̄ dēū ē hō maxie dībitoz pa
rētibus t̄ p̄rie. vñ sicut ad religionem p̄tinet
cultū do exhibē: ita secū dario gradu ad pie
tate p̄mūz exhibē cultū parētibus t̄ p̄rie. **In**
cultu aut̄ parētū icl̄udit cult^o oīuz sanguini
neoz: ga etiā sanguinei ex hō dīcitur q̄ ex
eisdē parētibus p̄cesserūt ut p̄z p̄ phm i 8°
ethicor. In cultu aut̄ patrie itelligiſ cultus
oīuz oīiuū t̄ oīuz p̄rie amicor: t̄ iō ad hos
pietas p̄ncipaliſ se extēdit. **A** Ad p̄mū ē di
cendū q̄ i maiori includit min^o: t̄ iō cultus
q̄ deo debet icl̄udit i se sicut aliqd p̄ticulař
cultū q̄ debet parētib^o. **G** In dī ſalach. p̄.
S i ḡ p̄ ego sū rbi honoz me^o: t̄ iō nom̄ pi
etatis etiā ad dīmū cultu referit. **A** Ad fīm
dicēdū q̄ sicut Aug^o dīc i x^o de ciui. dī. mo
re vulgi noīi pietatⁱ etiā i opib^o mīe frequē
taſ: qd̄ iō ibi arbitor euenisſe: ga hō fieri p̄ci
pue mādat deus ea que sibi uel p̄ sacrificiūs
placē testat: ex q̄ suetudie factū ē ut t̄ de^o
ipse p̄z dīcaf. **A** Ad triū dicēdū q̄ coicatiō
nes sanguineoz t̄ oīiuū maḡ rferūt ad p̄n
cipia nostri esse q̄s alie coicatiōes. t̄ iō ad hō
nomē pietatⁱ is magis extenditūr.

Ad secundum sic pro
cedit. Videlq; pietas nō exhibeat pentib?

sustētationē. Ad pietatē. n. videt p̄tinē illē
p̄ceptū decalogi. Honora patrem tuū t ma-
tri tuā. s̄ ibi nō p̄cipit nisi honor exhibitio
ḡ ad pietatē nō p̄tinet sustētatiōe; pentibus
exhibē. ¶ P. Illis hō debet thesauriçare q̄s
tenet sustētare. s̄ fm aplim ut h̄. 2. ad Corl
5° fili nō debēt thesauriçare p̄ntib⁹. ḡ non
tenet eos p̄ pietatē sustētare. ¶ P. Pietas
nō solū extēdī se ad parētes: s̄ etiā ad alios
sanguineos t ocīues ut dictū ē. s̄ nō tenet
alīqs oēs sanguineos t ocīues sustētare. ḡ
nec etiā tenet ad sustētatiōe; pentū. ¶ S;
5 ē q̄ dñs Math. 15° redarguit phariseos
q̄ ipediebāt filios ne p̄tib⁹ ad sustētatiōe;
exhiberēt. B⁹ dicēdū q̄ pentib⁹ t ocīub⁹
alīqd debet duplicit: vno p̄ se. alio p̄ accēs
Per se qđē d̄bet eis id qđ d̄cet patrē iōntū
pat̄ est: q̄ cū sit sup̄ior q̄ p̄ncipii fili exīs:
d̄bet ei a filio reuerētiā t obsequiū: ¶ Per
accēs at alīqd d̄bet p̄i qđ d̄cē eū accipe fm
alīqd qđ ei accidit:puta si sit infirm⁹ q̄ visi-
tēt: et ei" curatiōi itēdat: et si sit paup q̄ su-
stentef: et sic ve alīys h̄ mōi. q̄ oīa sub d̄bito
obseq̄o iōtēt et iō. Lulli" dic q̄ pietas exhibi-
bet et officiū et cultū: ut officiū referat ad
obseq̄o: cult⁹ vō ad reuerētiā sue honorem
ga ut dic Aug⁹ i x: de ciui. dei. dicimur co-
lē hoīes q̄s honorificatiōe l̄frequētatiōe l̄
recordatiōe frequētam. ¶ Ad p̄mū ḡ dicē
vū q̄ i honoratiōe parētū intelligis oīs sub
uētio q̄ debet p̄tibus exhiberi: ut dominus
infretat Math. 15°: et h̄ iō q̄ subuētio sit
p̄i ex debito tanq̄ maiori. ¶ Ad secūdū di-
cēdū q̄ p̄ h̄ rōnē p̄ncipu: fili⁹ autem h̄ ra-
tionē a p̄ncipio exītis iō p̄ se p̄i cōuenit ut
subueniat filio. et pp̄ h̄ nō solū ad horā de-
b̄z ei subuenire s̄ ad totā suā vitā qđ ē the-
sauriçare. sed q̄ fili⁹ alīqd cōferat p̄i h̄ ep̄
accēdens rōne alicui⁹ nccītati istāt i q̄ tenet
ei subēire n̄ at thesauriçare q̄i i longinqui
ga nālit nō parētes filioz s̄ fili⁹ parētū sunt
successores. Ad tīu dicēdū q̄ cult⁹ t offi-
ciū ut Lulli" dic: debet oīb⁹ sanguineū iūctis
t p̄ie beniuolis: nō tñ eq̄liē oībus s̄ p̄cipue
p̄tib⁹: alīys at fm ppriā facultatē volūtate
t decentiam p̄sonaz.

Ad tertium sic proce-
ditur. Videlicet q̄ pietas nō sit sp̄alētus ab
alys disticta. Exibēn. obsequiū et cultū alig-
b̄: ex amore pcedit. s̄z b̄ ptinet ad pietates

g pietas nō est virtus a caritate distincta.
¶ Cultū deo exhibē ē ppriū religionis. sed
etīa pietas reddit deo cultū ut dīc Aug⁹. x^o
de cūi. dei. g pietas nō distinguī a religiōe
¶ P. pietas q exhibet cltū t officiū patrie
videt esse idē cu iusticia legali q respicit bo
nn; cōe. s̄ iusticia legalē v̄tus gnālis ut p̄z p̄
p̄m i c̄ ethicoz. g pietas nō ē v̄tus spālis.
¶ H̄z̄ ē q ponit a Tullio ps iusticie. R^o
dicēdū q aliq̄ v̄tus spālis ē ex h̄ q respicit
aliq̄ obm̄ fm aliquā spālē rōnē. cu aut ad
rōnē iusticie p̄tineat q debitus alu reddat:
vbi inenit spālis rō debiti alicui p̄fone ibi ē
spālis v̄tus: debet at aliqd alicui spālit: quia
ē onāle p̄ncipiū p̄ducēs i eē t gubernās. h̄
aut p̄ncipiū respicit pietas i q̄tuz parētibus
t p̄rie t his q ad h̄ ordināt officiū t cultūz
spendit: t iō pietas ē spālis v̄tus. Ad p̄mu
q dicēdū q sicut religio ē qdā p̄testatio
fidei spei t caritatis qb̄ h̄ p̄mordialis ordi
nat in deū: ita etīa pietas ē qdā p̄testatio ca
ritatis quā q̄s h̄ ad pentes t ad patriā. Ad secūdū
dicēdū q̄ deus lōge t excellentiori modo ē p̄ncipiū essendi t gubernatiōis q̄
p̄uel p̄ria: t iō alia v̄tus ē v̄tus religionis q̄
cultū deo exhibet a pietate q̄ exhibz cultūz
p̄tib̄ t p̄rie: s̄ ea q̄ sūt creaturaz p̄ quādaz
superclētīa t causalitatē trāsferūt i deūz
ut Dyo^o dīc i l^o d^o diui. no. vñ p̄ excellētiā pie
tas cult^o dei noīaf: sicut t de^o excellēt^o dīcīt
pa^c nōster. Ad tertiū dicēdū q̄ pietas se ex
tēdit ad patriā fm q̄ ē nob̄ quoddā eēndi
p̄ncipiū. s̄ iusticia legalis respicit bonū p̄rie
fm q̄ ē bonū cōe. t iō iusticia legalis mag
babet q̄ sit v̄rtus gnālis q̄ pietas.

Ad quartuz sic pro
cedit. Qidēt q̄ occasiōe religiōis sint p̄ter
mittenda pietatī officia i p̄tes. Dic. n. dīs
Luc. i. 4°. Si q̄ venit ad me t n̄ odit patrē
suū t matrē: t uxore t filios t frēs t sorores
ad h̄c aut t aīam suā: nō p̄t me^o esse disci
pul^o: vñ i laudē Jacobi t iohāni^o Math.
4° dīc q̄ relictis retib^o t p̄re: securi sūt xp̄m
t in laudez leuitaruz of Hen^o. 3°. Qui dixit
p̄ri suo t mīri sue nescio v̄o: t frēb^o suis iō
ro illos: t neficerūt filios suos: hi custodie
rūt eloquū tuū. s̄ i grādo pentes t alios con
sanguineos ul̄ etīa oīēdo eos: nccē ē q̄ p̄ter
mittat pietatī officia: g p̄ religionē officia
pietati sūt p̄termittenda. ¶ P. Math. 8° t

Luc. 9° dīc q̄ dīs dicētī sibi: p̄mitte me pri
mūzire t sepelire patrē meū: r̄ndit: sine ut
mortui sepeliāt mortuos suos: tū aut vade
t ānūcia regnū dei: qd̄ p̄tinet ad religiōz: se
pulta at̄ pris p̄tinet ad pietatī officiū. g p̄ies
tatī officiū ē p̄termittendū p̄p̄ religiones.

¶ Deus p̄ excellētiā dīc p̄ nr̄. s̄ sicut per
pietatī obseqa colim^o pentes: ita p̄ religio
nē colim^o deū. g p̄mittēda sūt pietatī obseqa
p̄p̄ religiōis cultū. ¶ Religiōi tenēt
ex voto qd̄ trāsgredi nō licet: s̄ religiōis ob
seruatiās p̄le fm q̄ suis parētib^o subuenire
ipediūt: tū p̄p̄ paup̄tate: ga p̄p̄to carent:
tū etīa p̄p̄ iobediēt: ga sine lnīa suoz p̄la
toz eis claustrū exire nō licet. g p̄ religio
nē p̄mittēda sūt pietatī officia in parentes.

¶ H̄z̄ ē q̄ dīs Math. 15° redarguit pha
riseos q̄ itiuiti religiōis honorē pentib^o obi
tum subtrabē docebāt. ¶ R^o dicēdū q̄ reli
gio t pietas sūt one v̄tutes. nlla at̄ v̄tus alu
v̄tuti ūriat aut repugt: ga fm p̄h̄m in p̄dica
ment: bonū nō ē bono ūriū. vñ nō p̄t esse
q̄ pietas t religio se mutuo sp̄diāt ut p̄p̄
actū vñi acr^o alteri excludat. cui libet eis
v̄tulact^o ut ex s̄ dīc p̄z obbitis circūstātys
limitat^o: q̄s si p̄tereat iā nō erit v̄tul actus s̄
v̄ty: vñ ad pietatē p̄tinet officiū t cultū pa
rētib^o exhibē fm debitu modū. nō ē aut de
bit^o mod^o ut pl^o h̄ tēdat ad coledū patrem
q̄s ad coledū deū. s̄ sicut Amb.° dīc sup Lu
cā. necessitudini gn̄is dīne religiōis pietas
anserit. Si g cl^o p̄tū abstrahat nos a cultū
deū: iā nō eēt pietatī parētū iſſtēre cultū ū
deū. Vñ Jero^o dīc i ep̄la ad Heliodor^o. Per
calcatū p̄ge patrē: p̄ calcatā p̄ge matrem: ad
vexilla cruci euola: sumū gen^o pietatī est in
bacre fuisse crudelē. t iō i talī cāu dimitte
da s̄ officia pietatī i p̄tes p̄p̄ dīnū religiōis
cultū. Si vñ p̄ exhibēda debita obseqa p̄tē
b^o si abstrahamur a dīno culto: h̄ iā p̄tēbit
ad pietatē. t sic nō op̄orebit p̄p̄ religiōē
pietatē deserē. An p̄mu g dicēdū q̄ Greg^o
exponē illud q̄bū dīs. dīc q̄ parētes quos
aduersarios in via dei patimur: oīiendo t
fugiēdo nescire debem^o. s̄. n. p̄tes nr̄ nos
p̄uocēt ad peccātū t abstrahat a cultū dī
nū: debem^o q̄tū ad h̄ eos deserē t odire.
t h̄ modo dīc i lenite suos cōlanguineos
ignorasse: ga idolatrie fm mādatū dīnū non
peccāt: ut h̄. Exo. 42°. Jacob at̄ t Jobānes
laudantur ex h̄ q̄ sūt securi dīnū dimisso

parete: nō ea eoz pat̄ eos p̄uocaret ad maliū
s; ga aliū estimabat ipsū posse vitā trāsīr̄ eis
xpm sequērib⁹. Ad secūdū dicēdū q̄ dñs
iō phibuit discipulū a sepulchra p̄ris: ga sicut
Criso⁹ dīc: p̄ h̄ eu dñs a mltis malis eripuit
puta lucib⁹ t̄ merorib⁹ t̄ alijs q̄ hinc expec
tan̄. post sepulturā n. erat nccē t̄ testamē
ta scrutari: t̄ hēditat̄ diuiniōez t̄ alia h̄ moi
t̄ p̄cipue q̄a aliū erāt q̄ sp̄lē poterāt hui⁹ fin
neris sepulturā ul̄ sicut Cyrill⁹ expōit sup
Lucā: discipul⁹ ille nō petyt q̄ patrē iaz de
fūctū sepeliret: s; adhuc viuētez i senectute
sustētare vſcq̄ sepeliret: q̄b dñs nō ceſſit
ga erāt aliū q̄ ei⁹ curā h̄re poterant linea pa
rētele aſtricti. Ad t̄riū dicēdū q̄ B̄ qđ pa
rentib⁹ carnalib⁹ ex pietate exhibem⁹ i deū
referim⁹: sicut t̄ alia mīe opa q̄ gbuscūq̄ p
ximis ipēdīm⁹ deo exhibita vidētūr. secūdū
illud. Math. 25⁹ Qđ vni ex minimis meis
fecistis: mibi fecistis. t̄ iō si carnalib⁹ parēti
bns nra obsequia fnt nccia ut sine his su
stētari nō poſſit: nec nos ad aliqd̄ deū idū
cant: nō debem⁹ ituitu religiōis eos deserē.
sicut sine pctō eoz obsequys vacare nō poſſ
sum⁹: nēl etiā si absc̄q̄ nro obſego p̄nt sustē
tari: lictū ē eoz obsequa p̄termittere ad h̄ q̄
ampl⁹ religiōi vacem⁹. Ad q̄rtū dicēdū
q̄ aliud dicēdū ē de eo q̄ ē adhuc i ſeculo ſ
titut⁹: t̄ aliud de eo q̄ ē iā i religiōe p̄fessus
ille. n. q̄ ē ſeculo ſtitut⁹ ſib⁹ parētes q̄ ſi
ne ipo ſustētari nō p̄nt: nō deb̄z eis relici re
ligiōez itare: q̄a tr̄ ſgredereſ p̄ceptū de ho
noratiōe parēti: q̄nū qdā dicāt q̄ i h̄ caſu
licite poſſet eos deserē: eoz curā deo cōmit
tens. ſi ſi quis recte ſideret: h̄ eēt temptare
deū: cū h̄iſ ex h̄iſano cōſilio qd agēt: piculo
pentes exponeret ſub ſpe dñi auxili⁹. Si vo
ſine eo pentes uitaz trāſire poſſent: lictum
eēt ei deser̄t parētib⁹ religiōez itare: quia
ſilj nō tenēt ad ſuſtētatiōnē pētu⁹ niſi cā
nccitati ut dictū ē. ille vo q̄ iā eſt i religiōe
p̄fessus reputat iā q̄i mortu⁹ mūdo: vñ nō
debet occaſiō ſuſtētatiōnē pentū extire clau
ſtru in q̄ xpo conſepelis t̄ ſe itex ſecularibus
negociſ ſiplicare: tenēt tñ ſalua ſui plati obe
diētia t̄ ſue religiōis ſtatū piu⁹ ſtudiū adbi
bere q̄liē et̄ parētib⁹ ſubueniatur.

Einde ſide
randum ē o obſeruatiā t̄
ptib⁹ ei⁹ p̄ q̄ de oppofitus

vityſ erit manifeſtū. Círcā obſeruatiā at
qrū tria. p̄ vtr̄ obſeruatiā ſit ſp̄alis virtus
t̄ ab alijs diſtincta. 2° qđ obſeruatiā exhibe
beat. 3° de cōparatiōe ei⁹ ad pietatē.

Ad primū ſic proce

dif. Videſ q̄ obſeruatiā nō ſit ſp̄alis virtus
ab alijs diſtincta. Virtutes. n. diſtinguuntur
fm obiecta. ſz obm obſeruatiā ſit nō diſtinguit
ab obo pietat. dīc. n. Tulli⁹ in ſua rethorica
q̄ obſeruantia ē p̄ quā boies aliq̄ dignitate
ancedētes qdā cultū t̄ honore dignat. ſz. cl
tum t̄ honore etiā pietas exhibet peritib⁹
q̄ dignitate ancedit. q̄ obſeruatiā n̄ ē virt⁹
diſtincta a pietate. S. Hic hoib⁹ i digni
tate ſtitutis debēt honor t̄ cult⁹: ita etiā
eis q̄ excellit ſcia t̄ virtue. h̄i n̄ ē aliq̄ ſp̄alis
vt p̄ quā honore t̄ cultū exhibeant̄ hoib⁹
q̄ ſcie t̄ vtili excellētia h̄it. q̄ etiā obſeruan
tia p̄ quā cltū t̄ honore exhibem⁹ hiſ q̄ nos i
dignitate ancedit nō ē ſp̄alis virtus ab alijs
diſtincta. S. hoib⁹ in dignitate ſtitutis
multa debēt ad q̄ ſo uēda lex cogit: fm illō
ad R. o. i. Reddite hoib⁹ ſbita: cui tribu
tū tributū t̄c: ea vo ad q̄ p̄ legē ſpellimur p
tinēt ad iuſticiā legalē ſeu etiā ad iuſticiā ſp̄lē.
q̄ obſeruatiā nō ē p̄ ſe ſp̄alis virt⁹ ab
alijs diſtincta. S. h̄i n̄ qđ Tulli⁹ dic̄ cōdi
uidēdo obſeruatiā alijs iuſticie ptib⁹ q̄ ſunt
ſp̄ales virtutes. R. dicēdū q̄ ſic ex dictis
p̄: nccē ē ut eo modo p̄ quendā ordinatum
diſcēdū diſtinguāt̄ virtutes: ſic t̄ excellentia
pſonaz qb⁹ ē aliqd̄ redden⁹. ſicut autē car
nalis p̄ p̄ticulariē p̄ticipat rōnē principi⁹ q̄
vliſ iuēniſ i deo: ita etiā pſona q̄ q̄tū ad ali
qd̄ puidētiaz circa nos gerit p̄ticulariē p̄t
cipat p̄petatē p̄ris: ga p̄r̄ eſt p̄ncipiū t̄ gnā
tiōis t̄ educationis t̄ discipline t̄ ciuz q̄ ad
p̄fectionē h̄iſane vite p̄inēt. pſona aut̄ i di
gnitate ſtitutis ē ſicut p̄ncipiū gubnatiōis
reſpectu aliqrū reſ: ſicut p̄nceps ciuitatis i
rebus ciuilib⁹: dux aut̄ exercit⁹ i reb⁹ bellic⁹
magiſter aut̄ in disciplinis. t̄ ſilē ē i alijs. t̄
ide ē q̄ oēs tales pſone p̄es appellat̄ p̄ ſi
militidinē care ſic. 4. Regl. ſerui. Ha
man dixerūt ad eū: p̄ ſi ſe grādēz dixiſſet
tibi pphā t̄c. Et iō ſicut ſub religiōe p̄ quā
cult⁹ tribuiſ deo quodāmō iuēniſ pietas p̄
quā colūt parētis: ita ſub pietatē iuēniſ ob
ſeruatiā p̄ quā cult⁹ t̄ honore exhibet pſois
i dignitate ſtitutis. Ad pmū q̄ dicēdūz

¶ sicut dictū ē s̄ p̄ religio p̄ quādā supēm
nētā pietas d̄ t̄ m̄ pietas p̄pe dicta a reli
giōe distinguiſ: ita etiā pietas p̄ quādā ex
cellētiā p̄t̄ dici obseruātiā: t̄ m̄ obseruātiā
p̄pe dicta a pietate distinguiſ. Ad secun
dum dicēdū q̄ aliqs ex h̄ q̄ ē i aliq dignita
te iſtitut⁹ nō solū quādā stat⁹ excellentiam
habet: s̄; etiā quādā pt̄atē gubernandi subdi
tos: vñ p̄petit sibi rō p̄ncipiy p̄ut est aliorū
gubernator. ex h̄ aut q̄ aliqs habz p̄fectionez
scie uel vñtū nō sortit rōne p̄ncipiy q̄tū ad
alios: s̄; solū quādā excellētiā i ſeipſo. t̄ ideo
spālē q̄dā vñtū deſminat ad exhibēdū hono
rem t̄ cultum hiſ q̄ ſūt i dignitate cōſtituti.
verz q̄ pſciām t̄ vñtē t̄ oia alia b̄mōi ali
q̄ſidone⁹ reddiſ ad dignitatī ſtatū: reuerē
tia q̄ pp̄ quācūq̄ excellētiā aliqbus erhi
bef ad eadē vñtē p̄tinet. Ad t̄tū dicēdū
q̄ ad iuſticiam ſpecialē p̄pe ſūptaz p̄tinz
reddere eq̄le ei cui aliqd debef: q̄dē nō
p̄t̄ fieri niſi ad vñtū ſos t̄ ad eos q̄ bñ ſtatus
dignitatī utū: ſic nec ad deū nec ad p̄tēs
t̄ iō ad quādā vñtē adiunctā h̄ p̄tinet: non
aut ad iuſticiā ſpālē q̄ ē p̄ncipalis vñtū: iuſtici
a vñ legalis ſe extēdit ad actus oiuž virtu
tum ut s̄ dictum eſt.

Ad ſecūduz ſic proce

dit. Videſ q̄ ad obſeruātiā non p̄tinat ex
hibē cultū t̄ honorē hiſ q̄ ſūt i dignitate cō
ſtituti: ga ut Aug⁹ d̄c i x⁹ de ciui. dei. colere
dicimur illas pſonas q̄ ſūt i q̄dā honore habe
mus. t̄ ſic non idē eē videſ cult⁹ t̄ honor. in
coueniet q̄ deſminat q̄ obſeruātiā exhibet i
dignitate iſtitutiſ cultū t̄ honorē. Ad
iuſticiā p̄tinet reddē debitu. vñ t̄ ad obſer
uātiā q̄ ponit iuſticie p̄ p̄tinet. ſz cultū t̄
honorē nō debem⁹ oib⁹ i dignitate iſtitutiſ
ſz ſolū hiſ q̄ ſup nos ſplationē h̄nt. q̄ inconue
niēt deſminat q̄ eis obſeruātiā exhibet cul
tu t̄ honorē. Supiorib⁹ nřis i digni
tate iſtitutiſ n̄ ſolū debem⁹ honorē ſz etiā
timorē t̄ aliquā muñez largitionē: fm illud
ad Ro. i. 2. Reddite oib⁹ debita: cui tributū
tributum: cui v̄ctigal v̄ctigal: cui timorez
timorez: cui honorēz honorē. debem⁹ etiā
eis reuerētiā t̄ ſubiectiōe: fm illd̄ Heb. i. 2.
Q̄bedite p̄poſitiſ vñtū t̄ ſubiacete eis. n̄ ḡ cō
ueient deſminat q̄ obſeruātiā exhibet cultū
t̄ honorē. Sz h̄ ē q̄d̄ Tulli⁹ d̄c q̄d̄ obſeruā
tiā ē p̄ quā hoīes aliq dignitate aſcedentes

q̄dā cultū t̄ honorē dignant̄. Ad ſecūduz ſic proce
q̄ ad eos q̄ ſūt i dignitate iſtituti p̄tinet gu
bernare oēs ſubditos. gubernare aut eſt mo
uere aliqſ in debitu ſinē: ſicut naua gubernat
nauē duſendo eā ad portū. oē aut mouens
habz excellētiā quādā t̄ virtutez ſ ſ id quod
mouet: vñtū oportet q̄ i eo q̄ ē i dignitate cō
ſtitut⁹ p̄ ſidereſ excellentia ſtat⁹ cuiſ q̄dā
pt̄atē i ſubditos. 2° ipsū gubernatiōis officiū
rōne igif excellentiē debet ei honor: q̄ ē dā
recognitiō excellētiē alicui⁹. rōne aut offici
gubernatiōis debet ei cult⁹ q̄ i q̄dā obſeq̄o
iſtituti: dū. ſ. aliqs eoz obedit impio: t̄ vices
bñficiys eoz p̄ ſuo modo repēdit. Ad ſecūduz ſic proce
muz ḡ dicēdū q̄ i cultu nō ſolū iſtelligif ho
nor: ſz etiā q̄cūq̄ alia q̄ p̄tinet ad decetes ac
t̄ q̄b⁹ hō ad aliu ordinat̄. Ad ſecūduz ſic proce
cēdū q̄ ſic ſ ſ dictum ē: dupler eſt debitu.
Unū qdē legale ad q̄d̄ ſt̄dēdū hō lege ſpel
litur: t̄ ſic debz hō honorē t̄ cultū hiſ q̄ ſunt
i dignitate iſtituti ſplationē ſup ipsū h̄ntes
Aliud aut ē debitu morale q̄d̄ ex q̄dā hone
ſtate debet. t̄ h̄ modo ſbem⁹ cultū t̄ hono
rem hiſ q̄ ſūt i dignitate iſtituti etiā ſi non
ſim⁹ eis ſubiecti. Ad ſecūduz ſic proce
q̄ excellētiē eoz q̄ ſūt i dignitate iſtituti debet ho
nor: p̄ rōne ſublimior) q̄d̄. timor aut rōne
potestat̄ quā h̄nt ad coercēdū. officio vero
gubernatiōis ipſoz ſbēt ſobediētia p̄ quā ſub
viti mouētur ad ſperiu ſidētiū t̄ tributa q̄
ſit q̄dā ſtipēdia laboris ipſoz.

Ad tertiiſ ſic proce

dit. Videſ q̄ obſeruātiā ſit potior vñtū q̄ ſ pie
tas. Princeps. n. cui cult⁹ p̄ obſeruātiā exhibet
cōpar ſ ad patrē. q̄ pietate colis: ſicut vñtū gu
bernator ad p̄ticularē. nā familiā quā pater
gubernat ē p̄ ciuitatis q̄ gubernat a p̄ncipe. ſz
vñtū vñtū potior ē t̄ magis ei inferiora ſub
vñtū. q̄ obſeruātiā ſit potior virtus q̄ ſ pietas.
S. Illi q̄ ſūt i dignitate iſtituti curā gerūt
boni communis. ſāguinei aut p̄tinet ad bo
nū ſuatum q̄d̄ ē p̄ bonū cōe ſtēnēdū: vñtū
laudabilis aliq. p̄ bono cōi p̄cilio mortis ſe
ipſos exponit. q̄ obſeruātiā p̄ quā exhibet
cult⁹ hiſ q̄ ſūt i dignitate iſtituti ſit potior
vñtū q̄ ſ pietas q̄ exhibet cultū pſonis ſan
guine ſiūcl. Ad ſic proce ſit honor: t̄ reuerentia ma
xime debet vñtū ſp̄ deū. ſz vñtū ſp̄ ſ exhibet
honor: t̄ reuerentia p̄ obſeruātiā vñtē
ut dictū ē. q̄ obſeruātiā ē p̄cipua p̄ religiōeſ
ſ. ſ. ſ.

Q

Sed q̄ h̄cepta legis dāt de actib⁹ vnu
tum. immediate aut p̄ p̄cepia religiōis q̄ pti
nēt ad p̄mā tabula subdī p̄ceptū de hono
ra: iōe parētū qd̄ p̄tinet ad pietatē. q̄ pietas
immediate sc̄f religionez ordine dignitatis.
Rē dicēdū q̄ psonif̄ dignitate ɔstitutis
p̄t aliqd̄ exhiberi duplīcē. **U**no⁹ in ordine
ad bonū cōe: puta cū aliq̄ ei seruit i admī
nistratiōne rei publice t b̄ iā non p̄tinet ad
obseruatiā: s̄ ad pietatē q̄ cultū exhibet nō
solū p̄i s̄ etiā prie. **A**lio⁹ exhibef̄ aliqd̄ pso
nis i dignitate ɔstitutis p̄tinē sp̄alit ad p̄so
nale eoz utilitatē t gloria: t b̄ pprie p̄tinet
ad obseruatiā fin q̄ a pietate distinguit. t iō
ɔparatio obseruatiā ad pietatē nccē ē q̄ at
tēdat fin d̄r̄as habitudines d̄r̄ax psonaz
ad nos q̄s respic̄it vtraq̄ vnu. manifestuz ē
at q̄ psonē parētū t eoz q̄ sit nob̄ sanguine
s̄incti subst̄atali⁹ nob̄ iugis q̄ psonē que
sit i dignitate ɔstitute. magis n.ad s̄bam p̄
tinet gnātio t educatiō cui⁹ p̄ncipiū ē p̄ q̄
extior gubnatiō cui⁹ p̄ncipiū sūt illi q̄ in di
gnitate ɔstitutū: t fin b̄ pietas obseruantie
p̄emiz inq̄tū cultum reddit psonis magis
s̄iuctis q̄b⁹ magis obligamur. **A**d p̄mūz
q̄ dicēdū q̄ p̄nceps ɔparat ad patrē sic vls
vnu ad p̄ticulare q̄stū ad exteriore gubna
tionē nō aut q̄stū ad b̄ q̄ p̄ ē p̄ncipiū gnā
tionis. sic. n. ɔparat ad ipsū vnu dina que ē
oīuz p̄ductiua i ecē. **A**d secūdū dicēdū q̄
er ea parte q̄ psonē i dignitate ɔstitute ordi
nanſ ad bonū cōe: nō p̄tinet earū cult⁹ ad
obseruatiā: s̄ ad pietatē ut d̄cm ē. **A**d tñū
dicēdū q̄ exhibitiō honoris ul' cult⁹ nō solū
ē p̄portionāda psonē cui exhibet fin se ɔsi
derate: s̄ etiā fin q̄ ad exhibētes cōparatur
q̄uis q̄ virtuo fin se cōsiderati sunt magis
digni honore q̄ psonē pentū: tñ filii magis
obligans pp̄ bñficia suscepta ab ipsis penti
b⁹ t s̄iuctioz nālē ad exhibēdū cultuz t ho
norē pentibus q̄ extraneis virtuosis.

Einde ɔside

Orandū ē de p̄tib⁹ obseruā
tie. Et p̄ de dulia q̄ exhibz
honorē t cesa ad b̄ p̄ne
tia psonis superiorib⁹ 2° te
obediētia p̄ quaz eaz obedif̄ ipero. **C**irca
p̄mūz crūs q̄tuor. p̄ vtr̄ honor̄ sit aliquod
sp̄uale uel corpale. 2° vtr̄ honor̄ debeatur
solis superiorib⁹. 3° vtr̄ dulia cui⁹ est exhibē

honorē t cultū superioribus sit. Sp̄alis virtus
a latria disticta. 4° vtr̄ p̄ sp̄es distinguat.

Ad primūz sic proce

dif. Videf̄ q̄ honor nō īportet aliqd̄ corpo
lare. Honor. n. ē exhibitiō reuerētia in testi
moniū vnu ut p̄t accipi a pho i p̄ ethico
rū. s̄ exhibitiō reuerētia ē aliqd̄ sp̄uale. reue
rētia. n. ē act⁹ timor̄ ut s̄ habitu e. q̄ honor ē
aliqd̄ sp̄uale. **P**. scđm p̄m i 4° ethicorū
honor ē h̄niū vnu. vnu aut p̄ncipalit in
sp̄ualib⁹ ɔsistit p̄mūz vo ē a iqd̄ corpale cuž
p̄mūz sit pot⁹ merito. q̄ honor nō ɔsistit in
corpalib⁹. **P**. Honor a laude distinguitur
t etiā a glia. s̄ laus t glia i extiorib⁹ ɔsistit.
q̄ honor ɔsistit i intiorib⁹ t sp̄ualib⁹. **H**z 3
ē qd̄ Iero⁹ erponēs il ud i ad. Thimot⁹ s.
q̄ bñ p̄sūt h̄sbyci duplīcī honore habeantur
t̄. dic. Honor in ob̄etiaq̄ gdem p̄ elya uel
munere accip̄t. vtr̄q̄ al̄ horū ad corporalia
p̄tinet. q̄ honor i corporalib⁹ ɔsistit. **R**ē
dicēdū q̄ honor̄ testificationē quādā ipo
rat de excellētia alicui⁹. vñ hoies q̄ volūt ho
norari testimoniū sue excellētē. runt ut p̄
phm p̄z i 8° ethicorū testimoniū aut reddit
uel corā deo ul' corā hoib⁹. Coram deo q̄ in
specto ē cordiuz testimoniū. sc̄ie sufficit.
t iō honor q̄ ad deū p̄t ɔsile i solo iterioz
motu cordis vñ. s. aliq̄s recognitat uel dei et
cellētia uel etiā alteri⁹ hois corā deo. **H**z q̄
ad hoies aliq̄s nō p̄t testimoniuz ferre nisi p̄
aliqua signa extiora: uel vboz puta cū aliq̄s
ore p̄niciat excellētia alicui⁹: uel factis fi
cut icliatiōib⁹: obviantiōib⁹ t alys b̄'modi: t
etiā exteriōib⁹ reb⁹: puta i munex oblatōe
aut imaginū institutiōe: uel alys b̄'modi: t
fin b̄ honor i signis exteriōib⁹ "corporalib⁹"
ɔsistit. **A**d p̄mūz q̄ dicēdū q̄ reuerētia nō
ē idē qd̄ honor̄ s̄ ex vna pte ē p̄ncipiū moti
uū ad honorādū inq̄tū. s. aliq̄s ex reuerē
tia quā bñ ad aliq̄e cuž honoret: ex alia vñ
pte ē honor̄ finis: inq̄tū. s. aliq̄s ad b̄ hono
rat ut in reuerētia habeat ab aliq̄s. **A**d se
cūdū dicēdū q̄ sicut phus ibidē dic: honor
nō est sufficiēs vnu: s̄ nihil p̄t esse
i h̄uanis reb⁹ t corporalib⁹ mai⁹ honore: i q̄
tū. s. ipse corporales res sūt signa determi
natiā excellētī vnu: ē aut debit t bono t pul
chro ut māfestet: fin illō Math. s. **N**e q̄
accēdit lucernā t ponit cā iō modio: s̄ sup
cādelabru ut luceat oīb⁹ qui in domo sunt.

Ad tertium sic proce
z p tāto pīriū vētū tī honor. **¶ Ad tertium**
dicēdū q̄ laus distinguī ab honore dupli-
cī ter. **¶** q̄ laus s̄sistit i solis signis v̄borū:
honor autē in qbuscq̄ extērīorib⁹ signis: z
fz h̄ laus i honore iclīdit. **¶** Alio⁹ q̄ exhibi-
tionē honori testimoniū reddimus de excellē-
tia bonitat⁹ alicui⁹ absolute: fz laudē testi-
ficamur de bōitate alicui⁹ in ordine ad finē
sicut laudamus bene opantē ppter finē: ho-
nor autē est ēt optio⁹ q̄ nō ordinans ad finē:
fz i⁹ sūt i fine: ut p̄ p̄ pl̄z i p̄ ethicoz. gloria
autē est effectus honoris z laudis: q̄ ex hoc
q̄ testificamur d̄ bonitate alicui⁹ clarescit
bonitas eius i noticia plurimoz: z hoc ipso
tat nōm ḡlie. nā gl̄ia d̄ q̄si claria. Unde ad
R.o.p̄ dicit c̄d̄ glo. **Amb.** q̄ gloria ē clara
cum laude noticia.

Ad secūdum sic pro
cedē. **Videf** q̄ honor nō p̄p̄ debet supio-
rib⁹. **¶ Angel.** n. ē supior q̄libz hoie uiatore fz
illō Math. xi⁹. Qui minor ē i regno celoz:
maior ē Johāne baptista. fz angel⁹ phibuit
Johannē uolentē se honorare: ut p̄z Apoc.
vii. ḡhonor nō debet supioribus. **¶** D. ho-
nor debet alicui in testimoniu⁹ v̄tu⁹: ut dēz
est. fz q̄i⁹ sttingit q̄ supiores nō sūt v̄tu⁹.
ḡ eis nō debet honor: sicut nec demonibus
qm̄ supiores nobis sunt ordine nature. **¶** **D**
Apls dīc ad R.o. 12⁹. Honore inuicē p̄ueni-
entes. z.i. p̄ef. 2⁹. D̄s honorate. fz hoc nō
ēt seruādū si solis supiorib⁹ honor debereſ
ḡ honor n̄ debet p̄p̄ supiorib⁹. **¶** **D** Thob.
p̄ d̄ q̄ Thobias habebat decē talēta ex his
gb⁹ erat honorat⁹ a Rege. legi⁹ etiā Hester
6⁹. q̄ Assuer⁹ honorauit Mardocheū z co-
rā eo fecit clamari: Hoc honore dignus est
quē Rex honorare uoluerit. ḡ honor ēt ex-
hibet iferiorib⁹. z ita videf q̄ honor n̄ debet
p̄p̄ supiorib⁹. **¶** **S** 3⁹ est q̄d p̄hs dicit in 5⁹
ethicoz q̄ honor debet optimis. **¶** **R**⁹ dicē-
dū q̄ sicut s̄ dīctū est: honor nibil aliud ē q̄
qdā prestatio de excellētia bonitat⁹ alicui⁹.
p̄t aut alicui⁹ excellētia cōsiderari nō so-
lū p̄parationē ad honoratē: ut. s. fit excellē-
tior eo q̄ honorat⁹. fz ēt fz se: uel p̄parati-
onē ad aliquos alios. z fin hoc honor sp̄ de-
bet alicui⁹ ppter alijs excellētia v̄l supiorita-
tē. nō. n. oportet q̄ ille q̄ honorat⁹ sit excellē-
tior honoratē: fz forte qbusdā alij⁹: uel etiāz
ipso honorat⁹ te q̄tū ad aliqd z n̄ simpliciter.

¶ Ad p̄mū ḡ dicēdū q̄ āgelus phibuit Jo
hānē nō a q̄ciq̄ honoratiōe: fz ab honorati-
one adoratiōis latrīe q̄ debet deo: uel etiāz
ab honoratōe dulie ut onderet ipsius Jobā-
nis dignitatē q̄ p̄xpm̄ erat āgelis adeqt⁹ fmi
spem glorie filioz dei. z iō nolebat ab eo ho-
norari tāc̄ supior. **¶** **Ad secūdū dicēdū q̄**
fi plati fini mali: fz p̄p̄ excellētia dignitat⁹ fz quaz
sūt dei mīstri. z ēt i eis honorat⁹ tota coitas
cui ūlunt. demones aut sūt irreucabiliter
mali z p̄inimicis bñdi magi q̄ honorandi.
¶ **Ad tertium dicēdū q̄** in qlibz iueni⁹ aliqd
ex q̄p̄t aliq̄s eū supiorē reputare: fz illō ad
Phil. 2⁹. In humilitate supiores iuicē arbi-
trātes. z fz hoc ēt oēs se iuicē debet honore
p̄uenire. **¶** **Ad quartū dicēdū q̄** p̄nate psone
iterdū honorat⁹ a regib⁹: nō q̄ sūt eis supē-
riores fz ordinē dignitat⁹: fz p̄p̄ aliquaz ex-
cellētia v̄tutis ipsaq̄. z fz hoc honorati sūnt
Thobias z Mardocheus a regibus.

Ad tertium sic proce
dif. **Videf** q̄ dulia non sūt spālis v̄t⁹ a latrīa
distincta: q̄ sup illō ps. Dñe de⁹ me⁹ i te spe-
raui. dicit glo. Dñe ouiz p̄ potēti i cui debet
dulia. de⁹ p̄ creationē cui debet latrīa. fz nō
est distincta v̄t⁹ q̄ ordiſak in deū fz q̄ ē dñe:
z fz q̄ est de⁹. ḡ dulia nō est v̄tus distincta
a latrīa. **¶** **D** Cōz p̄bm in 8⁹ ethicoz. ama-
ti simile est ei qd̄ est honorari. fz eadē ē v̄tus
caritat⁹ q̄amat de⁹ z q̄amat prim⁹. ḡ dulia
qua honorat⁹ prim⁹ nō est alia v̄t⁹ a latrīa qua
honorat⁹ de⁹. **¶** **D** Idē est mor⁹ q̄ aliq̄s mo-
uet i imaginē z i re cui⁹ ē imago. fz p̄ dulia
honorat⁹ hō inq̄tū ē ad dei imaginē fac⁹.
dī. n. **G** ap̄. 2⁹. de ip̄s. q̄ nō iudicauerūt ho-
norē alia scāz qm̄ de⁹ creauit hoiez iextmī-
nabile: z ad imaginē sue similitudis fēt illū.
ḡ dulia nō est alia v̄tus a latrīa qua honorat⁹
de⁹. **¶** **S** 3⁹ est qd̄ Aug⁹ dicit in. x⁹. de ciui.
dei. ḡ alia ē seruit⁹ q̄ debet hoib⁹: fz quaz p̄
cepit apls seruis dñis suis subditos esse: q̄. s.
grece dulia dī. alia v̄o latrīa q̄ dī seruit⁹ per
tinēs ad colendū deūm. **¶** **R**⁹ dicēdū q̄ fz
ea q̄ s̄ dicta sūt: v̄bi est alia rō debiti ibi ncē
ē q̄ sit alia uirt⁹ q̄ debitū reddat. alia at rōe
debetur seruit⁹ deo z hōi: sicut z alia rōe do-
minū p̄petit deo z hōi. nam de⁹ plenariū z
p̄incipale dñiū hēt respectu toti⁹ z c̄libet
creature: que totaliter eius subyicitur p̄tāti.

hō autē p̄ticipat quādāz filitudinē dīni dñi
fīm q̄ habet p̄ticularē p̄tāē sup' aliquē hoīez
uel sup' aliquā creaturā. t̄ iō dulia q̄ debitaz
seruitutē exhibet hōi dominantī alia virū
ē a latrīa q̄ exhibz debitā seruitutē dīno do
minio: t̄ ē q̄dā obseruantie sp̄es: ga p̄ obser
uātiā honoram⁹ quascūq; psonal dignitate
p̄cclētez: p̄ dulia autē p̄pē suptaz serui dīos
suos venerāf. dulia. n. grece seruit⁹ dicit⁹.

Ad p̄mū ḡ dicendū q̄ sicut religio p̄ excel
lētiā dīr pīetas iq̄zū de⁹ ē p̄ excellētiā p̄: ita
etīa latrīa p̄ excellētiā dīr dulia iq̄zū de⁹ ex
cellēte ē dīs. nō autē creaſa p̄ticipat poten
tiā creādi rōne cui⁹ deo d̄bēt latrīa. t̄ iō glo
illa distinxit attribūtus latrīa deo fīm creatōz
q̄ creāte nō coicaf. Dulia vō sc̄dm dominū
q̄d creaſe coicaf. Ad secūdū dicēdū p̄ rō
diligēdi p̄ximū deus ē. nō. n. p̄ caritatē dili
gim⁹ i. p̄imo nisi deu. t̄ iō eadē caritas est
q̄ diligēt de⁹ t̄ p̄xim⁹. s̄ t̄n alie amicite dif
serētes a caritatē fīm alias rōnes q̄b⁹ hoīes
amans: t̄ filiē cū sit alia rō fūiēdi deo t̄ hōi
aut̄ honorādi vtrūq; nō est eadē vīt latrīa t̄
dulia. **A**d t̄tū dicēdū q̄ motus q̄. est in
imaginē iq̄zū ē imago referī i rez cui⁹ est
imago: nō t̄n oīs mor⁹ q̄ ē in imaginē referī
i ea iq̄zū est imago. t̄ iō q̄i q̄z ē alius motus
specie i imaginē t̄ mor⁹ i rez. **S**ic ḡ dicēdū
ē p̄ honor ul̄ subiectio dulie respicit absolu
te quandā hoīs dignitatē. lic⁹. n. sc̄dm illam
dignitatē sit hō ad imaginē ul̄ filitudinem
dei: nō t̄n sp̄ hō q̄n reuerētiā alīi exhibet: re
serf hō actū i deu. **C**el dicēdū. q̄ mor⁹ q̄ ē in
imaginē quodāmō ē in rem: nō t̄n mor⁹ q̄ ē
s̄rē oportet q̄ sit i imaginē. t̄ iō reuerētiā q̄
exhibet alicui iq̄zū ē imago dei: redūdat
quodāmō i deu. alia t̄n ē reuerētiāq; ipi deo
exhibet q̄ nullo mō p̄tinet ad ei⁹ imaginez

Ad quartuz sic pro
cedif. Videf q̄ dulia habeat dīsas species.
P̄er dulia. n. exhibef honor p̄ximo. dīsa
st̄ rōne honorāf dīsi p̄ximi: sicut rex: pat̄ t̄
magister: ut p̄z p̄ phīm⁹. 9. ethicoz. cum ḡ
dīsa rō obiecti dīſificz specie vītū: videf q̄
dulia diuidaf i vītutes species differētes. **S**:
Mediū differt species ab extremis: pallidū
ab albo t̄ nigro. s̄ yperdul a videf ee mediū
int̄ latrīa t̄ dulia. exhibef. n. creaturis q̄ h̄n
spālē affinitatē ad deu: sicut brē vīgini inq
tuz ē mīt̄ dei. ḡ videf q̄ dulie sint species dif

ferētes. dīna qdē dulia simpliciter. alia vero
yperdul. **S**: Hic i creaſa rōnali iuenis
imago dīrōne cui⁹ honorāf: ita etīa i creaſa
irrōnali iuenis vestigiū dei. s̄z alia rō silitu
dīnis ipozaf in noīe imaginis t̄ noīe vesti
gu. ḡ etīa oportet fīm hō dīſas species dulie
atēdi: p̄sertim cū q̄b⁹ dā irrōnabilib⁹ crea
turis honor exhibeaf: sicut ligno sc̄e crucis
t̄ alys h̄mōi. **D**īz h̄ ē q̄ dulia ī latrīa dīni
dīf: latrīa autē nō diuidif p̄ dīſas sp̄es. ḡ nec
dulia. **T**hō dicēdū q̄ dulia p̄t accipi du
plicif. **U**no⁹ coiter fīm q̄ exhibet reuerē
tiā cuicūq; hōi rōne cuiuscūq; excellētiā. t̄
sic x̄tēt s̄b se pietatē t̄ obſuātiā t̄ quāciq;
h̄mōi vītē q̄ hōi reuerētiā exhibet. t̄ fīm
hō habebit ḡres specie dīſas. **A**lio⁹ potest
sumi ſtrictē put fīm eā reuerētiā exhibet
fū: dīn: nā dulia fūi⁹ dicit⁹ ut dictū ē t̄ fīm
hō nō diuidif i dīſas sp̄es: s̄z ē vna species ob
ſeruātis quā **L**ulli ponit: eo q̄ alia ratione
fū reuerēt dīn: miles dūcēt disciplū: ma
giſtrū: t̄ sic t̄ alys h̄mōi. **A**d p̄mū ḡ di
cēdū q̄ rō illa p̄cedit de dulia coiter ſupta.
Ad secūdū dicēdū q̄ yperdulia ē potissi
ma sp̄es dulie coiter ſupte. maxima. n. reue
rētiā debet hōi et affinitate quā habz ad de
uz. **A**d t̄tū dicēdū q̄ creaſe irrōnali i ſe ſ
ſiderate n̄ debet ab hoīe alīq; ſubiectio uel
honor q̄n poti⁹ oīs talis creaſa est nālit hōi
ſubiecta. q̄ autē crux xpi honorāf hō fit eodē
h̄mōre q̄ xps honorāf: sicut purpura regis
honorāf eodē honore q̄ rexit Damas. dic i
4. libro.

Einde consi

derādū ē de obedietiā. Et
circa hō cīnū ſex. p̄ vīt hō
vebeat obedire homini. 2.
vītū obīa ſit ſpālis virtus.
3. de ſparatiōe ei⁹ ad alias vītutes. 4. vīt
deo ſit in oīb⁹ obedieđū. 5. vīt ſubditi ſuis
platis teneant i oīb⁹ obedire. 6. vīt ſideles
teneantur ſecularib⁹ p̄tātib⁹ obedire.

Ad primum ſic pro
cedif. Videf q̄ vīt hō nō teneat alīi obedire.
Nō ē. n. aliqd faciēdū ī iſtitutionē dīni
nam. s̄z hō ſīna iſtitutor ut hō ſuo cōſilio
regat. fīm illō Ecc. 1. 15. Deus ab ſūtio consti
tuit hoīem: t̄ religi illū i manu ſilu ſīt. ḡ n̄
teneſ vītus hō alīi obedire. **P**: Si alīg

aliqui tenereb^r obedire: oportet q^r h^ret voluntate p*ri*cipiatis t^raq*ue* regul^a sue actio*is*. s*ed* sola dina voluntas q*uod* sp*iritu* est recta est regula huane actio*is*. q*n*o tenet h*oc* obedire nisi deo. ¶ Seruitia quanto s*unt* magi*st*ri t^rato magis accepta. s*ed* id q*d* h*oc* ex debito facit n*on* est g*ui*tum. si g*ui* h*oc* teneret ex debito aliis obedire i*n* bonis opib*us* facie*di*s: ex h*ipso* reddere i*n* minus acceptabile op*er* bonu*m* q*d* ex obia fieret n*on* est tenet h*oc* alteri obedire. ¶ s*ed* h*oc* q*d* p*ri*cipi*us* ad Heb*er*. v*ii*. Obedite p*ro*p*os*it*is* virt*u*is et subiacete eis. ¶ R*eg*o dic*ed* q*uod* sicut actio*es* rex n*ati*u*m* p*re*c*ed*ut ex pot*est*is n*ati*ib*us*: ita eti*a* op*ati*o*es* huane p*re*c*ed*ut ex huana voluntate oportuit aut*em* in reb*us* n*ati*ib*us* ut sup*er*iora moue*re*nt inferiora ad suas actio*es* p*er* excell*ent*iaz n*ati*is virt*u*is collate d*omi*n*is*. vi*ii* et ox*is* in rebus huani*s* p*er* sup*er*iores moue*re*nt i*fer*ior*es* p*ro*su*m* voluntate et vi auctoritatis d*omi*n*is* ordinat*e*. moue*re*nt aut*em* p*er* r*on*e*m* et voluntate est p*re*c*ipe*. et i*o* sic ex ipso ordine n*ati*is d*omi*n*is* i*stit*uto i*fer*ior*es* i*n* reb*us* n*ati*ib*us* nec*ess* h*ab*et sub*ord*i*n* motio*is* sup*er*ior*u* ita eti*a* i*n* reb*us* huani*s* ex ordine i*ur*is n*ati*is et d*omi*n*is* tenet i*fer*ior*es* suis sup*er*iorib*us* obedire. ¶ Ad p*ri*mu*m* g*ra*dic*ed* q*uod* de*r*el*iq*uo ho*m* in manu*s* fili*s* sui: n*on* q*a* liceat ei fac*e* o*e* quod velit: s*ed* q*a* ad id q*d* fac*ed*u*m* est non cog*it* ne*c*cessitate na*e* sicut creature ir*re*sonales: s*ed* lib*a* electio*e* ex p*ro*p*ri*o*s* filio p*re*c*ed*e*re*. et sic ad alia fac*ed*ea d*eb*et p*re*c*ed*e*re* p*ro*p*ri*o*s* filio: ita eti*a* ad h*oc* q*uod* obediat suis sup*er*iorib*us*. dic*n*. Greg*orius* v*ii* moral*is* q*d* u*n* alien*e* voluntati nos hu*ili* sub*dim*ur: nos in etip*os* i*corde* sup*an*us. ¶ Ad sec*un*dum dic*ed* q*uod* dina voluntas est p*ri*ma regula q*uod* regul*at* o*e*s r*on*iales voluntates cui una magis approp*in*qt*ur* q*uod* alia f*in* ordine d*omi*n*is* i*stit*ut*u*. et i*o* voluntas v*n*u*m* ho*m* p*ri*cipi*at* p*ot* e*n* q*uod* sec*un*da reg*la* u*ol*untati alteri*m* obediet*u*. ¶ Ad tertium dic*ed* q*uod* aliq*uo*d p*ot* i*udi*car*u* g*ui*tum dup*li*c*it*. Uno*m* ex p*te* ipsius op*is* q*a*. s*ed* h*oc* ad id n*on* obligat. Alio*m* ex p*te* op*ati*is: q*a* s*ed* lib*a* voluntate h*oc* fac*it*. op*us* aut*em* reddit*u* vir*tu*mos*u* et laudabile et merit*u* p*ri*cipe*f*in*g* er voluntate p*re*c*ed*it. et i*o* q*uod* quis obedire sit deb*it*u*m* s*ed* p*ro*p*ri*a voluntate ali*g*is obediat: non p*re*p*ar* h*oc* minor*at* eius merit*u* maxime ap*er* de*u**m* q*uod* n*on* soluz*u* ex*ter*ior*es* op*is*: ver*y* etiam interior*m* voluntate videt.

Ad sec*un*dum sic pro*ced*it. Videl*c* q*uod* obia n*on* sit sp*ali*s virt*u*.

di*cti*e. n*on* inobia oppon*it*. s*ed* iobia est generale p*cti*m. dic*n*. Amb*ro* q*uod* p*cti*m est inobia legis d*omi*n*is*. g*ui* obia n*on* est sp*ali*s virt*u*: s*ed* gn*al*is. ¶ D*omi*n*is* virt*u* sp*ali*s aut*em* est theologica aut*em* moral*is*. s*ed* obia n*on* est virt*u* theologica. q*a* ne*c*sp*ec*tin*is* sub*ord*i*n* ne*c*sp*ec* sub*ord*i*n* sub*car*itate s*ed* eti*a* n*on* est virt*u* moral*is*: q*a* n*on* est i*n* medio sup*er*flui et diminuti*m*. quanto*m* ali*g*is est magis obed*it* t*ato* magis laud*at*. g*ui* obia n*on* est sp*ali*s virt*u*. ¶ Greg*orius* dic*vlt*. moral*is* q*uod* obia tanto*m* magis est meritoria et laudabilis quanto*m* minus h*oc* d*omi*n*is*. s*ed* q*uod* sp*ali*s virt*u* t*ato* magis laudat quanto*m* magis h*oc* d*omi*n*is*: eo q*uod* ad virt*u* te*re* reg*is* ut*em* volens et elig*is*: sic dic*is* in 2*o* ethicoy. g*ui* obia n*on* est sp*ali*s virt*u*. ¶ P*ro*l*itur* tutes differ*it* specie f*in* obiecta. ob*is* aut*em* ob*is* e*st* vide*re* sup*er*ior*is* p*re*cept*u*z: q*d* multipl*is* d*omi*n*is*. car*i* vide*re* f*in* d*omi*n*is* sup*er*ior*at* grad*u* g*ui* obia est vt*em* gn*al*is sub*ord*i*n* se multas virtutes sp*ali*s sp*her*end*is*. ¶ s*ed* h*oc* q*uod* obia a q*uod* bus*am* pon*is* p*ro* i*ust*ice ut*em* dict*u* e*st*. ¶ R*eg*o dic*ed* q*uod* ad o*ia* op*is* bona q*uod* sp*ali* h*ab*et laud*is* r*on*e*m* sp*ali*s virt*u* determinat*u*. B*n*. p*re*p*ar* cop*er*it virtuti*m* op*us* bonu*m* reddat. obedire aut*em* su*m* perior*u* q*d* debit*u* e*st* i*n* f*in* dinu*m* ordin*e* reb*u* id*it* e*st* ut*em* ost*es* e*st*. et p*ro* v*n*is e*st* bonu*m* c*u* bonu*m* exist*at* i*n* modo specie*m* et ordine*m*: ut Aug*ustinus* dic*it* i*li* 6*o* n*on* boni. hab*it* aut*em* hic ac*ci* sp*ali* r*on*e*m* laud*is* ex sp*ali* obiecto. c*u* n*on* i*fer*ior*es* suis sup*er*iorib*us* multa debe*at* exhib*et*: in*cetera* h*oc* e*n* v*n*u*m* sp*ali* q*uod* tenet*u* e*st* p*re*cept*is* obed*it*. v*n* obia est sp*ali*s virt*u*: et i*o* sp*ali* obiectu*m* e*st* p*re*ce*p*tu*m* tac*it* i*n* exp*l*iss*u*. voluntas. n*on* sup*er*ior*is* q*uod* modo in*otes*cat*u* e*st* quodd*at* tac*it* p*re*cept*u*. et t*ato* vide*re* obia p*ri*mt*ior* et quanto*m* exp*l*iss*u* p*re*cept*u* obed*it* p*ro*uen*it*: voluntate t*u* sup*er*ior*is* intellecta. ¶ Ad p*ri*mu*m* g*ra*dic*ed* q*uod* nihil p*re*b*it* duas sp*ali* r*on*ies ad quas due sp*ali* virtutes respici*nt* i*n* uno et eod*e* m*ali* o*bo*c*co* currere: sicut miles def*end*edo castr*u* reg*is* et ip*let* op*er* fortitud*in*is n*on* ref*ug*ies mortis pic*ula* p*re*p*ar* bonu*m*: et op*er* i*ust*icie debit*u* ser*uit* i*n* d*omi*n*is* suo redd*it*. Sicut igit*re* p*re*cept*u* qu*a* att*ed* obia occur*re* c*u* actib*u* o*iu*z v*n*tu*m*: n*on* c*u* o*ib* ac*ti* virt*u*u*m*: ga*n* o*e*s ac*ci* virt*u*u*m* s*unt* i*n* p*re*cepto ut*em* h*ab*it*u* e*st*. s*ed* eti*a* q*d* qu*ad* o*e*s sub*ord*i*n* p*re*cepto cad*it* c*o* ad nullaz ali*g*ia*m* virtute*m* p*re*tin*et*: ut p*ro* i*hi* s*ed* mala nisi ga*n* p*ro*hibita. Sic q*uod* si obia p*re*p*ar* acc*ep*ta*m* f*in* q*uod* respicit intent*io*ez formal*em* r*on*is p*re*cept*u* erit sp*ali*s virt*u*: et iobia p*cti*m sp*ali* f*in* hoc

enī ad obiaz regriſ q̄ ipleat aligs actū iuſti‐
cie uel altiſt̄ v̄tūl intendēs iple p̄ceptū: z ad
inobiaz regriſ q̄ actualiſ t̄enat spāle p̄ce‐
ptū. Si v̄o obia large accipiat p̄ executiōe
cū cuq̄ qd̄ p̄t cadē ſub p̄cepto z inobia p̄
omifſioe ei⁹ dē ex quaicq̄ intētiōe: ſic obia
erit gnālis v̄tus: z inobia gnāle p̄ctū. Ad
ſecundū dicēdū q̄ obia n̄ ē v̄tus theolo‐
gicā n̄. n. p̄ ſe obm̄ ei⁹ ē deus: ſz p̄ceptū ſupioris
cui⁹ cuq̄ uel exp̄ſſū ul̄ tacitū interpretatiū. ſ
ſimplex v̄bū plati ei⁹ indicā volūtatez cui
obedit p̄mp̄t̄ ſobediſ. ſm illud ad Tytū. ſ.
Dicto ſobedire. Et aut̄ v̄tus moralis cum fit
p̄ ſuſtice: z ē mediū inf̄ ſupfluū z dimini‐
tū. attēdiſ aut̄ ei⁹ ſupfluū non qdem ſcdm
quātū: ſz ſm aliaſ circūſtātias: inq̄tū. ſ.
aliq̄ ſobedit ul̄ cui n̄ obbz: ul̄ in qb⁹: ſicut etiā
ſ de religionē dictū eſt. Pōt etiā dici q̄ ſic
iūſticia ſupfluū ē in eo q̄ retinet alienū: di‐
minutū aut̄ i eo cui n̄ rediſ qd̄ debet ut
ph̄us dic i. ſ. ethicoz. ita etiā obia mediū ē
inf̄ ſupfluū qd̄ attēdiſ ex p̄te ei⁹ q̄ ſubtrahit
ſupiori obie debitū q̄ ſupabūdat i imple‐
do p̄pā volūtate: dimutū aut̄ ex p̄te ſu‐
periori cui n̄ ſobediſ: vñ ſm b̄ obia. n̄ erit
mediū duar̄ maliciaz: ſicut ſ de iūſticia di‐
ctum eſt. Ad ſtū dicēdū q̄ obia ſicut z q̄
libet v̄tus debet b̄ ſobediſ ſupfluū volūtate in ſuū
ppriū obiectū: n̄ aut̄ i id qd̄ repugnās eſt
ei. ppriū aut̄ obm̄ obie ē p̄ceptū: qd̄ qd̄ ſe
alteri ſupfluū ſobediſ: p̄cedit: vñ obia reddit p̄m
pt̄a hois volūtate ad ipleđū volūtate altius
ſ. p̄cipienl. ſi aut̄ id qd̄ ei p̄cipiſ ſit p̄p̄ ſe ei
volūt̄ etiā abſq̄ rōne p̄cepti ſicut accidit in
pſperis: iā ex p̄pā volūtate tēdit i illō: z n̄
videt illud iple p̄p̄ p̄ceptū: ſz p̄p̄ volūtate
ppriā: ſz qñ illud qd̄ p̄cipiſ nullo mō eſt ſin
ſe volūt̄ ſz ē ſm ſe ſideratū p̄p̄ uoluntati
repugnās ſicut accidit i asperis: tūc oīo ma‐
nifestū ē q̄ n̄ iple ſiſi n̄ ſiſi p̄ceptū. z ideo
Greg⁹ dic i li⁹ moral. q̄ obia q̄ habz aliqd̄ ſ
ſuo i pſperis: eſt uel nulla uel minoz: ga. ſ.
volūt̄a p̄pā n̄ videt p̄ncipaliſ tendere ad
ipleđū p̄ceptū: ſz ad aſſequēdū ppriū voli‐
tum: in aduersis aut̄ uel diffiſilib⁹ ē maior:
ga volūt̄a p̄pā i nihil aliud tendit q̄ i p̄ce‐
ptū: ſz b̄ itelligēdū ē ſm id qd̄ exteri⁹ appa‐
rā ſm tñ dei iudicium q̄ corda rimarū potest
tingē q̄ etiā i pſperis obia aliqd̄ de ſuo ha‐
bēs non p̄p̄ b̄ ſit min⁹ laudabilis. ſi. ſ. p̄pā
volūt̄a ſobediſt̄ n̄ min⁹ deuote tēdat ad

ipletiōe ſobediſ. || Ad ſtū dicēdū q̄ reue‐
rentia direcete respicit pſonā excellētēz. z iō
ſm d̄ſam rōne excellētē ſiſas ſp̄cs habet
obia v̄o respicit p̄ceptum pſone excellētis. z
iō n̄ ē niſi vñi rōnis. ſz ga p̄p̄ reuerētiam
pſone obia debet ei⁹ ſobedire: ſequēs eſt q̄
obia hois ſit eadem ſpecie ex d̄ſis tñ ſpe‐
cie cauſis ſobediſ.

Ad tertiuſ ſic proceſſiō

dif. Videſ q̄ obia ſit maxima v̄tutū. Dr. n.
p. Regl. iſ. Melior ē obia q̄ victimē ſz ob‐
latio victimar̄ p̄tinet ad religionē q̄ ē potis
ſuma inf̄ oēs v̄tutes morales ut et ſ dicti p̄z
q̄ ſobediſt̄ ē potiſſima inf̄ oēs v̄tutes. ¶
Greg⁹ dic vltl. moral. q̄ obia ſola v̄tus eſt q̄
v̄tutes celā ſmeti ſerit: inſertasq̄ cufſodit.
ſz cā potioz eſt effectu. q̄ obia ē potioz obbz
v̄tutibus. ¶ P. Greg⁹ dic vltl. moral. q̄ nūq̄
p̄obia malii ſobediri: aliqñ aut̄ p̄obia
bonū qd̄ agim⁹ inf̄mitti debz: ſz n̄ piermit
tis aliqd̄ niſi p̄ meliori. q̄ obia p̄q ſobediri
tūc bona aliaſ v̄tutū ē virtutib⁹ alijs melior

¶ ſz h̄ ē q̄ obia h̄ laudē ex eo q̄ ex caritate
ſobediri. d̄c. n. Greg⁹ vltl. moral. q̄ obia n̄ ſeruili
metu ſz caritat̄ affectu ſeruāda eſt: n̄
timore pene: ſz amore iūſticie. q̄ caritas eſt
potioz v̄tus q̄ obia. ¶ R° dicēdū q̄ ſicut
p̄ctū ſobediri i b̄ q̄ b̄ ſobediri deo ſobediri
bus bonis inheret: ita meritiſ v̄tuſi actus
coſiſtit eōrio i b̄ q̄ b̄ ſobediri ſobediri
deo inheret ſicut ſini. ſini aut̄ potioz ē hiſ
q̄ ſuit ad ſini. Si v̄o bona creata p̄p̄ b̄ ſobediri
nan̄ ut deo iherent: maior ē lauſ virtutis ex
b̄ q̄ deo inheret: q̄ ex b̄ q̄ bona trena ſobediri
z iō ille v̄tutes q̄bus deo ſm ſe iherent:
ſ. theologicē ſuit potiores v̄tutib⁹ moralib⁹
qb⁹ aliqd̄ trena ſobediri ut deo iherentur.
In ſtū aut̄ morales tāto aliqd̄ potioz eſt
quāto aligs magl aliqd̄ ſobediri ut deo iherent.
Vñ aut̄ tria gnā bonoz humānō ſobediri
b̄ p̄t cōtēnē ſobediri deo: q̄ ſini ſuit exte‐
riora bona: medium aut̄ ſuit bona corporis: ſu‐
premū aut̄ ſuit bona aīe inf̄ q̄ quodāmō ſobediri
p̄tū ē volūt̄a inq̄tū. ſ. p̄ volūt̄a h̄ obbz
alijs bonis utiſ. z iō p̄ ſe loquēdo laudabi‐
lioz ē obie v̄tus q̄ p̄p̄ deo ſobediri ſobediri
lūt̄a ſobediri ſobediri ſobediri ſobediri ſobediri
alie v̄tutes morales q̄ p̄p̄ deo ſobediri
alie alia bona ſobediri. Vñ Greg⁹ vlc in vltl.
moral. q̄ obia victimis ſobediri ſobediri ſobediri
obia victimis ſobediri ſobediri ſobediri ſobediri
alie aīe cāc p̄obia v̄o uolūt̄a p̄p̄ mactat

vi etiā q̄cūq̄ alia vtutū opa ex h̄ meritoria
sūt apud deū q̄ sūt ut obediāt uolūtati di-
uine nā si qs etiam mātyrū sustineret uel
oia sua paupib⁹ erogaret: nisi h̄ ordinaret
ad iplētōes dīne uolūtati qd̄ recte ad obe-
diētā p̄tinet: meritoia eē non possent: sicut
nec si fierēt sine caritate q̄ sine obia eē non
pōt. dī. n. i. Joh. 2: q̄ dīc̄t se nosse deū et
mādata ei⁹ nō custodit mēdar ē: q̄ aut ser-
uat v̄ba ei⁹ vere in h̄ caritas dei p̄fecta ē t̄ h̄
ideo est: q̄a amicitia facit idē uelle t̄ nolle.
Ad p̄mū ḡ dicēdū q̄ obia p̄cedit ex re-
uerētā q̄ exhibet cultū t̄ honorez supiori:
et q̄stū ad h̄ sub dīfīs vtutib⁹ p̄tineſ liz fm̄
se p̄siderata put respic̄t rōnē p̄cepti sit vna
spālis uirtus inq̄stū ḡ p̄cedit ex reuerētā p̄
latop̄ p̄tineſ quo dāmō sub obseruantia in
q̄stū v̄o p̄cedit ex reuerētā parētū sub pie-
tate inq̄stū v̄o p̄cedit ex reuerētā dei sō re-
ligione et p̄tinet ad deuotionē q̄ ē p̄ncipalif
actus religiōis. vii fm̄ h̄ laudabili⁹ ē obedi-
re deo q̄s sacrificiū offerre. et etiā q̄a i sacri-
ficio imolat aliena caro: p̄ obiam aut p̄pa
volūtas ut Greg⁹ dīc. spālit tñ i cāu i q̄ loq̄
bat Samuel: meli⁹ fuisse Sauli obediāt do-
q̄s alia p̄guia amalebitaz i sacrificiū of-
ferre ē dei mādatū. Ad secūdū dicēdū q̄
ad obias p̄tinet oēs act⁹ vtutū put sūt i p̄ce-
pto: inq̄stū ḡ actus vtutū opa nā causali⁹ uel
dispositiue ad ear gnātione et p̄seruationē
int̄tū dīc̄t q̄ obia oēs vtutes mēti inserit
et custodit. nec tñ seq̄ q̄ obia sit simplici⁹
obib⁹ vtutib⁹ p̄or p̄pt̄ duo. p̄ q̄a liz qd̄ act⁹
vtutū cadat sub p̄cepto: pot tñ aliq̄s ip̄lē ac-
tum vtutū nō attēdens ad rōnē p̄cepti vii si
aliq̄ vtus sit cui⁹ obiectum sit nālē p̄s q̄s p̄
ceptū illa vtus dīc̄t nālētē p̄or q̄s obia: ut
p̄z d̄ fide p̄ quā nob̄ dīne auctoritatis subli-
mitas inotescit ex q̄ p̄petit ei pt̄as p̄cipiēdi
2⁹ q̄a ifusio grē et vtutū pōt p̄cedē etiā tpe
oēm actū vtusū: et fm̄ h̄ neq̄ tpe neq̄ nā
ē obia obib⁹ alys vtutib⁹ p̄or. Ad triū di-
cendū q̄ duplex ē bonū. Qd̄dā ad qd̄ faciē-
dum hō ex nccitate teneret: sicut amare deus
uel aliquid h̄mōi: t̄ tale bonū nullo mō dbz
ppter obiam p̄termitti. Est aut aliud bonū
ad qd̄ hō non teneret ex nccitate: t̄ tale bonū
deb̄ hō qnq̄s pp̄ obias p̄termittē ad quaz
ex nccitate hō teneret: q̄a nō debet hō aliquid
bonū facē culpā incurredō. t̄ tñ sic ibidem
Greg⁹ dīc q̄ ab vnoq̄z bono subiectos v̄o

cat necē ē ut mltā h̄cedat: ne obediēt mēs
subito intereat si a bonis obib⁹ repulsa peni-
tus ieuinet. t̄ sic p̄ obiam talia bona pōt pp̄
damnum vnius boni recompensare.

Ad quartum sic pro

cedit. Vides q̄ nō i obib⁹ sit deo obediēdū
dī. n. Math. 9: q̄ dīs duob⁹ cecis curatis
p̄cepit dīc̄tē: Vlde te ne qs sciat illi autē ex
eūtē dissamauerūt eū p̄ totā trā illā: nec tñ
ex h̄ inculpāt: q̄ vides q̄ n̄ teneamur i obib⁹
obedire deo. Null⁹ tenet aligd facere
h̄ vtutē. s̄ iueniūt qd̄ā p̄cepta dei h̄ vtutē
sicut p̄cepit Abrahe q̄ occidēt filiu iōcen-
tē: ut h̄ Gen. 22: t̄ iudeis ut furaren̄ res
egyptiōz ut h̄ Exo. xi⁹ q̄ lt̄ h̄ iusticiā. t̄ Osee
q̄ acciper mīlerē adulterā qd̄ ē h̄ castitez
ḡ nō i obib⁹ ē obediēdū deo. Quicūq̄
obedit deo p̄format uolūtātē suā uoluntati
dīne t̄ i uolito. s̄ nō q̄stū ad oia tenemur cō-
formare uolūtātē nrātē uolūtātē vīne i uo-
lito ut s̄ hitū est: ḡ non i obib⁹ tenet hō deo
obedire. S̄ h̄ ē qd̄ dī Exo. 24: Dīa que
cūq̄ locut̄ ē dīs faciem⁹ t̄ erim⁹ obediē-
tes. R̄ dīcēdū q̄ sicut s̄ dictū est: ille qui
obedit mouēt p̄ ipiū ei⁹ cui obedit sicut ref-
nāles mouēt p̄ suos motores. sicut aut dī
ē p̄mū motor oīuz q̄ nālētē mouēt: ita etiā
ē p̄mū motor oīuz uolūtātū ut ex s̄ dīc̄t p̄z.
t̄ iō sicut nālē nccitate oia nālia subdūt di-
uine motiōi: ita etiā quadā nccitate iusticie
oēs uolūtātē tenet obediēre dīno imperio
Ad p̄mū ḡ dicēdū q̄ dīs cecis dīxit ut
miraculū occultarēt: nō q̄i t̄ēdēs' eos per
vtutē dīni p̄cepti obligare: s̄ sicut Greg⁹
dīc. 19: moral. sermis suis se sequētib⁹ exem-
plū dedit ut ipsi qd̄ētē vtutes suas occultare
desiderēt t̄ tñ ut alij eoz exēplo p̄ficiāt t̄ p̄-
dāt iuiti. Ad secūdū dicēdū q̄ sicut deus
nihil opat h̄nām: ga h̄ ē nā vni⁹ cuiusq̄ rei
gō i ea de⁹ opat: ut h̄ i. glo. ad Ro. xi⁹. opa
t̄ tñ aligd h̄ solitū cursū nāe: ita etiā deus
nihil pot p̄cepte h̄ vtutē: quia i h̄ p̄ncipalē
s̄ sitit vtus t̄ rectitudō uolūtātē hūane q̄ dei
volūtātē p̄formet t̄ ei⁹ seq̄ p̄piū q̄uis sit h̄
vtutē modū f3 h̄ ḡ p̄ceptū Abrahe fa-
ctū q̄ filiu iōcētē occidēt nō fuit h̄ iustici-
az: q̄a de⁹ ē actor morti t̄ vite. filii nec fuit
h̄ iusticiā q̄ mādauit iudeis ut res egyp̄tioz
acciperēt: q̄a ei⁹ sūt oia: t̄ cui uoluerit dat
illa. filii etiā nō fuit h̄ castitatē p̄ceptū. Osee

Q

factū ut mulierē adulteram accipet: qā ipse
dens est hūane gnatiōis ordinator. et ille ē
debit⁹ modus mulierib⁹ utēdi quē de⁹ in-
stituit vñ p⁹ q⁹ pdicti nec obediēdo deo nec
obedir uolēdo peccauerūt. **A**d ētiū dicē
dū q⁹ si nō sp̄ teneat hō uelle qđ de⁹ vult sp̄
tū teneſ uelle quod deus vult euz velle. et hō
hōi h̄cipie inotescit p̄ceptū dñis. et iō te-
neſ hōi oib⁹ dñis p̄ceptis obediē.

Ad quintum sic pro

cedē. **V**ideſ q⁹ subditī teneat suis supiori
b⁹ i oib⁹. obedire. **D**ic. n. aplus ad Col. 3°. Si
ly obeditē parētib⁹ p̄ oia. et p̄ ea subdit: fui
obeditē p̄ oia dñis carnalib⁹. ḡ eadem rōne
aly subditī debēt platis suis i oib⁹ obediē
P. Prelati sūt medy inf deū et subditos
fīm illud **H**eut. 5°. Ego seqster et medi⁹ fui
inter deū et vos in tpe illo: ut anūciarez vob⁹
vba ei⁹. s̄ hab extremo i extremū non quenit
nisi p̄ mediū. q̄ p̄cepta plati sūt reputāda tā
q̄ p̄cepta dei. **C**ūr aplus dīc ad Sal. 4°. Si
cūt āgeli dei excepistis me sicut xp̄m ih̄m.
et i. ad Thessal. 2° cū accepistis a nob⁹ vbum
auditus dei: accepistis id nō ut vbu hōiuz: s̄
sicut vere ē vbu dei. ḡ sicut hō debet do obe-
dire i oib⁹: ita et plati. **S**ic Religiosi p̄
fitēdo voulē castitatē et paupertatē: ita et obe-
diētā. s̄ religiosus tenet q̄stū ad oia suare
castitatē et paupertatē. ḡ silt q̄stū ad oia tenet
obediē. **S**ic est qđ dīc **A**ct. 5°. Obedire
oz deo magis q̄ hōib⁹. s̄ q̄nq̄ p̄cepta pla-
tor⁹ sūt h̄ deū. ḡ nō in oib⁹ ē plati obediē-
dū. **R**° dicēdū q̄ sicut dictū ē: obediens
mouēt ad iperū p̄cipiēt qđā nccitate iusti-
cie: sicut res nāl mouēt ex vtute sui motori
nccitate nātē. **O** aut aliq̄ res nālis n̄ mo-
ueat a suo motore pōt ḵtigē duplicitē. **U**no
pp̄ i pedimentū qđ puenit ex fortiori vtute
alteri⁹ mouēt: sicut lignū nō cōburitur ab
igne si fortior vis aque ipediat. **A**lio⁹ ex de-
fectu ordinis mobilis ad motorez: quia et si
subyciat ei⁹ actiōi q̄stū ad aligd: nō tñ q̄stū
ad oia: sicut humoz q̄nq̄ subycit⁹ actioni ca-
loris q̄stū ad calefieri: n̄ tñ q̄stū ad exficcari
sue vsum. **S**ilē ex duobus pōt ḵtigē q̄ s̄b-
ditus suo supiori nō teneat in oib⁹ obediē
Uno⁹ pp̄ p̄ceptū maioris p̄tatis. **U**t. n. ad
Col. 3° sup illud: q̄ ūstūt: ipsi sibi dama-
tēz acērūt: dīc glo. **S**i qđ insserit curatōr
nūqd ē tibi faciēd: m̄ si h̄ p̄cosulē iubat:

rursū si qđ p̄cosul iubat et aliud imperatōr
nūqd dubitaf illo ḵtēpto illi eē seruēdum
ḡ si aliud imperatōr: aliud de⁹ iubat: cōtēpto
illo obteperādū ē deo. **A**lio⁹ nō tener infē-
rior⁹ suo supiori obediē si ei aliquid p̄cipiat
in q̄ ei nō subdāt. dīc. n. **E**neca in. 5° de be-
neſicys. Errat si q̄s existimat fuitūtē in to-
tum hoīem descēdere. ps. n. melior excepta
est: corpora obnoxia sūt et aſcripta dñis: mēs
qdē ē ſui iuris et iō i his q̄ p̄tinēt ad intiōrē
motū uolutatē hō nō teneſ hōi obediē: sed
ſolū deo. teneſ aut hōi obediē in his q̄
exteri⁹ p̄ corpus sūt agenda in q̄b⁹ tñ fīm ea
q̄ ad nām corporis p̄tinēt hōi obediē n̄
teneſ: s̄ ſolū deo: ga oēs hoīes nā sūt pares
puta i his q̄ p̄tinēt ad corporis ūſtērationē et
pli⁹ gnatiōnē. vñ nō tenent nec ſeruī dñis
nec ſili⁹ parētib⁹ obediē dīmūmōio cōtra-
bendo: uel v̄ginitate ſeruanda aut aliq̄ alio
b⁹ moi. s̄ ſolū ſu i his q̄ p̄tinēt ad diſpoſitionē actu
už et rep̄ hūanaꝝ teneſ ſubdit⁹ ſuo supiori
obediē ſu rōneſ ſupioritatē: ſic miles duci
exercit⁹ i his q̄ p̄tinēt ad bellū. ſeru⁹ dño in
his q̄ p̄tinēt ad ſeruilia opa exequēda. ſilio
p̄tī i his q̄ p̄tinēt ad diſciplinaz vite et curaz
domesticā et ſic de alijs. **A**d p̄mū ḡ dīcen
dū q̄ b̄ qđ apls dīxit i tēlligēdūt est poia q̄s
tū ad illa q̄ p̄tinēt ad ius p̄fīe uel dīnatīne
p̄tatis. **A**d ſecūdū dīcedū q̄ deo ſubycit⁹
hō ſimpliſt q̄stū ad oia et intiōra et extiōra
et iō i oib⁹ ei obediē teneſ ſubdit⁹ aut non
ſubycit⁹ ſu ſupiorib⁹ q̄stū ad oia: s̄ ſolū ſupiori
ad aliq̄ dēminate. et q̄stū ad illa medy ſe int̄
deū et ſuditos. q̄stū ad alia vo inmediate ſu
dūt deo a q̄ iſtruīt p̄ legē nālē uel ſcriptā.
Ad ētiū dīcedū q̄ religiosi obiaz p̄tēt
q̄stū ad regularē cōuerſationē ſu quā ſuſ
plati ſubdit⁹ et ideo q̄stū ad illa ſola obediē
re tenet q̄ p̄t ad regularē cōuerſationē p̄tī
nere et h̄ obiaz ſufficiēt ad ſalutē ſi aut etiā
i alijs obediē voluerit h̄ p̄tēbit ad cumulū
p̄fectiōiſ: dū tñ illa n̄ ūt h̄ deū aut h̄ p̄fessiō
nē regle: ga talis obiaz eēt illicta. **D**ic ḡ pōt
triplicit obiaz diſtingui. vna ſufficiēt ad ſalu-
tē q̄. s̄. obedit i his ad q̄ obligat̄. alia p̄fecta
q̄ obedit i oib⁹ licit. alia indiscreta que etiā
in illictis obedit.

Ad ſextum ſic proce

dīſ. **V**ideſ q̄ xp̄iani n̄ teneat ſecularibus
pōtestatib⁹ obediē: ga ſup illd **M**atb. 17°

Ergo liberi sunt filii. dicitur gloriā. Si in quib[us] regno filii illi regis q[uod] regno illi p[ro]fessi sunt liberi: tunc filii regis illi cui oia regna subdūt in quib[us] regno libi eē obdet. sed xpi p[ro]fitem p[ro]ficiuntur filii dei: sicut illud Iohannes p[ro]p[ter]a. Dedit eis p[re]tem filios dei fieri his q[uod] credunt in nos eis. q[uod] non tenet p[ro]p[ter]a secularibus obedire. ¶ P[ro]p[ter]a. Ad R[ecordationem] o[ctava] d[omi]ni. Mortificari estis legi p[ro]p[ter]a co[st]um p[ro]p[ter]a. et logiq[ue] d[omi]ne dina veteri testamēti. sed minor est lex humana p[ro]p[ter]a quam hoies secularib[us] potestatib[us] subdūt q[uod] lex dina veteri testi. q[uod] multo magis hoies p[ro]p[ter]a q[uod] sunt facti membra corporis xpi libant a lege subiectos q[uod] secularibus p[ri]ncipibus astrigebātur. ¶ Latronib[us] q[uod] violētiā op[er]nunt hoies obedire non te[n]et. sicut Aug[ustinus] dicit in 4[ora] de cunctis dei. Remota iusticia q[uod] sunt regna nisi magna latrocinia. cūq[ue] d[omi]nia p[ri]ncipū seclaria pluriq[ue] cu[m] iustitia exerceantur. uel ab aliquo iusta usurpatione p[ri]ncipatū supserit v[er]o q[uod] non sit p[ri]ncipib[us] secularib[us] obediēdū a xpianis. ¶ Sed h[oc] est q[uod] dicit ad Titum 3[ora]. Ammone illos p[ri]ncipibus et p[ro]p[ter]a subditos esse. et i. Petri. 2[ora]. Subiecti estis oī humane creature. p[ro]p[ter]a deū: siue regi qui p[er]cellenti: siue ducib[us] tāq[ue] ab eo missis. ¶ R[ecordationem] o[ctava] d[omi]ni q[uod] fides xpi est iusticie p[ri]ncipiū et causa: sicut illud R[ecordationem] o[ctava] d[omi]ni. Justicia dei p[ro]fidez ibi xpi. et iō p[ro]fitem xpi non tollit ordo iusticie sed magis firmat. ordo autem iusticie regrit ut inferiores suis superiorib[us] obediāt. alterum non posset humana rex status conseruari. et ideo p[ro]fitem xpi non excusat fideles q[uod] p[ri]ncipib[us] secularib[us] obediēteneat. ¶ Ad p[ri]mu[m] q[uod] dicitur q[uod] sicut s[ic] dictū est: seruitus q[uod] homo subycif ad corpus p[ri]net non ad alia que libera manet. nūc autem in statu huī vi te p[ro]gām xpi liberamur a defectibus alicuius aut a defectibus corporis: ut p[ro]p[ter]a ap[osto]lū ad R[ecordationem] o[ctava] d[omi]ni. qui dicit de seipso. q[uod] mente seruit legi dei: carne autem legi p[ro]p[ter]a. et ideo illi qui sunt filii dei p[ro]p[ter]a gratiā: liberi sunt a spūali seruitute p[ro]p[ter]a: non autem seruitute corporali q[uod] temporalibus oīis tenet astricti ut dicit gloriā. sicut illud. i. ad Thimoni. 6. Quicunq[ue] sunt sub iugo sui tecum. ¶ Ad secundū dicitur q[uod] lex vetere fuit figura noui testi. et iō debuit cessare virtate veniente. non autem est filie de lege humana p[ro]p[ter]a quam homo subycif homo: et tamen autem ex lege dina homo tenetur homo obediēt. Ad tertium dicitur q[uod] p[ri]ncipib[us] secularib[us] in tantū homo obediēt tenet in quantum ordo iusticie regrit. et iō si non habeat iustiz

p[ri]ncipatū sicut usurpatū: uel si iusta p[re]cipiant: non tenentur eis subditi obedire nisi forte p[ro]p[ter]a accēs p[ro]p[ter]a vitādū scādalū uel p[ro]culū.

Cinde consi

drādū ē de iobia. Et circa h[oc] q[ui]rūf duo. p[ro]p[ter]a vtrū sit p[ec]catum mortale. 2[ora] vtrū sit grauissimum p[ec]catorū.

Ad primū sic proce

dit. Vide p[ro]p[ter]a inobia non sit p[ec]cātū mortale. Deinde p[ec]cātū ē iobia ut p[ro]p[ter]a p[ro]p[ter]a dissimilatio Ambr[us] sup[er] positā. sicut iobia ēēt p[ec]cātū mortale oī p[ec]cātū esset mortale. ¶ H[oc] Gregorius dicit. 3[ora] moral. q[uod] inobia oritur ex inani gloria. sed in anima gloria non ē p[ec]cātū mortale. q[uod] nec iobia. ¶ Tunc dicit alijs eēt obediēt q[uod] sup[er]iori p[re]cepta multiplicat q[uod] vix aut nunq[ue] oīa p[ro]p[ter]a obseruari. si q[uod] iobia ēēt p[ec]cātū mortale: seq[ue]ret p[ro]p[ter]a homo non posset vitare mortale p[ec]cātū: q[uod] ēēt iconuenientiēs. non q[uod] iobia ēēt p[ec]cātū mortale. H[oc] ēēt q[uod] ad R[ecordationem] o[ctava] d[omi]ni ad Thimoni. 3[ora] inter alia p[ec]cātū mortalia computat parētib[us] non obdiētes.

R[ecordationem] o[ctava] d[omi]ni q[uod] sicut s[ic] dictū est: p[ec]cātū mortale ēēt trias caritatis p[ro]p[ter]a quam ēēt spūalis vita. caritate autem diligēt deus et p[ro]p[ter]a primi. exigit autem caritas dei ut ei mādat obediāt ut s[ic] dictū ēēt. et iō inobediēt eēt dīnis p[re]ceptū ēēt p[ec]cātū mortale q[uod] dīne dilectioni triū. iō p[re]ceptis autē dīnis triñis q[uod] etiā sup[er]iorib[us] obediāt. et iō etiā in obediētia q[uod] q[uod] iobediēt ēēt p[re]ceptū sup[er]iorū est p[ec]cātū mortale q[uod] dīne dilectioni triū sicut illud ad R[ecordationem] o[ctava] d[omi]ni. Qui p[ro]p[ter]a resistit: dei ordinatio nū resūtit. trias ilup[er] dilectioni primi inquantum sup[er]iorū primo subtrahit obiam quā ei debet. ¶ Ad p[ri]mu[m] q[uod] dicitur q[uod] illa dissimilitudo amb[ig]uitatis de p[ec]cāto mortali q[uod] habet p[er]petuum p[ec]cātū rōnem. p[ec]cātū autem veniale non est inobia: q[uod] non ēēt p[re]ceptū: sed p[er]ter preceptum nec etiā oī p[ec]cātū mortale est ioba p[ro]p[ter]a et p[er] se loquendo: sed solū tunc q[uod] alijs p[re]ceptū. cōtempnit: q[uod] ex fine morales actus specie h[ab]it. cuius autem facit aliqd h[ab]it p[re]ceptū non p[ro]p[ter] p[re]ceptū concepit sicut p[ro]p[ter] aliquid ēēt inobia mālitie tñi: sed p[ri]net formalit[er] ad aliam spē p[ro]p[ter] p[ec]cātū. ¶ Ad secundū dicitur q[uod] ianis gloria appetit maſturbationē alicuius excellētie. et q[uod] videat ad quādam excellētiā p[ri]net q[uod] homo p[re]ceptū alterius non subdat: inde ēēt p[ro]p[ter] iobia ex iani gloria oritur.

nihil autem prohibet ex pecto veniali oriri mortale: cu[m] veniale sit dispositio ad mortale. **A**d tunc dicendum quod nullus obligat ad impossibile et id si tot precepta plateruntur alius in gerat seu iniungat quod subdit ea implere non possit: excusat a pecto. et ideo plati abstinere debet a multitudine preceptorum.

Ad secundum sic pro

cedit. Videf[est] quod inobia sit gravissimum pectum. Dr. n. p. Regl. iij. Quasi pectum arioladi est repugnare et quod scelus idolatrie nolle acqesce re. sed idolatria est gravissimum pectum ut sed huius est. quod inobia est gravissimum pectum. Illud pectum de eis in spiritu sancti per quod tollitur impedimenta pecti ut sed dictum est. sed inobiam tenet hoc pceptum quod maxime retrahit hominem a peccando. quod inobia est pectum in spiritu sancti. et ita est gravissimum pectum. **A**p[osto]lus dicit ad Rom. 13. quod per unius inobiam pectores multi constituti sunt. sed causa videtur esse potior effectu. quod inobia videtur esse quam pectum quod alia quod ex ea causatur. **S**ed hoc est quod gravitas est tenet pceptum quod pceptum. sed quod pectum est ipsa persona pceptis: sicut per de blasphemiam et homicidio. quod inobia non est gravissimum pectum. **B**ea[te] dicendum quod non ob inobia est equaliter pectum. Potest nam verba inobia esse gravior altera duplicit. Uno ex pcepto pceptiatur. et unus. non o[mn]is cura hoc apponere debeat ad hoc quod cuiuslibet superiori obediatur: tamen magis est obitu[m] quod hoc obediatur at superiori quod inferiori p[ro]t[er]mittitur si sit pcepto superius triu[m]. viii. sequens est quod quanto superius est ille quod pceptum tato ei inobedienter esse sit gravatum. et sic inobedienter esse deo est quam quod inobedienter esse hoc est. ex parte pceptorum. non nam pceptis equaliter vult inpleri opera quod mandat. magis non unusquisque pcepti ens vult finem quod id quod est finis propinquum. et ideo tanto est inobia gravior quanto pceptum quod quis p[re]terit magis est de intentione illius quod pceptit. **E**t iste pcepti quod de dei manifestum est quod quanto pceptum dat de meliori tanto est ei inobia gravior: quia cum voluntas dei per se feratur ad bonum: quanto aliud est melius tanto deus vult illud. magis inpleri. viii. quod inobedienter est pcepto de dilectione dei gravitas peccatum quod inobedienter est pcepto de dilectione primi. voluntas autem hominis non sicut magis feratur in melius. et id ubi obligamur ex solo hominibus pcepto non est quam pectum ex eo quod maius bonum p[re]terit: sed ex eo quod p[re]terit illud quod est magis de intentione pceptienti. **T**unc ergo oportet fidei d[omi]ni

inobie quod d[omi]nus d[omi]nus p[re]ceptorum gradibus preparare. nam inobia quod tenet de pceptu ex ipsa ratione inobie gravatum est pectum quod pectum quod peccatum in hominem est cerneretur inobia dei. et hoc id dico: quod quod p[re]ceptum peccatum: etiam quod de pceptu agitur. si tamen in aliquo potiori pceptu dei tenet adhuc pectum quem esset inobia aut quod tenet pceptum hominis lenior est pecto quod tenet ipse pceptis: quod ex reverentia pceptis pcedere debet reverentia pcepti. et si milie pectum quod directe pertinet ad intentionem dei sic blasphemia et aliquid hoc in ob[ligatione] in ob[ligatione] est etiam semota per intellectum inobia a pecto que est illud p[re]ceptum in quod tenet solu[m] de pceptu. **A**d primus ergo dicendum quod illa preparatio Samuelis est equaliter sed literudinis: quod inobia reducatur in intentionem p[re]cepti dei sicut et idolatria licet idolatria magis. **A**d secundum dicendum quod non ob inobia est pectum in spiritu sancti: sed solu[m] illa cui obstinatio adhibetur non. intentionis cuius est cu[m] quod pectum impedit ostentum pectum in spiritu sancti alioquin cuiuslibet boni intentionis est pectum in spiritu sancti: quod per quod libet bonum potest hoc impediri a pecto. sed bonorum illorum intentionis facit peccatum in spiritu sancti quod directe ducitur ad priuam et remissionem p[re]ceptorum. **A**d tertium dicendum quod primus p[re]ceptum p[re]ceptum primi parentis ex quo in ob[ligatione] permanuit non fuit inobia fidei qui est spale peccatum: sed supbia ex quod hoc ad inobiam pcessit. vii apostolus in verbis illis videtur accipere iuste[re] diuina fidei qui generaliter se habet ad ob[ligatione] peccatum.

Ende consi

Aderendum est de gratia sine gratitudine et in gratitudine. Circa gratiam autem generaliter sex. per gratiam sit spalis virtus ab aliis distincta. 2. quis teneat ad maiores gratias actiones deo utrumque innocentes vel penitentes. 3. virtus sit teneat homini ad gratias beneficium humanis reddendas. 4. virtus retributio gratiarum sit differenda. 5. virtus sit mensuranda fidei acceptum beneficiu[m] vel secundum datum affectum. 6. virtus oportet aliquid maius reponere.

Ad primus sic proce

dis. Videf[est] quod gratia non sit virtus spalis ab aliis distincta. Maxima. non beneficia a deo et a parentibus accepimus. sed honor quem deo retribuimus pertinet ad virtutem religionis. honor autem quem retribuimus parentibus pertinet ad virtutem pietatis. ergo gratia sine gratitudine non est virtus ab aliis distincta

¶ Retributio proportionalis pertinet ad iusticiam communitatiam ut p^z p^hm i. s^o ethi cor. s^z g^re redditus ut retributio sit: ut ibidez d^r. g^redditio gr^ap q^d pertinet ad g^ritudinem e^cactⁱ iusticie. non g^ratitudo est spalis virtus ab aliis distincta. ¶ C^op^esatio regitur ad amicitiam seruandam ut p^z p^hm i. s^o r. 9° ethico. s^z amicitia se h^rad omnes virtutes pp^qs h^o amat. g^ratis sine gratitudo ad quam pertinet recopemare beneficia non est spalis virtus. ¶ S^z o^z e^g Tulli^r ponit gr^am g^ratu faciet spale iusticie pte. ¶ R^o dicendum q^r sicut s^z dic tu est: s^z dicas cas ex q^b aliquid debet: nccē e^c offiscari debiti reddendi rōne: ita t^r q^r sp in maiori illud q^d min^r e^c cotinet. i. deo aut p^r z pincipaliū iuuenit cā debiti eo q^r ipse e^c pīmū pincipiū oīuz bonoz n^ror. secundario aut in patre q^r e^c primū nrē gnatiōis et discipline pincipiū. 3° aut i^r psona que dignitate pcellit ex q^r cosa beneficia pceduit. 4° at i^r aliqui benefac^rto^r a q^r aliqui pticularia et p*iuata* beneficia pec^rpm^r p^g q^b pticularis ei obligamur. Quia g^r no^r q^d debem^r deo uel pri uel psone dignitate precellēti debemus alicui benefac^rto^r a q^r aliqui pticularare beneficiū recepimus. inde e^c q^r p^r religionē qua debitu cultū deo ipēdim^r: et pietatē q^r colim^r parētes: et obseruatiā q^r colim^r psonas dignitate pcellentes: et g^ratis sine g^ratitudo q^r b^rifactorib^r gratiaz recopem^rat. et distinguunt a pmissis virtutib^r sicut q^rlibet posterior^r distinguunt a priori q^rsi ab ea deficiens. Ad pīmū g^r dicendum q^r sicut tri^rgio e^c qdā supercellēs pietas ita e^c t^r qdā excellens g^ratis sine g^ratitudo. vii et gr^ap actio ad deū sup posita e^c it ea q^r ad religionē pertinet. Ad secundū dicendum q^r ftributio ppor^rional^r pertinet ad iusticiam communitatiā q^r attēdiatur s^z debitu legale: pura si pacto firmet ut tātum, p^ratto retribuaf^r: s^z ad virtutē g^ratis sine g^ratitudinis retributio pertinet q^r sit ex solo debito honestat^r: quā. s. aliq^r spōte facit: vii et g^ratitudo e^c min^r g^ratis si sit coacta ut Seneca dic i^r li^r de b^rificiis. Ad triū dicendum q^r cū va amicitia supra virtutē sūdet q^dqd e^c virtutē triū i^r amico est amicitie i^r peditiū: et q^dqd est virtuosū est amicitie p*iuocatiū*. et s^z h^r p^recopemationē b^rificio^r amicitia cōseruatur qui^r recopematio b^rificio^r ad virtutē gratitudinis spaliter pertineat.

Ad secunduz sic pro

cedid. **U**ideſ q̄ magis teneat ad grāſ ſddē das deo inoſcē q̄penitēſ. **Q**uāto.n. aliq̄ mai⁹ donū a deo pcepit:tāto magl ad grāy actiones tenet. h̄z mai⁹ eſt donū inoſcē q̄ iuſtice ſtitueſ. ḡ videſ q̄ magl teneat ad grāy actionē inodes q̄ penitēſ. **¶ P.** **W**ic bñſfactori debet grāy actio:ita ⁊ dilectio. h̄z **A**ug⁹ dic.i. 4.º qſel. **Q**uis hoiuſ ſuā cogitā iſurmitatē audeſ virib⁹ ſuīs tribuere caſtitatē atq̄ inoſcē ſuā ut min⁹ amet te q̄ſi mi⁹ fuerit ei nccia mia tua donās pcta vñſis ad te ⁊ p'ea ſubdit: ⁊ ideo tātūdē imo ampl⁹ te diligat: ga p quē me videt tātis pecca torū meorū langnoribus exui:p eū ſe videt tant⁹ pcta languorib⁹ nō iplicari. ḡ etiam magl tenet ad grām reddēdā inoſcē q̄ penitēſ. **¶ N.** **Q**uāto gratuitū bñſficiū ē magl ſtinuati tāto maior p eo ſobet grāy actio. h̄z inoſcē magl cōtinuaſ dine ḡe bñſficiū q̄ i penitēte. dic.n. **A**ug⁹ ibidē. **G**ratie tue depuro ⁊ mie tue: qa pcta mea tanq̄ glaciē ſoluſti:ḡe tue depuro ⁊ qcuq̄ nō feci ma la qd.n. faceſ nō potui: ⁊ oia mihi dūmissa ēe fateor ⁊ q̄ mea ſpōte feci mala: ⁊ q̄ te du ce nō feci. ḡ magis tenet ad grāy actioe i noſcē q̄ penitēſ. **¶ S**z 3 ē qd or Luc. 7º. **C**ui pl⁹ dimittit pl⁹ diliget. ḡ eadē rōne plo tenet ad grāy actiones. **¶ P.** diecēdū q̄ ac tio grāy i accipiente ſpicit grām dant⁹. vñ ubi ē maior gra ex pte danti ibi regrit maior grāy actio ex pte recipienti. gra aut̄ ē q̄ grati daf. **U**nū dupli pōt eē ex pte dāt⁹ maiō gra. **U**no⁹ ex quaſitatem dat⁹. ⁊ bº mō innoſcē tenet ad maiores grāy actioe: ga mai⁹ donū ei daf a deo ⁊ magl ſtinuati cetis parib⁹ absolute loquēdo.alio⁹ pōt dīci maior gra ga magl daf grati. ⁊ h̄z bñ magl tenet ad grāy actioe penitēſ q̄ i noſcē: ga magis grati daf illō q̄ ei daf a deo cū.n.eēt dign⁹ pēa daf ei gra. ⁊ ſic l̄ illō donū qd daf inoſcē ſit abſolute ſiderat⁹ mai⁹: tñ donum qd daf penitēti ē mai⁹ i cōparatiōe ad ipsū ſicut ēt paruu donū paupi dat⁹ ē ei maius q̄ diuini magnū. ⁊ ga actus circa ſingularia hiſ q̄ agēda ſit magl cōſiderat⁹ qd eſt hic uel nuc tale:q̄ qd ē ſimpliciſ tale:ſicut p̄hs dic.i. 3º ethicoꝝ de voluntario ⁊ inuoluntario: **E**t p̄ h̄z p̄ ſuſio ad obiecta.

Ad tertium sic proce-
dit. Quid est quod non teneatur ad gratiarum

Q

actioes oī hōi beneficiant. Pōt. n. aliquis sibi bñfacere; sic & sibi ipi nocere: fm illud Ecl. i. 4. Qui sibi neq̄ ē: cui alij bon' erit: s̄bō sibi ipi nō pōt grās ager: ga grās actio videt transire ab uno i alterz. ḡ no oī bene factori debet gratiar̄ actio. ¶ D. Gratiarū actio ē qdā grē recopēsatio. s̄bō aliq̄ bñficia nō cū grā dei dāt: s̄bō magis cū otumelia & tarditate ul̄ tristitia. ḡ n̄ sp bñfactori s̄ḡe reddēde. ¶ D. Nulli debet grās actio ex eo q̄ suā utilitatē pecurat. s̄bō qn̄q̄ aliḡ bñficia dāt pp̄ suā utilitatē. ḡ eis n̄ debet grās actio. ¶ D. Servio nō debet grās actio: ga b̄ ipsū qd̄ ē dñi est. sed qn̄q̄ otigit serui in dñm bñficiū facer l̄ bñficiū eē. ḡ non oī be nefactori debet grās actio. ¶ D. Nullus tenet ad id q̄ facer n̄ pōt hōeste & utilit. s̄bō qn̄q̄ cōtingit q̄ ille q̄ bñficiū tribuit est i statu magne felicitas cui iutilis aliquid recopēsaret p̄ suscepito bñficio qn̄q̄ etiā cōtingit q̄ bñfactoz mutat de vtute i vitii: & sic videt q̄ ei honeste recopēsari non pōt. qn̄q̄ etiā ille q̄ accepit bñficiū paup̄ est & oī r̄copēsaret n̄ pōt. ḡ videt q̄ nō sp̄ teneat bō ad grās r̄copēsatiōez. ¶ D. Nullus debet p̄ alio facer qd̄ ei nō expedit s̄bō ē in oīciū. s̄bō qn̄q̄ otigit q̄ recopēsatio bñficiū ē nocua uel iutilis ei cui r̄copēsaret. ḡ nō est sp̄ bñficiū r̄copēsandū p̄ grās actionem. s̄bō ē qd̄ dī. l. ad Thessal. vlt. In oībus grās agite. ¶ R° dicēdū qd̄ oī effectū naturalit ad sua cāz querit. Vñ Dyo? dic. 3. ca? d̄ diui. no. q̄ deo dia i se querit tanq̄ oīuz cā. sp. n. oīz q̄ effeci? ordineſ ad finez agenti. manifestū ē aut q̄ bñfactor inq̄tū b̄mōi ē cā bñficiati. & iō nālis oīdo regrit ut ille q̄ suscipit bñficiū p̄ grās recopēsationē cōuertat ad bñfactorem fm moduz utriusq; & sicut d̄ p̄re dictū est s̄bō bñfactori qdē inq̄tū b̄mōi debet honor & reuerētia eo q̄ b̄z rōne p̄ncipu: s̄bō accīs debet eis b̄uentio uel sustētatio si idigeat. ¶ Ad pmū ḡ dicēdū sic Seneca dic in li? d̄ bñficiū. q̄ sicut n̄ ē libalis q̄ sibi donat: nec elemēs q̄ sibi ignoscit: nec misericors q̄ malis suis tāgil: s̄bō alij: ita etiā nemo sibi ipsi bñficiū dat: s̄bō næ sue parz q̄ mouet ad r̄futāda no cina & ad appetēda pficiua: vñ i bis q̄ s̄ ad seip̄sū nō habz locū ḡtitudo & ingratitudo nō. n̄ p̄t bō sibi aliqd̄ dn̄egare nisi sibi re tinēdo. metaphorice tñ illa q̄ ad altez p̄pe

dicūf accipīt in his q̄ sūt ad seip̄sū: sic de iusticia phus dic i. 5. ethicoꝝ. inq̄tū. s. acci piūt diuerte ptes boīs sic diuerte psone. Ad fm dicēdū q̄ boni animi ē ut magi at te dat ad bonū q̄ ad malū: & iō si aligs bñficiū dedit n̄ eo modo q̄ debuit: nō oī debet recipiēs a grās actioē cessare: min? tñ q̄ si modo debito p̄stitueret: ga etiā bñficiū mi n̄ ē: ga ut Veneca dic i li? de bñficiū. ml̄ tu celeritas fec mltū abstulit mora. Ad tñ dicēdū q̄ sicut Veneca dic i 6. d̄ beneficys. multū infest virz aliq̄ bñficiū nob̄ det sua cā an sua & nrā. ille q̄ tor? ad se specat & iob pdest ga & alij sibi. pdesse n̄ pōt eo mibi loco habend̄ videſ q̄ q̄ pecor suo pabulū p̄spicit: si mei consortiū admiserit si duos cogitauit: igrat? sū & iust? n̄i gaudeo b̄ illi p̄suſſe q̄ p̄derat mibi: sume malignitatē ē nō vocare b̄ bñficiū n̄i qd̄ dātē aliq̄ icomođo afficit. Ad qrtū dicēdū q̄ sic Seneca dic i 3. de beneficis. qd̄lū fu p̄stat qd̄ a fno exigi solet ministeriu ē: vbi pl? q̄ a fno nccē ē: bñficiū ē. nō. n̄. i affectū amici trāſit: si tñ trāſit: icipit vocari bñficiū & ideo etiā serui ultra debitū faciētib̄ grē se exhibēde. Ad qntū dicēdū q̄ etiam paup̄ igrat? nō ē si faciat qd̄ possit. sicut. n̄ bñficiū magis i affectu consistit q̄ i effectu ita etiā recopēsatio magis i affectu s̄sistit. vñ Seneca dic i. 2. d̄ bñficiū. Qui grate be neficiū accepit pmā eius pensioneſ soluit. q̄ grate aut ad nos bñficia puenērī idicēmus effusis affectib? qd̄ nō ipo tñ audienteſ s̄bō ybiq̄ testemur. & ex b̄ p̄z q̄ q̄tūcūq̄ i felicitate exēti pōt recopēsatio bñficiū fieri p̄ exhibitionez reuerētē & bōr̄. Un phus dic i. 8. ethicoꝝ q̄ supēxcellēti qd̄z debet fieri honor̄ retributio: idigēti aut retributio lucri. Et Seneca dic in 6. de bñficiū. Ult̄ s̄ p̄ q̄q̄d̄ dbem? reddēt & felicib? possum? fidele ſilū: aſſidua queratio: sermo cois: & sine adulatioē iocūdus. & iō nō oportet ut bō optet idigētiaz eius seu mifēſ: ga ut Seneca dic i. 6. de bñficiū si b̄ ei optares cui? nullū bñficiū haberet inhu manū erat votū: quāto ibumanī? ei optas dit i per? mutat? ē: dbz tñ sibi fieri recopēſatio fm statū ipſi? ut .s. ad vtuteſ reducat ſi sit poſſible. ſi at ſit iſanabil' prop̄ maliciā

tūc altē ē effectū q̄ p̄us erat. t̄ iō non debef ei
recōpensatio beneficu sicut p̄us. t̄ tñ q̄tum
fieri p̄t salua hōestate memoria debet b̄ri
prestī beneficu: vt pz p̄pl̄m i. 9.º ethi cor.

¶ Ad sextū dicēdū q̄ sicut dictū est: recōpē
satio beneficu precipue pendas ex affectu. t̄
iō eo mō debi recōpensatio fieri q̄ magis sit
utilis si tñ postea p̄ eius iuriā i dāmnu ip̄s
veritatē nō ip̄putat recōpensanti ut Seneca di
cit i. 8. de beneficu reddendū mibi ē nō ser
mandū cui reddidero hoc tuenduz.

Ad quartū sic pro

cedif. Videf q̄ bō debeat statim beneficu
recōpensare. Illa. n. q̄ debem⁹ sine certo ter
mino tenem⁹ restituere ad statu. s̄z nō est
aligs termin⁹ p̄script⁹ recōpēsatiō b̄nificor⁹
q̄ tñ cadit sub debito vt dictu. ē. q̄ tenet bō
stati b̄nificu recōpēsare. **¶** Quāto aliqd
bonum sit ex maiori aī seruore rāto videtur
ēē laudabil⁹. sed ex seruore aī videt p̄cedere
q̄ bō nullas moras adhibeat i faciendo qđ
debet. q̄ videf eē laubabil⁹ q̄ stati bō bene
ficiū reddat. **¶** Seneca dicit i. 2.º de b̄nifi
cys ḡ p̄pū b̄nifactor⁹ ē libēt̄ t̄ cito facē. s̄z re
cōpēsatio debet b̄nificu adeq̄re. q̄ debz sta
ti recōpēsare. **¶** S̄z h̄ ē qđ Seneca dicit i. 3.º
de b̄nificys. Qui festinat reddere nō aiuz ha
bet ḡt̄ hois s̄z debitor. **¶** Dicēdū q̄ sicut i
b̄nificio dādo duo considerant. s̄. affectus et
donu: ita etiā b̄ duo cōsiderant i recōpēsati
one b̄nificu. t̄ q̄tū quidē ad affectu recōpē
satio stati fieri debet. **¶** Si Seneca dicit i. 2.º d
beneficys. Us̄ reddere beneficu accipe be
nigne. Q̄tū aut̄ ad donu oī qđē expectari
t̄ps q̄ recōpensatio sit b̄nifactor⁹ opportuna.
Si aut̄ nō cōueniēt̄ t̄pe stati velit aligs mu
nus p̄ munere reddere nō videt eē virtuosa
recōpensatio. vt. n. Seneca dicit i. 4.º de bene
ficus q̄ nimis cito cupit soluere iuri⁹ debet.
t̄ ḡt̄ debet igrat⁹ ē. **¶** Ad p̄mū ḡ dicēdū
q̄ debitu legale ē stati soluēdū: alioq̄n n̄
eēt cōseruata iusticie eq̄litas si vñ retineret
rē alteri⁹ absq; el⁹ volūtate. s̄z debitu morale
dependet ex honestate debētis. t̄ iō oport̄
reddi debito t̄pe b̄m q̄ exigit rectitud⁹ v̄tu
tis. **¶** Ad secūdū dicēdū q̄ seruor⁹ volūtatis
nō ē v̄tuofus si non sit rōne ordinat⁹. t̄ iō si
aligs ex seruore aī p̄occupet debitu t̄ps non
erit laudādus. **¶** Ad tertiu dicēdū q̄ b̄nifica
etiā sunt opportuno t̄pe danda. t̄ tūc nō ē

splint tardādū cū opportunū t̄ps aduenerit
t̄ idē etiā obseruari oportet i beneficiorum
recōpensatione.

Ad quintū sic pro

cedif. Videf q̄ beneficiorū recōpensatio nō
sit attēdēda b̄m affectu b̄nificiat⁹: s̄z b̄m effec
tū. Recōpēsatio. n. beneficys debet. s̄z b̄nifi
cū i effectu cōsistit ut ipsū nomē sonat. q̄ re
cōpēsatio debz attēdi b̄m effectū. **¶** P̄ gra
tia q̄ f̄cōpēsat b̄nifica ē ps iusticie. s̄z iusticia
respicit eq̄litatē dati t̄ accepti. q̄ in grāz re
cōpensatiō attendendū ē magi effectus q̄
affect⁹ b̄nificiat⁹. **¶** P̄. Null⁹ p̄t attēdē ad
id qđ igrat⁹. s̄z solus deus cognoscit iteriore
affectu. q̄ nō p̄t fieri grē recōpēsatio b̄m af
fectū. **¶** S̄z h̄ ē qđ Seneca dicit i p̄d b̄nificys
Nōnūq; magi nos obligat q̄ dedit p̄ua ma
gnifice q̄ exigū tribuit s̄z libēter. **¶** Dicēdū
q̄ recōpensatio b̄nificy p̄t ad tres vir
tutes p̄tinere. s̄. ad iusticiā: ad grāz: t̄ ad ami
ciciā. Ad iusticiā qđē p̄tinet q̄n recōpēsatio
haber rōnem debiti legalis sicut i mutuo et
alig⁹ huiusmōi. t̄ i talī recōpēsatio debet at
tēdi b̄m quātitatē dati. Ad amicitia āt p̄t
recōpēsatio b̄nificy. t̄ s̄l̄ ad virtutē grē b̄m
q̄ habet rōnē debiti moralis: alit̄ tñ t̄ alit̄. nā
in recōpensatiō amicitie oportet respectuz
b̄ri ad amicitie cām. vnde i amicitia utilis d
bet recōpensatio fieri b̄m vtilitatē quā q̄sq;
ex beneficio consecut⁹ ē. i amicitia aīt hōe
sti debet i recōpēsatiō b̄ri respectus ad elec
tionē siue ad affectu dantis: qa b̄ v̄cipue re
grī ad v̄tutē v̄ dī i. 8. ethi cor. t̄ s̄l̄ q̄ grā
respicit b̄nificu b̄m q̄ ē gratis ip̄sū: qđ gđē
ptinet ad affectu. iō etiā grē recōpensatio at
tēdit magis affectu dantis q̄ effectū. **¶** Ad
p̄mū ḡ dicēdū q̄ oī actus moralis ex volū
tate depēdet. vñ b̄nificu b̄m q̄ ē laudabile
put ei grē recōpensatio debet: māliter qđē
consistit i effectu: s̄z formaliter t̄ principaliter in
volūtate. **¶** Un̄ Seneca dicit i p̄d b̄nificys. B̄n
ficu nō i eo qđ fit aut dās i s̄sistit: s̄z i ipso dā
tis aut faciētis aio. **¶** Ad secūdū dicēdū q̄
grā ē ps iusticie nō qđē sīc sp̄s generis s̄z
quādā reductōes ad gen⁹ iusticie et s̄ dictū
ē. vñ nō oportet q̄ cadē rō debiti attēda in
vtraq; virtute. **¶** Ad tertiu dicēdū q̄ affectus
hois p̄ se quidē solus deus videt s̄z b̄m q̄ per
aliq̄ signa manifestat p̄t etiā ip̄m bō coḡscit ex ip̄

modo q̄ beneficiū retribuit. puta q̄a gaudēter:
et p̄mptie aliquis beneficiū ip̄cēdit.

Ad sextum sic proce

dit. Vides q̄ nō oporteat aliquē plus exhibere in recōpensatione q̄ suscepit in beneficio. Quibusdā. n. sicut parētibus nec etiam eq̄lis recōpēsatio steri pōt. si cū pl̄s dicit i 8° ethi cor. sed virtus nō conat ad impossibile. nō ḡ grē recōpēsatio tēdit ad aliqd mai⁹. P. Si aliqd plus recōpēsat q̄ i bñficiō accepit ex h̄ ipso q̄s aliqd de nouo dat. sed ad bñficiū d̄ nouo datū tenebō gr̄az recōpēsare. ḡ ille q̄ primo bñficiū dederat tenebit aliqd mai⁹ recōpēsa re: et sic p̄cederet i infinitū. sed virt⁹ nō conatur ad infinitū: q̄a i infinitū auferit nām boni ut dī in 2° metaph. ḡ grē recōpēsatio nō debet excedere acceptū bñficiū. P. Justicia in eq̄litate s̄sistit: s̄ maius ē gdā equalitatis excessus cū q̄ i qualibet vñtē excessus sit vñtiosus. vides q̄ recōpēsare aliqd mai⁹ accepio beneficio sit vñtiosū et iusticie oppositū. P. S̄ ē qđ pl̄s dīc. i. 5° ethicoz. Resamulari oportet ei q̄ grā in fecit et rurſū ipsū recipere: quicd. q̄dē sit dū aliqd mai⁹ retribuit. ḡ recōpensatio t̄bet tendere ab h̄ q̄ aliqd maius faciat. P. Dicēdū q̄ sicut dictū est recōpensatio grē respicit bñficiū s̄m voluntatē benefaciēt i q̄ gdē p̄cipue hoc cōmēdabile vides q̄ ḡis bñficiū orūlit: ad qđ nō tenebat: et iō q̄ beneficiū accepit ad hoc obligat ex debito honestatis ut similiq̄ aliqd gratis ip̄cēdat. nō autē vides gratis aliqd ip̄cēdat nisi excedat quātitatē accepti bñficiū: q̄a q̄ dū r̄cōpēsat min⁹ vel equale nō videtur facere gratis: s̄ redde quod accepit. et iō grē recōpēsatio sp̄ tendit vt p̄ suo posse aliqd mai⁹ retribuat. P. Ad p̄mū ḡ dicēdū q̄ sicut dictū ē: in recōpēsatōe bñficiū magis ē s̄iderādū affect⁹ q̄ effect⁹. si q̄ s̄ideremus effect⁹ bñficiū qđ fili⁹ a parētib⁹ accepit. s. eē et vivere. nihil equale fili⁹ recōpēsare pōt ut pl̄s dīc. si autē attēdamus ad ipsā voluntatē dantis et retribuetis sic pōt filius aliqd maius p̄ri retribuire vt Seneca dīc i 3° de beneficys. s̄ tñ nō pēt sufficere ad ḡtitudinē recōpēnsa voluntas. Ad secūdū dicēdū q̄ debitū ḡtitudinis ex caritate dñiūat ē quāto plus solut⁹ anto magis debetur s̄m illud ad 8° o. 13° Nemini q̄c̄s debeat s̄ nisi vt inuicē diligatis. et iō nō ē incontieniens si obligatio ḡtitudinis int̄minabilis sit. Ad

titū dicēdū q̄ sicut in iusticia q̄ ē virtus carinal' attēdīs equalitas rex: ita i gratitudine at tēdī equalitas voluntatū vt. s. sicut: ex p̄mptitudine voluntatis bñficiū aliqd exhibuit ad qđ nō tenebanur: ita etiā ille q̄ suscepit bñficiū aliqd supra debitū recōpenset.

Einde ɔside
randū est de igratitudine.
Et circa h̄ querit̄ q̄uoz. p̄ vñtigratitudo sp̄ sit p̄mū.
2° vñtigratitudo sit peccata
tū spāle. 3° vñtrū oīs igratitudo sit p̄mū mortale. 4° vñtrū igratitudo sit bñficia substrahēda.

Ad primū sic proce

ditur. Vides q̄ igratitudo nō sp̄ sit p̄mū. Dicit. n. Seneca i 2° de bñficiis q̄ igrat⁹ ē qui nō reddit bñficiū. sed q̄nq̄z aliqd nō possit resōpēsare bñficiū nisi peccādo. puta si auxiliū tū ē hō ad peccādū. cū ergo abstinere a peccato nō sit p̄mū: vides q̄ igratitudo nō sp̄ sit p̄mū. P. ē peccātū ē i p̄tāte et peccatis: q̄ s̄m Aug. nullus peccat i eo qđ vitare nō pōt s̄ q̄nq̄z nō ē in p̄tāte peccatis igratitudinem vitare: puta cū nō hēat unde reddit. oblitio etiā nō ē i p̄tāte n̄ra. cū tñ Seneca dicit i 3° de bñficiis q̄ igratissimus oīum ē q̄ oblitus ē. ḡ igratitudo nō sp̄ ē peccātū. P. Ilō vide tur recōpēsare q̄ nō vult aliqd debere s̄m ilō apli ad 8° o. 13° Nemini q̄c̄s debeat s̄. sed q̄ init⁹ debet ingrāt̄ ē: vt Seneca dicit i 4° de beneficys. ē nō sp̄ igratitudo ē peccātū. P. S̄ ē q̄. 2. ad Thimor. 3° igratitudo connūmerat alij p̄cēs cū dī. Parētib⁹ nō obedies: ingrāt̄ s̄ celesti. P. Dicēdū q̄ sicut dictū ē: debitū gratitudinis est quoddū debitū honestatis quā virtus regrit. ex hoc at aliqd ē p̄mū q̄ repugnat virtuti: unde manifestū est q̄ oīs igratitudo ē peccātū. P. Ad p̄mū ḡ dicēdū q̄ ḡtūdo respicit bñficiū. ille autē q̄ alicui auxiliū ad peccādū nō s̄ferit bñficiū sed magis nocumētū: t̄ iō nō debet gratiarū actio ei nisi forte. pp̄f voluntatē si sit deceptū dum credidit adiuuare ad bonū adiuuit ad peccādū. et tūc nō debet talis recōpēsatio: vt adiuuet ad peccādū: quia h̄ nō ēt recōpēsare bonū s̄ malū qđ ūia gratitudini. Ad secūdū dicēdū q̄ null⁹ pp̄f ip̄tentia reddēti ab igratitudine excusat̄: ex q̄ ad debitū gratitudinis reddēdūs sufficit sola voluntas

et dictū ē. obliuio autē beneficu ad ingratitu
dinē p̄tinet: nō qdē illa que prouenit ex natu
li defectu q nō subiacet voluntati: sed illa q ex
negligētia prouenit. vt. n. dicit **Seneca** i. 3. de
b̄nificiis. Apparet illū nō sepe d̄ reddēdo co
gitasse cui obrepserit obliuio. **A**d tertium
dicēdū q debitū gratitudinis ex debito amo
ris deriuat a quo nullus debet velle absolui
vñ q alīq̄s inuit̄ hoc debitū debeat videat p
uenire ex defectu amoris ad eū q b̄nificiū d̄dit

Ad secūdū sic proce

ditur. Videl q̄ ingratitudo nō sit spāle pec
catū. Quicqz. n. peccat: s̄ dēu agit q̄ ē sum
b̄nactor. s̄ hoc pertinet ad igit̄tudinē. q̄ īg
titudo ē spāle p̄ctū. **P.** Nullū spāle p̄ctū
sub d̄r̄sis peccator̄ generib̄ d̄tinet. s̄ h̄ d̄r̄s
p̄ct̄or̄ generib̄ p̄t̄ alīq̄s ēē igrat̄: puta si q̄s
b̄nactori detrahāt: si q̄s furet v̄l alīq̄d aliud
h̄modi h̄ eū d̄mittat. q̄ ingratitudo n̄ ē spāle
p̄ctū. **S.** Seneca dīc in i. 2. de beneficis. in
gratus est qui dissimulat. igrat̄ q̄ nō reddit.
q̄ igratissim̄ oīuz qui oblit̄ ē. s̄ ista nō videt̄
ad vñā p̄ctū specie p̄t̄nē. q̄ īḡtitudo n̄ ē spā
le peccatū. **H**̄ s̄ q̄ ingratitudo opponit̄
ḡtitudini siue gr̄e q̄ ē spālis v̄t̄s. q̄ est spāle
peccatū. **R.** dicēdū q̄ oē v̄t̄s ex defectu
v̄t̄s noīaf qd̄ magis v̄rtuti opponit̄: sic illi
beralitas magis opponit̄ liberalitati q̄z p̄di
galitas p̄t̄ aut̄ v̄rtuti ḡtitudinis alīqd̄ v̄t̄s
opponit̄ p̄ excessū: puta si recōp̄satio b̄nificij
siat vel p̄ q̄bus nō debet: vel cīn̄ q̄s debet vt
ex dictis p̄z. s̄ magis opponit̄ gratitudini v̄t̄
um qd̄ ē p̄ defectu: q̄a v̄t̄s ḡtitudinis vt̄ s̄ ba
bitū ē i. alīqd̄ āpli t̄edit. r̄ iō pp̄e igratitudo
noīaf ex gratitudinis defectu. oīs āt̄ defect̄
ip̄sius actus seu p̄t̄atio specie s̄m habi
tum oppositū. differunt. n. cecitas r̄ surditas
s̄m differentiā v̄t̄s r̄ audiūs. Unde sic ḡti
tudo vel gr̄a ē vna spālis v̄t̄s: ita etiā ingra
titudo ē vnu spāle peccatū. habz tamē d̄r̄sos
ḡdus s̄m ordīne eoz q̄ ad gratitudinē regnū
tur i. quo p̄mū ē q̄ h̄ acceptū b̄nificiū recog
scat: secūdū ē q̄ laudet r̄ gr̄as agat. ētū ē q̄ r̄
tribuat p̄ loco r̄ tpe s̄m suā facultatē. sed ga
quod ē yltimū i. gnātōe ē p̄mū i. resolutionē
iō prim̄ igratitudinis gradus ē vt h̄ b̄nificiū
nō retribuat. secūdus ē vt dissimilat q̄s nō d̄
mōstrās se b̄nificiū accepisse. ētū r̄ ḡuissimū
ē q̄ nō recognoscat siue p̄ obliuionem siue q̄
cungz alio modo. r̄ quia in affirmatione op

posita itelligit negatio: iō ad p̄mū igratitudi
nis gradū p̄tinz q̄ alīq̄s retribuat mala p̄ bo
nis. ad secūdū q̄ b̄nificiū vituperet. ad t̄riū
q̄ b̄nificiū q̄s maleficiū repente. **T** Ad p̄mū
ḡ dicēdū q̄ in quolibet p̄ctō ē māl īḡtitudo
ad deū: inq̄tū. s̄ facit h̄o alīq̄d qd̄ p̄t̄ ad ī
gratitudinē p̄tinere: formalis āt̄ ingratitudo
ē q̄ actualiter b̄nificiū d̄tenit. r̄ h̄ ē spāle pec
catū. **A**d secūdum dicēdum q̄ nihil p̄bi
bet formale r̄onc alīcuī spālis p̄ctī i. pl̄ibus
p̄ctōz generib̄ mālī inueniri. r̄ s̄m h̄ i. mltis
generibus p̄ctōrum inuenit igratitudinis rō
Ad t̄riū dicēdū q̄ illa tria nō sūt or̄se sp̄es
sed diversi gradus vnius spālis p̄ctī.

Ad tertium sic proce

vī. Videl q̄ ingratitudo sp̄ sit p̄ctū morta
le. Deo. n. maxie debet alīq̄s esse grat̄. s̄ pec
cando venialiter h̄o nō ē igrat̄ deo: alioq̄n
oēs hoies ēēt̄ igrat̄. q̄ nulla ingratitudo est
peccatū veniale. **P.** Ex hoc alīqd̄ peccatū
ē mortale q̄ ūriat̄ caritati vt̄ s̄ dictū ē. s̄ īḡ
titudo ūriat̄ caritati er̄ q̄ p̄cedit debitū grati
tudinis vt̄ s̄ dictū ē. q̄ īḡtitudo sp̄ ē peccatū
mortale. **S.** Seneca dīc i. 2. de beneficis
Hoc b̄nificij ē lex: alter statī obliuisci debet da
ti: alter memor ēēt̄ accepti. s̄ pp̄e hoc vt̄ videt̄
debet obliuisci vt̄ lateat eū p̄ctū recipientis
si igrat̄ eū ēēt̄ igrat̄: qd̄ nō oportet si igrati
tudo ēēt̄ leue p̄ctū. q̄ igratitudo sp̄ est p̄ctū
mortale. **T** Sed h̄ ē q̄ nullū ē dāda via peccā
di mortalit̄. sed siē **S.** Seneca dīc ibidē: in dūz
q̄ inuaf fallēdus ē vt̄ habeat: nec a quo acce
perit sciat. quod videat vñā igratitudinis reci
piēt̄ p̄bere. q̄ īḡtitudo n̄ sp̄ ē p̄ctū mortale
R. dicēdū q̄ sicut ex s̄ dictis p̄z: igratus
d̄r̄ aliquis duplicit̄. Uno p̄ solā omissionem:
puta ga nō recognoscit vel nō laudat vel nō
retribuit vices. p̄b̄nificio accepto. r̄ hoc nō sp̄
ē p̄ctū mortale: quia vt̄ s̄ dictū ē: debitū ḡt̄
tudis ē vt̄ h̄o etiā alīqd̄ spālit̄ tribuat ad qd̄
nō teneat̄. r̄ iō si illud pretermittit nō peccat̄
mortalit̄: est t̄i p̄ctū veniale: q̄a hoc puenit
ex negligētia qd̄d̄ aut̄ ex aliqua indispositōe
hois ad v̄t̄tē. p̄t̄ t̄i igrat̄: q̄ etiā talis in
gratitudo sit mortale p̄ctū vel pp̄e interiorē
t̄ceptū. vel etiā pp̄e īditionē eius qd̄ subtra
hit qd̄ ex nccitate debet b̄nificio siue similit̄
siue i. alīq̄ nccitatis cāu. Alio d̄r̄ aliquis īḡ
tus ga nō solū p̄termittit ip̄tere ḡtitudinis d̄
bitū: sed etiā ūriū agit. r̄ hoc etiā s̄m īdīcēz

ei⁹ qđ agit qñq; ē p̄tū mortale⁹ qñq; veniale
Sciēdū m̄ q̄ ingratitudinē q̄ puenit ex p̄tō
mortali habet pfectā ingratitudinis rōnem. il
la q̄ puenit ex p̄tō veniali iperfectaz. Ad
primū ḡ dicēdū q̄ p̄petū veniale nō ē aliqz
ingratius deo fīm pfectā ingratitudinis rōe;
habet m̄ aliquā d̄ ingratitudinis inq̄stū p̄tū
veniale tollit aliquē actū vtutis per quē deo
hō obsegt. Ad secūdū dicēdū q̄ ingratitu
do q̄ ē cū p̄tō veniali nō ē tria caritati s̄z ē
pter ipsam: quia nō tollit habituz caritatis s̄z
aliquē actū ipsius excludit. Ad tertiu⁹ di
cēdū q̄ idē Seneca dīc. 7° de beneficis.
Errat si q̄s estimat cū dicimus cū q̄ bñficiuz
dedit obliuisci oportere excutereno nos illi me
moriā rei: p̄sertim honestissime. cū ḡ dicim⁹
meminisse nō debet: hoc volumus itelligi p̄
dicare nō debet nec iactare. Ad quartum
dicēdū q̄ ille q̄ ignorat bñficiū nō ē igrat⁹ si
beneficiū nō recopēset: dūmodo sit parat⁹ re
copēsare si noscet. Est at laudabile qñq; vt il
le cui puidet bñficiū ignoret: tū p̄p̄tianis glo
rie vitationē: sicut bñlū Nicolaus aurū furtū
i domū p̄zciens vitare voluit humanum fa
torē. tū etiā quia i hoc ipso ap̄lī bñficiū facit
q̄sūlū verecūdie ei⁹ q̄ bñficiū accipit.

Ad quartu⁹ sic proce
dit. Videf⁹ q̄ igratis sint bñficia subtrahen
da. dī. n. S̄p. i. 6. Ingrati spes rāq; h̄berna
lis glacies tabescet. nō aut̄ eius spes tabesce
ret si nō esset ei beneficiū subtrahēdū. ḡ sunt
subtrahenda beneficia igratis. P. Null⁹
debet alī p̄b̄ere occasiōne peccādi. s̄z igrat⁹
bñficiū recipiē sumit occasiōne ingratitudinis.
ḡ nō est igratio bñficiū dandū. P. In q̄s
peccat p̄ hoc ⁊ torquevit dī. S̄p. xi. sed ille
q̄ingrat⁹ ē bñficio accepto peccat s̄z bñficiū.
ḡ ē bñficio p̄uādus. A. 3. 5 ē quod dī. Lnc.
E. q̄ altissim⁹ benignus ē sup igratos ⁊ malos
s̄z el⁹ p̄ imitationē nos filios cē oportet vt ibi
dem dīcīs. ḡ nō debemus igratis bñficia sub
trahere. P. 8. 0 dicēdū q̄ circa igratiū duo ɔsi
deranda sūt. p̄ quidem q̄ ipē dign⁹ sit pati. et
sic certū ē q̄ meref⁹ bñficiū subtractiōe. Alio
modo ɔsiderādū ē q̄d oporteat beneficū fa
cere. p̄ nāq; oport̄ q̄ bñficiēs nō debet esse
facil⁹ ad ingratitudinē indicādā: q̄a frequēt̄ ali
quis vt Seneca dīc. q̄ n̄ reddidit ḡtū ē: quia
forte n̄ occurrit ei facultas aut debita oppor
tunitas reddidē. 2⁹ debetēdere ad hoc q̄ de

igrato ḡtū faciat. qđ si nō p̄tō p̄mo beneficū
satissimē forte faciet seculo. si vero ex bene
ficis multiplicatis ingratitudinē augeat ⁊ pe
ior fiat debet a bñficio exhibitōe cessare
Ad p̄mū ḡ dicēdū q̄ auctoritas illa loq̄ q̄tū
ad id quod ingratus dignus ē pati. Ad se
cundū dicēdū q̄ ille q̄ igrato bñficio exhibet
nō dat ei occasiōne peccandi: s̄z magis ḡtū
tudinis ⁊ amoris. si vero ille q̄ accipit igrati
tudinis exinde occasiōne sumat nō ē danti im
putandū. Ad tertiū dicēdū q̄ ille q̄ bñfici
um dat nō statī se debet exhibere punitorē i
ḡtitudinis s̄z prius piū mediciū vt. s. iteratis bñ
ficiūs ingratitudinem sanet.

Einde ɔside
Drandū ē de vindicatōe. Et
circa hoc cr̄is quorū p̄ vir
vindicatio sit licita. 2⁹ vir
sit sp̄alis virtus. 3⁹ de mō
vindicandi. 4⁹ in quos sit vindicta exercen
da.

Ad primu⁹ sic proce
dit. Videf⁹ q̄ vidicatio nō sit licita. Quicq;
n̄ viurpat sibi qđ dei ē peccat. s̄z vindicta pri
net ad dei: dī. n. Deut. 2. 3m alia l̄sqm. Di
bi vindictā ⁊ ego retribuā. ḡ oīs vindicatio ē
illicta. P. Ille de quo vindicta sumis nō to
lerat. sed mali sūt tolerandi: quia super illud
Can. 1. 2. Hic l̄lū m̄ sp̄ines. dīc glo. Nō sūt
bon⁹ qui mālos tolerare nō potuit. ḡ vindicta
nō ē sumēda de malis. P. Vindicta p̄ pe
nas sit ex q̄ib⁹ causaf⁹: or̄ seculis. s̄z lex
noua nō ē lex timoris ⁊ amoris vt Aug. dīc
S. Adamātiū. ḡ ad minus i nouo resō vindi
cta fieri nō debet. P. Ille dīcīs vindicare
se qui iuriā suas vlcicif. s̄z vt videf⁹ nō licet
etiā iudici in se delinqūtes punire: dicit. n.
Criso⁹ sup Math. Discam⁹ exēplo xp̄i nr̄as i
iuriās magnanimitē sustinere: dei at iuri
as nec vñq; ad auditiū sūfferre. ḡ vindicatio vi
des ē illicta. P. Petrii multitudinis ma
gis ē nociuū q̄ peccatiū vñi⁹ m̄: dī. n. Ecc.
26. A. tribus timuit cor m̄ē delaturā ciuita
tis. ⁊ collectionē pp̄li. s̄z te p̄tō multitudinis
nō ē vindicta sumēda: q̄a sup illud Math. 13.
Sinite vñq; crescere ne forte erradicet̄ in
ticū. dīc glo. q̄ multitudiō n̄ ē exēcīda nec
princeps. ergo nec alia vindicatio est licita.
Hed' contra. Nihil ē exēcīdum a deomis.

qd̄ ē bonū t̄ licitū. s̄z vindicta d̄ hostib⁹ ē ex pectāda a deo: d̄r. n. Luc. 18° Deus nō faciet vindictā electoz suoz clamatiū ad se die ac nocte: q̄si dicēt: imo faciet. ḡ vindicatio non ē p̄ se mala t̄ illicta. **R**⁹ dicēdū q̄ vidicatio sit p̄ aliquid penale malū iſlictū peccanti. **E**st ḡ in vindicatore ſiderand⁹ vindicantis animus. **S**i. n. eius itentio ferat p̄ncipalit̄ in malū illi⁹ de q̄ vindicta sumis t̄ ibi geficit: nō ē oīo licitū. q̄a delectari ī malo alteri⁹ p̄tinz ad oīū qd̄ caritati repugnat q̄ oēs hoīes d̄ bennus diligere. nec aliquis excusat si malū ī tendat illi⁹ q̄ sibi iūste itulit malū: ſic n̄ excusat aliquis p̄ hoc q̄ odit se odiēt: nō. n. debz hō ī aliū peccare p̄ phoc q̄ ille peccauit pri⁹ in ipſiū: hoc. n. ē vinci a malo: qd̄ apls. phibz ad R. 12: dicēs. **N**oli vinci a malo: s̄z vice ī bono malū. **S**i vero itentio vindicatis fera tur p̄ncipalit̄ ad aliquid bonū ad qd̄ puniunt̄ p̄penā peccātis: puta ad emēdationē peccātis: vel ſaltē ad cohibitionē ei⁹ t̄ q̄terē aliorū t̄ ad iusticie ſeruationē t̄ dei honorez: pōt eē vindicatio licta alys debitib⁹ circumstātib⁹ ſeruat̄. **A**d p̄mū ḡ dicēdū q̄ ille q̄ ſim ḡ dū ſu ordinis vindictā exercet ī malos: non vſurpat ſibi qd̄ dei ē: s̄z vtiſ p̄tate ſibi vinut⁹ vſceſſa. d̄r. n. ad R. 12: de p̄ncipe terreno. q̄ dei minister ē vindex in irā ei⁹ ḡ male agit. ſi āt p̄ter ordinē dīne institutionis aligz vidi cta exerceat: vſurpat ſibi qd̄ dei est. t̄ iō pec cat. **A**d ſecūdū dicēdū q̄ mali tolerātur a bonis ī hoc q̄ ab eis p̄pas iūriaz patiēter ſuſtinet ſim q̄ oportet. nō aut̄ tolerāt eos vt ſuſtineat iūriaz dei t̄ p̄moz: dīc. n. Crifo⁹ ſup Math. In p̄p̄ys iūriys eē quēpiā pa tieē laudabile ē. iūriaz āt dei diſſimulare nimis ē ſpiū. **A**d trū dicēdū q̄ lex euangely ē lex amorl. iō illis q̄ ex amore bonū op ant: q̄ ſolū p̄p̄e ad euangelium p̄tinēt nō eſt ti mori ſicutēdū p̄ penas: s̄z ſolū illis q̄ ex amo re nō mouēt ad bonū: q̄ ſi numero ſint de ecclesia: nō t̄i merito. **A**d q̄rtū dicēdū q̄ ī iūria q̄ inſerf̄ pſone alicui qnq̄b reduidat ī de um t̄ ī eccliaz: t̄ ſic debet aligz propriā iūriā vlcisci: ſicut p̄z de Helia q̄ fecit ignē dīcēdere ſup eos q̄ venerāt ad ipsū capiēdū: vt legif. 4° Regl. p. t̄ ſiliē Heliseus maledixit pueris eū iridentib⁹: vt h̄r. 4° Regl. 2° t̄ Silue ster papa excoicauit eos q̄ eum in exilii miſerūt vt h̄r. 2° q. 4°. Inq̄stū vo iūuria ī aliquē illata ad el̄ pſona p̄tinz: d̄z eā toleraſt patiēt

ſi expediāt: b̄mōi. n. p̄cepta patientie intelli genda ſūt ſim p̄parationē q̄i: vt Aug⁹ dicit in li⁹ de ſermōe dñi īmōte. **A**d quintū dicēdū q̄ q̄i tota multitudiō peccat ē de ea vidi cta ſumēda vel q̄tū ad totā multitudinē ſic Egypty ſubmersi ſūt ī mari rubro p̄sequētes filios iſrl̄yt h̄r. Exo. i4^o t̄ ſicut ſodomite perierūt vſliter. vel quātu ad magnā multitudi vinis p̄tē. ſicut p̄z Exo. 32° ī pena eoꝝ q̄ vītu lū adorauerāt. qnq̄b vero ſi ſperēt multorūz correctio: debet ſeuieritas vidicte exerceri in aliquos paucos p̄ncipaliores qb⁹ punitis ce teri ſrēat. ſic oīs N̄ueri. 25° mādauit ſuſpēdi p̄pli p̄ncipes p̄ pctō multitudis. ſi āt nō tota multitudiō peccauit ſi p̄ pte ſuic ſi p̄nt ma li ſecerni a bonis debet ī eos vindicta exerce ri ſi t̄i hoc fieri poſſit ſine ſcadalo aliorū. ali oq̄n parcēdū ē multitudini t̄ detrahēdū ſe ueritati. t̄ eadē rō ē de p̄ncipe quē ſequitur multitudiō: tolerādū. n. ē pctō ei⁹ ſi ſine ſcadalo multitudinis puniri n̄ poſſet: niti forte eſſet tale pctō p̄ncipis qd̄ magis nocēt mul titudini vel ſqualiter vel t̄p̄aliter q̄ ſcadaluſ qd̄ exinde ouiret.

Ad ſecūdū ſic pro

cedit. **V**ideſ q̄ vindicatio nō ſit ſpālis vītus ab alys diſtincta. **S**ic. n. remunerāt boni. p̄ bis q̄ bñ agūt: ita puniūt mali. p̄ bis q̄ male agūt. ſz remuneratio bonoz nō p̄tinet ad ali quā virtute ſpālē: ſz ē ac̄l̄ cōmutatiue iuſtie. ḡ pari rōne t̄ vindicatio non debet poni ſpālis vītus. **A**d actū illū nō debet or dinari ſpālis vītus ad quē hō ſufficien̄ dis ponit p̄ alias vītutes. ſz ad vindicādū mala ſufficient diſponit hō p̄vītutē ſorititudinis t̄ p̄zelū. nō ḡ vindicatio debet poni ſpālis vītus. **C**uilibet ſpālē vītutē aliqđ ſpālē vi tū opponi. ſz vindicatiō n̄ videſ opponi ali quod vītū ſpālē. ḡnō ē ſpālis vītus. **H**z ū ē q̄ Tulli⁹ ponit eā p̄tē iuſtie. **R**⁹ dicēdū q̄ ſicut p̄hs dīc in 2° ethicoz: aptitudo ad vītutē inēt nob a nā. līc̄z ſp̄lemetū vītutē ſit paſſiuetudinē vel p̄ aliquid aliam cām. vñ p̄z ḡ vītutes p̄ficiūt nos ad p̄ſequendū ſbito mō iſclinatoē nāles q̄ptinent ad ius nāle. t̄ iō ad quālibet iſclinatoēm nāle determinatā ordinaſt aliquā vītus ſpālis. ē āt quedā ſpālis iſclinatio nature ad remouēdū nocumētuz vītū t̄ aīalib⁹ datur vīs irascibilis ſepatiz a vi ſcupiſibili. repellit aut̄ hō nocumētuz p̄ hoc

¶ se defendit huius iurias ne ei ferantur: vel illatas iam iniurias vlciscit: non intentio nocendi sed intentio remouendi nocentia. hoc autem punitus ad vindicationem: dic. n. Tullius in sua rhetorica quod vindicatio est pro qua vis aut iuria et deo quicquid obscurum est. ignominiosus defendendo aut vlciscendo, ppulsat. unde vindicatio est spalis virtus. Ad primum ergo dicendum quod si fecopessatio debiti legalis pertinet ad iusticiam mutuationis recopensatio at debiti moralis quod nascitur ex particulari beneficio exhibito pertinet ad virtutem generalis: ita enim punitio peccatorum secundum quod pertinet ad publicam iusticiam est actus iusticie comutatus secundum autem quod pertinet ad iniunctitatem alicuius personae singularis a quo iniuria propulsata pertinet ad virtutem vindicatiois. Ad secundum dicendum quod fortitudine disponit ad vindictam remouendam, probibet. s. timorem piculi iminenter. zelus autem secundum quod ipso iuratur amoris iuratur punita radietur vindicatiois putat aliquid vindicat iniurias dei vel proximorum quos ex caritate reputat quasi suas. cuiuslibet autem virtutis actus ex radice caritatis procedit: quia ut Gregorius dicit in quadam omelie. Nihil habet viriditatis ramum boni opis si non procedat ex radice caritatis. Ad tertium dicendum quod vindicatioi opponuntur duo virtus. unde quod per excessum. s. peccatum crudelitatis vel semper que excedit mensuram in puniendo. aliud autem est virtus quod existit in defectu: sicut cum aliquis est nimis remissus in puniendo. Unde dominus per prophetam iherusalem. Qui parcit vigebit filium suum. virtus autem vindicatiois existit in hoc ut homo secundum oportunitas debita mensuram in vindicando conseruet.

Ad tertium sic procedit. Videamus quod vindicatio non debet fieri per nas apud homines consuetas. Occidere non homines est sed dea eradicatio eius. sed dominus mandauit Matthaeus 12. quod clementia per quae significatur est filii neque non era dicarentur. quod peccatores non sunt occidenti. Propter quod mortaliter peccatum eadem pena videtur digni. si ergo aliqui peccantes mortali morte puniuntur: videamus quod oportet morte puniri. quod per se est falsum. Sed cum aliquis per peccatum manifeste ex hoc peccatum ei manifestetur quod videtur esse nocuum multitudini quod ex exemplo peccatum sumit occasionem peccandi. quod videtur quod non sit pena mortis per aliquum peccatum insigenda. Et hoc est quod in lege domini bis homini pene determinatur ut ex scriptis patrum. Regule dicendum quod vindicatio in tantum licita est et virtuosa iuramentum tedit ad cohibendum

ne malorum cohibetur at aliquid a peccando quod affec-
tum virtutis non habet per hoc quod timetur amittere et aqua-
quid plus amatur quam illa quod peccando adipiscitur. al-
timor non expescit peccatum. et id per subtractionem oportet
ut quod homo maxime diligit est virtus iusta de peccatis in
medio. hoc sicut at quod homo maxime diligit vita in colu-
mitate corporis: libertate sui. et bona exteriora:
puta diuitias: patriam et gloriam. et id ut Augustinus re-
fert. 21. de ciuii dei. octo genera penarum in legi
bus esse scribit Tullius. s. mortem: per quam tollitur
vita: verbera et talionem: et s. oculum per oculum per
dat per quam amittitur quod corporis in columnitatem: serui-
tute et vincula per quod perdit libertatem: exiliu per quod
perdit patriam: danu per quod perdit diuitias: agmina-
riam per quam perdit gloria. Ad secundum ergo dicendum
quod dominus prohibet eradicari clementiam quoniam tunc ne
similiter cum eis eradicetur tristitia: sed quoniam prius era-
dicari malum per mortem non solum sine piculo: sed etiam
cum magna utilitate bonorum. et id in talibus causa po-
test pena mortis peccatoribus infligi. Ad secundum
dicendum quod oportet peccates mortali alter digni-
sunt morte etiam in quantum ad futuram retributionem
quod est secundum veritatem divini iudicij. sed punitus vi-
te sunt magis medicinales. et id illis solis peccatis
pena mortis infligit qui in genere penitentia alioz cedunt.
Ad tertium dicendum quod quoniam similiter cum culpa
inotescit et pena vel mortis vel quecumque alia
qua homo horret: ex hoc ideo uolutas eius a peccando abstrahitur: quia plus terret pena quam al-
luciat exemplum culpe.

Ad quartum sic procedit. Videamus quod vindicatio sit exercenda in eos qui in uoluntarie peccauerunt. Uolutas non enim non
negligit voluntate alterius. sed in quantum punit pro alio
secundum illud Proverbio 20. Ego sum de celoles visitans
segitatem patrum in filios in terra et quantum gratiationem
unde pro peccato Cham Chanaan filius eius male
dictus est: ut habet Genesim 9. Sic etiam peccante le-
pro transmittitur ad posteros: ut habet 4. Regulus.
5. sanguis etiam Christi pene reddit obnoxios
successores iudeorum qui dixerunt Matthaeus 27. sa-
guis eius super nos et super filios nostrorum. legis etiā
quod per peccatum Achaban populus Israel traditus est in manu
hostium: ut habet Iosue 7. et per peccatum filiorum Beli
idem populus corruerit in aspectu philistinorum: ut habet
per Regulum 4. quod aliquis in uoluntarie est puniendus.
Et illud solum est uoluntarius qui est in potestate hominis
sed quoniam pena inferitur per eo quod non est in eius potestate. siē
per vitium leprosum aliquis removetur ab administrati-
one ecclie. et per paupertatem aut maliciā ciuium

ecclesia pdit cathedrā ep̄alē. ḡ nō solū p pecato voluntario v̄dicta infert. **P.** Ignorātia causat inolūtarū. s̄z v̄dicta q̄nq̄ exer̄et in aliq̄s īgrantes: paruuli. n. sodomitaz̄ lic̄z haberēt īgratiā iuicibile: cū parētib̄ tñ perierunt: ut legif̄ H̄en. 19. filiū etiā paruuli p pctō Datan & Abiron p̄ter cū eis absorti sūt vt b̄r N̄ueri. 16. bruta etiā aīalia q̄ carēt rōne iussa sūt interfici. p pctō amalechitaz̄: vt b̄r p̄ Regl. 15. ḡ v̄dicta q̄nq̄ exerceſ ī inolūtarios. **P.** Coactio maxime repugnat voluntario. sed aliquis qui timore coactus aliq̄o pct̄i cōmittit: nō propter hoc reatu pene evadit. ḡ v̄dicta exerceſ etiā ī inolūtarios. **Amb.** dīc sup̄ Lucā q̄ nauicula ī qua erat Judas turbat. vñ & Pet̄r q̄erat firm̄ meritis suis turbat alienis. s̄z Pet̄r nō volebat pct̄i Jude. ḡ q̄nq̄ inolūtari punitur. **S**z h̄c q̄ pena debet pctō. s̄z oē pct̄i est voluntarii vt dīc Auḡ. ḡ in solos voluntarios exerceſe v̄dicta. **V**dicēdū q̄ pēa dupl̄ pōt cōsiderari. **Q**no f̄m rōne pene. et f̄m hoc pena nō debet nisi pctō: q̄a per penaz̄ reparaſ equalitas iuſticie inq̄stū ille q̄ peccando nimis fecutus ē suā voluntatē aligd̄ h̄c suā voluntatē pati. vñ cū oē pct̄i sit voluntarii etiā originale vt ē habitū ē: cōsequēs est q̄ nullus puniſt hoc mō nīſi p eo q̄ voluntarie factū est. **A**lio mō pōt cōſiderari pena iq̄stū ē medicina n̄ solū sanatiua pct̄i p̄teriti: s̄z etiā p̄seruatiua a pct̄o futuro vel etiā p̄notiua ī aliq̄o bonū. et f̄m hoc aliq̄s inēdū puniſt sine culpa: nō tñ sine cā. **H**ciendū tñ q̄ nūq̄ medicina subtrahit maī bonū vt p̄moueat mi nus bonū: sic medicina carnalis nūq̄ cecat oculū vt sanet calcaneū. q̄nq̄ tñ infert nocu mētū in minorib̄ vt meliorib̄ auxiliū p̄stet. et quia bona spūglia sūt maxima bona. bona aut̄ tp̄alia sūt minima. iō q̄nq̄ puniſt aliquis ī tp̄alibus bonis q̄b̄sq̄ culpa: cuī modi sunt plures pene p̄stis vite dīnit̄ inſlēte ad būliationē vel probationē. nō aut̄ puniſt aliquis ī spūglibus bonis sine pp̄ria culpa: neq̄ in p̄ti: neq̄ in futuro: q̄a ibi pene nō sūt medicie: s̄z cōsequēt spūalem dānationē. **A**d p̄mū ḡ dicendū q̄ vnius b̄o pena spūali nūq̄ p̄nit̄ pro pctō alteri: q̄a pena spūalis p̄nt̄ ad aliam f̄m quā quilibet ē liber sui. **P**ena at̄ tē porali q̄nq̄ vñ puniſt p̄ pctō alterius tripliſt rōne. p̄ qdē q̄a vñ b̄o tp̄alit ē res alterius. et ita ī pena eī etiā ī p̄e puniſt: sic filiū f̄m corp̄

sūt q̄dā res p̄ris. et sui q̄dā res vñop̄. **A**lio ī q̄tū pct̄i vnius deriuat̄ in alterū vel p̄imi tationē: sicut filiū imitanſ pct̄a parētū. et serui pct̄a dñoꝝ vt audaciūs peccat̄. ul̄ p̄ modū meriti: sicut pct̄a subditorū merent̄ pct̄ores prelatū f̄m illud Job. 33. **Q**ui regnare fac̄ bo minē ypocritam prop̄ pct̄a ppl̄i. vñ & p̄ pct̄o David ppl̄i numerant̄ ppl̄s ifsl̄ punit̄ est. vt b̄r. 2° **R**egl. v̄l. siue etiā p̄ aliqualē oſēfū seu dissimilat̄dem: sicut etiā inēdū boni s̄l̄ punit̄ tp̄alit̄ cū malis: q̄a eoꝝ pct̄a nō redar guerunt vt Auḡ dīc in p̄ de ciui. dei. 3° ad cōmēdandū vnitatē huāne societatis ex qua vñ̄ debet p̄ alio sollicit̄ eē ne peccet. et ad d̄ testationē pct̄i dū pena vñī redundant̄ ī oēs quasi oēs essent vñū corpus vt Auḡ dīc it̄ pct̄o Achān. qđ aut̄ dñs dīc: visitans pct̄a p̄ retū ī filios ī tū & q̄rtā gnātōem: magis v̄deſ ad mīam q̄ ad seueritatē p̄inere: dū n̄ statū vndictā adhibet: sed expectat ī postez vt vel saltē posteri corrigant̄. s̄z cōfēt̄ ma licia posteroz̄ q̄li n̄ccē ē vñtione ifserri. **A**d secūdū dīcēdū q̄ sicut Auḡ dīc: iudiciū hu manū debet imitari dīnū iudiciū in manifeſtis dei iudicys q̄bus hoīes spūaliē dānat̄ p̄ prop̄o pctō. occulta v̄o dei iudicia q̄b̄ tp̄alit̄ aliq̄s punit̄ abiq̄ culpa: non pōt huānū iudi cū imitari: q̄a bō nō pōt p̄rehendere horū iudiciorū rōnes vt sciar qđ expeditat vñicuiq̄ & iō nūq̄ f̄m huānū iudiciū aliq̄s debet pu nī ſine culpa pena flagelli vt occidat̄ v̄l̄ mu tileſ vel v̄beret. **P**ena aut̄ dāni punit̄ aliq̄s etiā f̄m huānum iudiciū etiā ſine culpa ſed nō ſine cauſa. et hoc tripliciter. **U**nō ex hoc q̄ aliq̄s inep̄ reddit̄ ſine ſua culpa ad aliq̄o bonū h̄ndū vel cōsequēdū: sicut prop̄ viriū lepre aliq̄s remouet̄ ab administratiōe ecclie. et p̄p̄ bigamiam vel iudiciū ſanguinis aliq̄s ip̄edif̄ a ſacris ordinib̄. 2° q̄a bonū ī quo dā niſicat̄ non ē pp̄ziū bonū s̄z cōſicut q̄ aliq̄ ecclia bēat̄ epat̄ p̄tinet ad bonū totī ciuitatis nō aut̄ ad bonū clericoz̄ tñ. 3° quia bonū vnius dependet ex bono alterius: ſicut in cri mine leſe maiestatis filiū amittit bēditatē p̄ pctō parentis. **A**d tū dicēdū q̄ paruuli dīno iudicio ſimil punit̄ tp̄alit̄ cū parenti bus. tū q̄a ſūt res parētū & ī eis etiā parētes punit̄: tū etiā q̄a b̄ ī eoꝝ bonū cedit: ne ſi re ſeruarēt̄ cōnt̄ imitatores paſne malicie. et ſic giuiores penas mererēt̄. ī bruta v̄o aīalia et quascūq̄ alias irrationales creaturas v̄dicta

exerceat: quia pro hoc puniunt illi quoniam sunt. et iterum
pro detestatione petri. Ad quantum dicendum quod
coactio timoris non facit similius iuoluntariu[m]
sed habet voluntariu[m] mixtu[m] ut sed habitu[m] est.
Ad quantum dicendum quod habet in modo pro parte Iudee ceteri
apostoli turbabantur: sicut pro parte vni puniunt multitudine ad unitatem commendandam ut dictum est.

Einde discide
Orandum est de veritate et virtus
oppositis. Circa veritatem autem
quoniam quantum tuorum propter virtus
sit veritas. Quod vero sit spalis
veritas. Tertium sit pars iusticie. Quartum vero magis
declinet in minus.

Ad primu[m] sic proce
dit. Videamus quod veritas non sit virtus. Prima. non
est fides cuius obiectum est veritas. cum ergo obiectum
sit prius habitus et actus. videamus quod veritas non sit
veritas sed aliquid prius veritatis. **P.** Sic per hunc dicitur in
4. ethicoz. ad veritatem pertinet quod aliquis distinguit
extrema circa seipsum. et neque maiora neque mi-
nora. sed habet in modo sparsa et laudabile: neque in bonis: quia
veritas per se est. Laudet te alienus et non os tuum
nec etiam in malis: quia hoc quod est de Ysa. 3. Dec-
catum suum quod sodoma predicatorum nec abscon-
derunt. ergo veritas non est virtus. **P.** Quis vero
aut est theologica aut iste eterna aut moral.
sed veritas non est virtus theologica: quia non habet
deum per obiectum: sed rebus temporales: dicitur namque. **Tullius** quod veri-
tas est per quam immutata ea quae sunt aut fuerunt aut
futura sunt dicuntur. sicut etiam non est virtus intellectu
aliis: sed finis eorum. neque etiam est veritas moralis: quia non
distinxit in medio inter seipsum et divinitutem: quanto
non. aliquis plus dicitur veritatis melius. et ergo veritas
non est virtus. **S**ed hoc est quod per hunc in 2. et 3. ethicoz.
eo ponit veritatem inter ceteras virtutes. **R**esponsum
dicendum quod veritas duplum accipi potest. Uno enim
quod veritate aliquis dicitur veritas. et sic veritas non est
virtus: sed obiectum vel finis veritatis: sic nam accepta
veritas non est habitus quod est genus veritatis: sed equa-
litas quod est intellectus vel signi ad rem intellectam
et significatam: vel etiam rei ad suam regulam ut in primo
habitum est. Alio potest dici veritas quod aliquis veritas
dicitur secundum quod est verax. et talis veritas
sive veracitas non est quod sit virtus: quia habet in
modo dicere veritas est bonum actus virtus aut est
bonum habitus honestus. et opus eius bonum reddit.
Ad primum ergo dicendum quod rō illa procedit de ve-
ritate primo modo dicta. **A**d secundum dicere

etum quod distinguit id quod est circa seipsum in quantum est
professio veri est bonum ex gratia. sed hoc non sufficit
ad hoc quod sit virtutis actus: sed habet regis et
alterius debitum circumstantias vestias: et si non
obserueretur actus vitiosus. et secundum habet in modo vitiosus
est quod aliquis sine debita causa laudet seipsum etiam de
vero. vitiosus est etiam quod aliquis partem suum publicum
quod se de habet laudando vel glorificando utiliter manife-
stado. **A**d tertium dicendum quod ille qui videtur pro
fert aliqua signa de forma reb[us]. vel bona vel
aliquod facta extiora aut quascumque res extiores
circa h[abitu]m modum aut res sunt sole veritates morales
ad quas etiam pertinet veritas extiorum membrorum secundum quod
sit per ipsum voluntatis. unde veritas voluntatis non est
virtus theologica neque intellectualis: sed moralis.
Es autem in medio inter seipsum et divinitutem duplum.
uno quod est obiectum: alio est actus
Ex parte quod est obiectum: quia veritas secundum sua ratione im-
portat qualitatem equalitatem. et aequaliter est me-
diu[m] inter maius et minus. unde ex hoc modo quod aliquis
dicitur veritas de seipso medium tenet inter eum quod ma-
iora dicitur de seipso. et inter eum quod minorum. **E**x parte
autem actus medium tener in quantum veritas dicitur quod
oportet et secundum quod oportet. supradictum autem dicitur
illis quod importune ea quod sua sunt manifestata. defec-
tus autem operatur illi qui occultat quod manifesta-
re oportet.

Ad secundum sic pro
cedit. Videamus quod veritas non sit spalis virtus
Veritas non et bonum conuertitur. sed bonitas non est
spalis virtus: quoniam omnis virtus est bonitas: quia
bonum facit honestum. ergo veritas non est spalis virtus
P. Manifestatio ei quod ad ipsum hominem pertinet est actus veritatis de qua nunc loquimur. sed
pertinet ad qualibet veritate: quibusnam virtus habet
manifestationem propria actione. ergo veritas non est
spalis virtus. **P.** Veritas vite dicitur quia sive recte
vivit de qua dicitur Ysa. 38. Memento queso
quod ambulatori coram te in veritate et in corde
prefecto. sed quilibet veritate recte vivit: ut per propria
definitionem veritatis sit positiva. ergo veritas non est spalis
virtus. **P.** Veritas videatur id est simplicitas
qua utrumque opponit simulatio. sed simplicitas
non est spalis virtus: quia facit intentionem rectam quod
regris in omni virtute. ergo etiam non est spalis virtus
Sed hoc est quod in 2. ethicoz. connumerantur aliis vir-
tutibus. **R**esponsum dicendum quod ad rationem virtutis bus
mane pertinet quod est opus hominis bonum reddit. eni[m]
in actu hominis iuuenit spalis rō bonitatis: non est
quod ad habet disponit hominem per spalem veritatem. cum autem bonum

Fm Aug. i liº de natura boni existit in ordine
nec est spale rone boni considerari ex determinia
to ordine. autem quodam spalis ordo fm qd extio
ra nostra vel verba vel facta debite ordinans ad
aliquid sicut signum ad signatum. et ad hoc pertinet
bono virtute veritatis. viii manifestum est qd ve
ritas est spalis virtus. **A**d primum ergo dicendum qd
vera et bonum subiecto quidem queruntur: quia o
verum est bonum et o bonum est verum. sed fm rone in
uicem se excedunt: sicut intellectus et voluntas in uicem
se includunt. nam intellectus intelligit voluntatem et multa
alia. et voluntas appetit ea quae pertinet ad intel
lectum. et multa alia. viii vera fm rone propria quae
pertinet ad intellectus est quoddam particulariter bonum
in quantum appetibile quoddam est. et similiter bonum fm
propria rone prout est finis appetitus est quoddam ve
rum in quantum est quoddam intelligibile: quia ergo virtus in
cludit ratione bonitatis: potest esse quod veritas sit
spalis virtus: sicut verum est spale bonum. non autem
potest esse quod bonitas hominis sit spalis virtus: cu
magis fm rone sit genere virtutis. **A**d secundum
dicendum qd habitus virtutum et vitiorum sorti
untur spiritum ex eo quod est per se intentum: non autem ab eo
quod est per accidens et propter intentiones. quod autem aliquis
manifestat quod circa ipsum est pertinet quod ad vir
tute veritatis sicut per se intentum. ad alias autem vir
tutes potest pertinere ex sequenti propter principalem in
intentiones. fortis. non intendit fortis agere. quod autem
fortis agendo aliquis manifestet fortitudinem
quam habet: hoc sequitur propter eius principalem intentionem. **A**d tertium dicendum qd veritas vite est
scilicet quam aliud est verum: non veritas secundum
quam aliquod videtur. ut autem vita vera sit et quilibet
aliam res ex hoc quod attigit suam regulam et me
suram. sicut in legem per cuius conformitate rectitudi
ne habet. et talis veritas sive rectitudo causis est
ad qualibet virtute. **A**d tertium dicendum qd
simplicitas est per oppositum duplicitati qua scilicet
aliud aliud habet in corde. et aliud ostendit exterior
et sic simplicitas ad hanc virtutem pertinet. scilicet autem
intentionem rectam non quod directe: quia hoc per
tinet ad omnem virtutem. sed excludendo dupli
citate quod homo unum pertinet et aliud intendit.

Ad tertium sic proce dit.

Vide quod veritas non sit pars iusticie. Ju
sticie. non proprium est vide quod reddat alteri debi
tum. sed ex hoc quod aliquod videtur non videatur alii de
bitum reddere: sicut sit in oibus omissois iusticie per
tibus. ergo veritas non est pars iusticie. **P**. Veri
tas pertinet ad intellectum. iusticia autem est in voluntate

tate ut sed habitum est. quod veritas non est pars iusticie.
Triplex distinguitur veritas secundum Iero
nimum: veritas vite et veritas iusticie et veritas doc
trina. sed nulla istarum est pars iusticie. nam veritas
vite continet in se oem virtutem ut dictum est. veri
tas autem iusticie est idem iusticie. viii non est pars
ei. veritas autem doctrina pertinet magis ad vir
tutes intellectuales. ergo veritas nullo modo est pars
iusticie. **S**ed hoc est quod Tullius ponit beatitudinem
in parte iusticie. **R**atio dicendum quod sicut est dic
tum est: ex hoc aliquis virtus iusticie annexus sicut se
cundaria principali per pertinet quidem cum iusticia con
uenit: prout autem deficit ab eius perfecta ratio. **V**irtus autem veritatis venit quidem cum iusticia
in duobus. Uno quidem modo in his quod est ad alterum
manifestatio. non quam diximus esse actum verita
tis est ad alterum: in quantum. scilicet ea quae circa ipsius sunt
in hominibus alii manifestantur. Alio modo in quantum iusticia
excellitatem quoddam in rebus constituit. et huiusmodi sunt
virtus honestatis: adequat. non signa rebus extitibus
circa ipsum. Deficit autem a propria ratione iusticie quantum
ad rationem debiti: non. non. sed virtus attendit debitum le
gale quod attendit iusticia: sed potius debitum mo
rale in quantum. scilicet et honestate unde homo alii debet ve
ritatis manifestaciones. viii veritas est pars iusticie
in quantum annexus est ei sicut virtus secundaria principali.
Ad primum ergo dicendum quod quia homo est animal so
cialiter unus homo debet alii id sine quod societas
humana seruari non posset. non autem possit ho
mines ad in uicem uiuere nisi sibi in uicem crederent
tanquam sibi in uicem veritatem manifestatibus. et ideo
virtus veritatis aliquando attendit rationem debiti.
Ad secundum dicendum quod veritas secundum quod est co
gnita pertinet ad intellectum. sed homo per propria voluntate
per quam virtus et habitus et membris perficit ex
terior signa ad beatitudinem manifestandam. et secundum hoc
manifestatio veritatis est actus voluntatis. **A**d tertium
dicendum quod veritas de qua nunc loquimur
differt a veritate vite ut dictum est. Veritas autem
iusticie est duplicitate. Uno modo fm quod ipsa iusticia
est rectitudo quoddam regulata secundum rationem le
gis. et secundum hoc differt veritas iusticie a veritate
vite: quia veritas vite est secundum quam aliquis recte vi
vit in se ipso. veritas autem iusticie est secundum quod aliquis
rectitudinem legis in iudicis quod sunt ad alterum ser
uat. et secundum hoc veritas iusticie non pertinet ad vi
tatem: de qua nunc logimur: sicut nec veritas vite.
Alio modo intelligi potest veritas iusticie secundum quod ali
quis ex iusticia veritatem manifestat: puta cum ali
quis in iudicio beatitudinem ostendit aut verum testimoniis
dicit. et huius veritas est quoddam particularis actus iusticie

et nō p̄tinet directe ad hāc veritatē de q̄ nūc loq̄m̄ur: q̄a s̄i hac manifestatiōe v̄tatis p̄n cipali⁹ hō itēdīt ius suū alt̄i reddere. Unde p̄hs in 4° ethicoz de hac v̄tute dēminās diē. Nō de iudicio in ɔfessiōib⁹ dicim⁹ neq̄ q̄uic⁹ ad iusticiā uel iusticiā ḵtendūt. v̄tas aut̄ doctrine ɔsistit i quadā māifestatiōe verbōz de ḡbus ē sc̄ia. vñ nec ista veritas direc te p̄tinet ad hāc v̄tutē: s̄i solū veritas q̄ alig⁹ et vita et sermone talē se demōstrat qualē. et nō alia q̄ circa ipsū sūt: nec maiora nec minora. verūt̄ q̄a moralia içtū sūt a nob̄ cognita circa nos sūt et ad nos p̄tinēt: s̄i hoc veritas doctrine p̄t ad hāc v̄tutē p̄tinē. et q̄tūq̄ alia v̄tas q̄ q̄s māifestat v̄bo l'scō q̄o coḡscit

Ad quartuz sic proce

dīt. Vide⁹ q̄ virtus ueritatis nō decliner in min⁹. Hic. n. alig⁹ dicēdo mai⁹ icurrit falsa tem̄ita et dicēdo min⁹: nō. n. magl est falsus: q̄tuor eē q̄ng⁹ q̄ q̄tuor esse tria. s̄i oē falsū ē sc̄dm se malu et fugiēdū ut p̄hs diē i 4° ethi coz. ḡ veritatis virtus nō plus declinat i minus q̄ i mai⁹. P. q̄ una virtus magis dcliat ad vñ extre⁹ q̄ ad aliud: contigit ex hoc da virtutis mediū ē ppinq⁹ vni extre⁹ mo q̄ alii: sic fortitudo est ppinq⁹ audacie q̄ timiditati. s̄i veritatis mediū n̄ ē ppinq⁹ vni extre⁹ q̄ alii: q̄a ueritas cū sit eq̄litas q̄dā: i medio p̄tualit ɔsistit. ḡ veritas n̄ magis declinat i minus. P. In minus vide⁹ a veritate recedere q̄ veritatē negat ueritati alig⁹ subtrahēs. i mai⁹ aut̄ q̄ veritati aliquid supaddit. s̄i magis repugnat veritati q̄ veritati negat q̄ q̄ supaddit: q̄a ueritas nō ɔpat⁹ secū negatione ueritatis. ɔpat⁹ aut̄ secū supadditione. ḡ vide⁹ q̄ ueritas magis dbe at declinare i mai⁹ q̄ i min⁹. H. h̄ ē q̄o p̄hs diē i 4° ethicoz q̄ hō s̄i hāc v̄tutē magl a vero declinat i min⁹. R. dicēdū q̄ declinare i min⁹ a veritate ḵtingit duplicit. Uno af firmādo: puta cū alig⁹ nō māifestat totum bonū q̄d i ipso ē: puta sc̄ia uel sc̄ita ē ul̄ ali quid hō moi⁹ q̄d fit sine p̄iudicio ueritati: q̄a i maiori etiā ē min⁹. et s̄i hoc h̄ virt⁹ cecliat i minus: h. n. vt p̄hs diē ibidē vide⁹ eē prudētius pp̄ onerosas supabūdātias: hoies. n. q̄ maiora d̄ seip̄sis dicit q̄ sint: sūt alii onero si q̄si excelle⁹ alios volētes. hoies aut̄ qui minora de seip̄sis dicit: gratiosi sūt q̄si alii co descēdētes p̄ quādā moderationē. Vñ ap̄s

diē. 2. ad Corl. 12. Si voluero gloriari: n̄ ero iſpiens: veritatē. n. dicaz: parco aut̄: ne q̄s me eristimet supra id q̄d videt in me aut au dit aliquid ex me. Alio⁹ p̄t aliquis declinare i min⁹ negādo. s̄i ut neget s̄ibi iſſe q̄d iest et sic nō p̄tinet ad hāc v̄tutē declinare i minus: q̄a p̄ hoc icurret falsū. et tñ hoc ipsū ess̄ min⁹ repugnat veritati nō qdē s̄i p̄priā rō n̄e veritatis s̄i sc̄dm rōne prudentie q̄ op̄et saluari i oib⁹ virtutib⁹: magl. n. repugnat prudētie. q̄a piculosius ē et onerosi⁹ alii p̄ aliquis exi timet uel iactet se h̄re q̄d n̄ habz q̄ q̄ nō existimet uel dicat se nō h̄re q̄d b̄z. Et p̄ hoc p̄z m̄lio ad obiecta.

Einde ɔside
Orāndū ē de v̄tys oppositis veritati. Et p̄ de mēdacio. 2° de simulatiōe sūe rpo cr. s̄i. 3° de factātia et oppo sito v̄tio. Circa mendaciū q̄rū q̄tuor. p̄ v̄tū mēdaciū sp̄ oppona veritati q̄si ḵtinen sal fitatez. 2° de specieb⁹ mendaciū. 3° v̄tū men dacū sp̄ sit p̄ctū. 4° v̄tū sit p̄ctū mortale.

Ad primuz sic proce

dīt. Vide⁹ q̄ mendaciū nō sp̄ oppona ueritati. Opposita. n. nō p̄t esse simul. s̄i mēda ciū simul p̄t esse cū ueritate: qui. n. verū lo quif q̄d falsū esse credit: mentītūt. Aug⁹ diē i l° 3 mendaciū. q̄ n̄ mendaciū nō opponi ueritati. P. Virt⁹ veritatis nō solū ɔsistit i ver bis: s̄i etiā i factis: quia sc̄dm p̄lm in 4° ethi coz sc̄dm hanc v̄tutē aliquis verūz diē et i sermōe et i uita. s̄i mendaciū ɔsistit solū i verbis: dīt. n. q̄ mendaciū est falsa uocis si gnificatio. sic ḡ vide⁹ q̄ mendaciū n̄ dītē oppona v̄tuti veritatis. P. Aug⁹ diē in l° 3 mēdaciū q̄ culpa mentītis ē fallēdi cu piditas. s̄i h̄ nō opponi ueritati s̄i magis be niuolētie vel iusticie. ḡ mēdaciū nō opponi tur ueritati. H. h̄ ē q̄d diē Aug⁹ i l° 3 mēda ciū. Nemo dubit̄ mētiri eiū q̄ falsū enūciat cā fallēdi: q̄ pp̄ enūciatio falsi cū voluntate ad fa⁹ edū, plata māifestū ē mēdaciū. s̄i h̄ op̄ p̄oī v̄tati. ḡ mēdaciū ueritati opponi. R. dicēdū q̄ act⁹ moral ex duob⁹ sp̄em sortit. s̄i ex obo et ex sine. nā finis ē obm voluntat̄ h̄ ē p̄mū mouēs i moralib⁹ actib⁹. potētia aut̄ a voluntate mota h̄ sūi obm q̄d ē pp̄z obm voluntary act⁹. et se h̄z i actu voluntat̄ ad sine

fient māle ad formale ut ex s̄ dictis p̄z. dictū ē aut q̄ v̄tus v̄tatis et p̄ v̄tis opposita v̄tia i manifestatiōe existit q̄ sit p̄ aliq̄ signa: q̄ qdē manifestatiōe sue enūciatio ē rōnis act⁹ se rent signū ad signatū: v̄is. n. reōsentatio cōsistit i qdā collatōe q̄ prope ptinet ad rōne⁹ vñ et si bruta aī alia aliqd manifestent. nō tñ manifestatiōe itendit: s̄z nāli instinctu aliqd agit ad qdā māifestatio segf. inq̄stū tñ h̄mōi māifestatio sue enūciatio est act⁹ moralis oportet q̄ sit voluntarius et ex intentione voluntatis dependens. obm̄ aut p̄p̄z māifestatiōis sue enūciatiōis ē verū vel falsū. In̄tentio v̄o voluntatis iordinate pōt ad duo ferri. q̄rū enū ē ut falsū enūciet. ali⁹ qdē effectus p̄p̄z false enūciatiōis: vt. s̄ aligs fallat. Si ḡ ista tria occurrit. s̄. q̄ falsū sit id qd̄ enūciatur. et q̄ assit voluntate falsū enūciandi. et iter i tentio fallēdi: tūc est falsitas mālit: ga falsū d̄. et formalit⁹ p̄p̄z voluntate falsū dicēdi. et effectus p̄p̄z voluntate falsitatē ip̄mēdi: s̄tñ rō mēdaciū suū n̄ a formalī falsitate: fm̄ hoc s̄. q̄ aligs h̄z voluntatez falsū enūciandi: vñ et mendaciū noīak ex eo q̄rū mētez dicif. et iō si q̄ falsū enūciet credēs id esse verū: ē qdē falsū mālit: s̄z nō formalit⁹: ga falsitas est p̄f̄ i teptionez dicentis. vñ nō h̄z p̄fectā rōnem mēdaciū: id. n. qd̄ p̄f̄ i tentōe dicentis est p̄ accīs ē. vñ nō pōt ē specifica differētia. Si v̄o aligs formalit⁹ falsū dicat habz voluntatez falsū dicēdi: lic̄z sit verū id qd̄ dicif. inq̄stum tñ h̄mōi actus ē voluntari⁹ et mōralis habet p̄ se falsitatem. et p̄ accīs v̄tātē: vñ aī species mendaciū p̄tingit. q̄ aut aligs itendit falsita tē i opinione alterius constituere fallēdo ipsum nō ptinet ad spēm mendaciū: s̄z ad quādā p̄f̄ iōe ipsius: s̄c̄ et i rebus nālib⁹ aliqd species sortiſ si formā habeat etiāz si desit forme effect⁹: sicut p̄z i graui qd̄ violēt̄ surſuz detinet ne descendat fm̄ exigētā sue forme. Sic ḡ p̄z q̄ mēdaciū directe et formalit⁹ op ponit v̄tūt̄ veritatis. Ad p̄mū ḡ dicēdū q̄ enūqđq̄ magis iudicat fm̄ id qd̄ ē i eo formalit⁹ et p̄ se q̄ fm̄ id qd̄ ē i eo mālit⁹ et per accīs. et iō magis opponit veritati inq̄stuz ē v̄tus mōral⁹ q̄ aliquis dicat verū itendēs di cere falsū q̄ dicat falsū itendēs dicē verū Ad secūdū dicēdū q̄ sic Aug⁹ dicē i 2⁹ de doctrīa x̄iana. voces p̄cipū locū tenet int̄ alia signa. et iō cum d̄ q̄ mendaciū: ē falsa vocis significatō: nō oīe voci intelligit̄ oīe signū

vñ ille qui aliqd falsū nntib⁹ signē itendēt nō esset a mendacio imūnis. Ad tñ dicēdū q̄ cupiditas fallendi ptinet ad p̄fectiōe mendaciū: nō aut ad speciē ipsius. s̄c̄ nec ali quis effect⁹ ptinet ad speciem s̄re cause.

Ad secūdū sic pro

cedif. Vide q̄ mēdaciū insufficiēt diuidatur p̄ mēdaciū officiosū iocosū et p̄nitiosum. Diuisio. n. ē danda fm̄ ea q̄ p̄ se cōueniūt rei ut p̄z p̄ pl̄m in. 8⁹. metaph. s̄z i tentio effect⁹ ē p̄ter spēm moral⁹ act⁹. et p̄ accīs se habz ad ipsū ut vidēt: vñ et ifiniti effect⁹ p̄nt q̄seq̄ ex uno actu. s̄z h̄z diuisio daſ fm̄ i tentiōe effectus. nā mēdaciū iocosū ē qd̄ fit cā ludi. mēdaciū at p̄nitiosū ē qd̄ fit cā vtilitaris. ḡ in suenient h̄z mō diuidit mēdaciū. Ad Aug⁹ i li⁹ i tra mendaciū diuidit mendaciū i octo p̄tes: q̄rū p̄mū ē i doctrīna religiōis: se cuī dū ē quod nulli p̄fit et obsfit alicui. tñ dicēdū at qd̄ p̄dest vñi ita q̄ alicui obsfit. q̄rtuz ē qd̄ fit sola mētiendi fallendi q̄ libidine. qntū ē qd̄ fit placendi cupiditate. sextū ē qd̄ nulli obest et p̄dest alicui ad i seruādā pecunīā. septimus ē qd̄ nulli obest et p̄dest alicui ad vitandū mortē. octauus qd̄ nulli obest et p̄dest alicui ad vitandū imūndiciā corporez. ḡ vide q̄ pri ma diuisio mēdaciū sit i sufficiēs. Ad p̄hus i 4⁹ ethicop̄ diuidit mēdaciū i iactatiā q̄ ve ru excedit i dicendo. et yroniā q̄ deficit a v̄o i min⁹: ñ duo sub nullo h̄dictop̄ mēbroz tñ nēf. ḡ vide q̄ diuisio h̄dicta mēdaciū sit icō petēs. H̄z h̄z ē qd̄ sup illud os. Herdes oēs q̄ loquūt̄ mēdaciū. dicē glo. q̄ sūt tria genera mēdaciop̄. ñ dā. n. sūt p̄ salute et cōmodo alicui. ē et alīnd gen⁹ mēdaciū qd̄ fit ioco. tertiu v̄o mēdaciū gen⁹ est qd̄ fit ex malignitate. pri mu aut h̄z triū d̄ officiosū: secūdū iocosū: tñ p̄nitiosū. ḡ mēdaciū i tria h̄dicta diuiditur. Ad dicēdū q̄ mendaciū triplicēt diui di pōt. Uno fm̄ ipsā mēdaciū rōnē: q̄ ē p̄pa et p̄ se mēdaciū diuisio. et fm̄ hoc mēdaciū i duo diuidit. s̄i mēdaciū qd̄ trāscēdit v̄tate i mai⁹: qd̄ ptinet ad iactatiā. et i mendaciū qd̄ deficit a v̄tate i min⁹: qd̄ ptinet ad yroniā ut p̄z p̄ pl̄m i 4⁹ ethicop̄. h̄z at diuisio id p̄ se ē ipsī mendaciū: ga mendaciū inq̄stū h̄mōi opponit v̄tati ut dictu ē. v̄tas aut eq̄litas qdā ē cui p̄ se opponit mai⁹ et min⁹. Alio mō pōt diuidi mēdaciū i q̄stū h̄z rōnē culpe

2

Et ea quae aggrauat uel diminuit culpam mendacum ex pte finis intenti, aggrauat autem culpam mendacum si aliquis per mendacium intedat alterius nocumetum: quod vocat mendacium punitiosum, diminuit autem culpa mendacum si ordinetur ad aliquod bonum: uel delectabile, et sic est mendacium iocorum, uel utile, et sic est mendacium officiosum quod intendit iuuentum alterius uel remissio nocumetum, et secundum illa diuidit mendacium in tria per dicta, 3 modo diuidit mendacium universali secundum ordinem ad finem suum et hoc addat ultimum diminutus ad culpam mendacum suum non, et secundum hunc diuisio est octo membrorum que dicta est: in qua quidem tria prima membra continens sub mendacio punitiosum: quod quidem sit uel deus, et ad hoc pertinet primus mendacium quod est in doctrina religionis vel est in hominem suum sola intentio nocendi alicuius et sic est in mendacium secundum: quod sicut nullus perdest et obest alicuius suum etiam intendat in nocumetum unius utilitas alterius, et hoc est tertium mendacium quod est in uerbi punitio, et hoc est in mendacium secundum autem est in guius trio quod diminuitur ex intentione utilitatis alterius, per hunc autem tria quod supadditum ad guiltatem culpe mendacum: ponitur quartum quod habet propriam qualitatem sine additione vel diminutione, et hoc est mendacium quod sit ex sola mente iudicis libidine quod procedit ex habitu. Unde et propter dicti 4º ethicoz, quod mendax eo quod taliter est secundum habitum ipso mendacio gaudet, quoniam vero subsequentes modi diminuitur in culpa mendacum, nam quantum est mendacium iocosum quod sit placandi cupiditate, alia vero tria continent sub mendacio officioso in quantum intendit quod est altius utile: uel quantum ad res exteriorum, et sic est sextum mendacium quod perdest alicuius ad pecuniam conservandam, vel est utile corpori, et hunc est septimum mendacium quod impedit mors hominis, vel etiam utile est ad honestatem et virtutem, et hoc est octavum mendacium in quo impedit illicita pollutio corporalis, prout quod quanto bonum intentum est melius tamquam minus culpa mendacum, et ideo si quis diligenter consideret: secundum ordinem predictum enumerationis est ordo guiltatis culpe in istis mendacibus, nam bonum utile perferit delectabile, et vita corporalis perferit pecunie, honestas autem ipsi corporali uite. Et per hoc prout responsio ad obiecta.

Ad tertium sic procedit. Vide quod non est mendacium sit punitum. Maior festum. non est per euangeliste scribendo euangelium non

peccauerunt: videlicet tu aliud falsum dixisse: quamlibet Christi et etiam alioz frequentem aliter enim et aliter retulit alius. unde videlicet quod alioz dixerit falsum, non est mendacium est punitum. **P.** Nullus remuneratur a deo per punitum, sed obsterices egypti remunerata sunt a deo propter mendacium: dicitur non. **E**t propter edificavit illis deus domos, quod mendacium non est punitum. **P.** Hesta secunda narratur in sacra scriptura ad informationem vite humanae, sed de quibusdam sanctissimis viris legis quod sunt mentiti sicut legibus Hen. 12: et. 20. quod Abraham dicit de uxore sua quod soror sua esset Jacob etiam mentitus est dicens se esse Esau: sed tamen benedictio non adeptus est: ut hic Hen. 27: Judith etiam commendatur quod in Holoferni morte est, non est mendacium est punitum. **P.** Minus malum est eligendum ut vites maius malum: sicut medicus per scindit membrum ne corruptum totum corpus, sed minor nocumetum est quod aliquis generet falsam opinionem in alicuius quod quod aliquis occidat ultrocedat, quod licet potest hoc mentiri ut unius perfuerit ab homicidio et aliud perfuerit a morte. **P.** Mendacium est si quis non implat quod promisit, sed non oia, promissa sunt implenda: dicitur non. **I**sidorus. In malis promissis rescinde fidem, non est mendacium est punitum. **P.** Mendacium ob hoc videlicet est punitum: quod per ipsum hoc dicimus, primo. Unde Augustinus dicit in libro 3 mendacium. Quisquis esse aliquod genus mendacium, quod punitum non sit putauerit: dicimus se ipsum turpiter cum honestum se deceptorem arbitrat alioz, sed non est mendacium est deceptio causa: quod per mendacium iocosum nullus decipitur: non est. ad hunc dicendum hinc modum mendacia ut credantur: sed propter dilectionem solam: unde et yperbolice locutiones quoniam etiam in scriptura sacra iuueniuntur, non est mendacium est punitum. **H**ec est quod dicitur. Ecd. 7: Noli velle mentiri est mendacium. **P.** Dicendum quod illud quod est secundum se malum ex genere: nullo modo potest esse bonum et licitum: quia ad hoc quod aliud sit bonum regredire quod oia recte occurrit, bonum non est ex integra causa, malum vero est ex singularibus defectibus in dyo dicitur. 4º causa de divini non mendacium autem est malum ex genere, est non actus cadens super idebitum in manu: cum non voces sint signa naturae intellectuum: in natura est et idebitis quod aliquis ratione significet id quod non habet in mente. Unde plus dicendum quod mendacium est per se prauum et fignendum: verum autem est bonum et laudabile, unde est mendacium est punitum si etiam Augustinus assertur in libro 3 mendacium. **A**d primus quod dicitur quod nec in euangelio nec in aliquo scriptura canonica phas est

xx

opinari alicqofalsuz asseri: nec quod scriptores
ear mendaciū dixerint: quod periret fidei cer-
titudo quod auctoritati sacre scripture initi. in
hoc vero quod i euāgeliō ter i alys scripturis sacrī
verba alicqo diuersimode recitatnō ē mēda-
ciū. **U**nī Augusti dici i liter de ḥsensu euāgeliastaz
Nullo mō laborandū eē indicat quod prudent
stelligit ipsas sinas eē nccias cognoscēde ve-
ritati quibuslibet verbis fuerit explicata. ter i
hoc apparer ut ibidē subdit: nō debere nos
arbitrari mentiri quēquod si pluribus reminiscen-
tibus rē quā audieſt vel viderūt nō eodē mō
atque fēdē verbe eadē res fuerit iudicata. **A**d
secūdū dicēdū quod obstetrices nō sūt remu-
rate promēdaciō: sed pro timore dei ter beniuolen-
tia et quod processit mēdaciū. **U**nī signatdr. Exo.
pro Et ga*ti* muerūt obstetrices deū: edificauit
illis domos. mēdaciū vero postea sequēs non
fuit meritorium. **A**d tertū dicitur quod in sacra scri-
ptura ut Augusti dici inducūt aliquoz gesta quod
exēpla profecte veritutis de quibus nō ē estiman-
dum eos fuisse mētitos: si qua ter i eoz dicti ap-
pareat quod mēdacia videāt: itelligendū est ea
figuralite ter propheticē dicta eē. **U**nī Augusti dici i
liter mēdaciū. **G**redendū ē illos hoies qui pro
pheticis terpibus digni auctoritate fuisse come-
morātur: oia quod scripta sūt de illis, propheticē ges-
tisse atque dixisse. **A**brahā ter i Augusti dici in quod
stibus super Genes. dicēs **G**aram eē suā sororē
veritatē voluit celari. ter nō mendaciuz vici
soror. non dicitur quia filia fris erat. ver et ipse
Abrahā dici Genes. 20. **V**ere soror mea est filia
pris mei ter nō mris mee filia: quod sed ex propriis
ei attinebat. Jacob vero mystice dicit se eē
Isau promogenitu Ysaac: quod videlicz promoge-
nita illim de iure ei debebat. ver aut ē hoc mō
loquēdi prospī, prophtie ad designādū mysteri-
um: quod videlicz minor: prophls. sed gentiliū substi-
tuendus erat i locū promogeniti. sed i locū iude-
orū. quod vero mēdantur i scripture nō ppro
profecta virtutē: sed ppro quādā virtutis indole. sed
quod apparebat in eis aligs laudabile affecte ex
quod mouebat ad quod dā idebita facienda. ter hoc
Judith laudatur: nō quia mētita ē **H**oloferni
sed ppro affectū quē babuit ad̄sahūt prophlī pro quod
piculis se exposuit. quod quis etiā dici possit quod ver
ba eim veritatē habitu man aliquē mysticū ter lec-
tum. **A**d quartū dicēdū quod mēdaciū non
solū habz rōnē pcti ex dāno quod isertur primo
sed sua inordinatione ut dictū ē. nō licet at
aliquo illicta verti ordinatione ad̄spēdēdū nocu-

mētū ter defectus alioz sicut non licet furari
ad hoc quod hab est faciat: nisi forte i cāu ne-
cessitatis i quod oia sūt co*a*. ter iō nō ē lēgitū mē-
daciū dicē ad hoc quod alijs alij a quod cūque picu-
lo liberer: licet ter veritatē occultare prudēt
sub aliqua dissimulatiō ut Augusti dici i libro
mēdaciū. **A**d quod ter dicēdū quod ille quod alijs
pmittit si habeat aijuz faciēdi quod pmittit non
mētēt: quod nō loqtur i id quod gerit i mente. si
vero nō faciat quod pmisit ter ter videtur ifideliter
agē pro hoc quod aijuz mutat. Potter ter excusari ex
duobus. **U**nom si pmisit id quod manifeste ē il
licitū: quod pmittēdo peccauit. mutādo aut pro
positū bene facit. **A**liom si sūt mutate cōditio-
nes psonaz ter negocioz ut **S**eneca dici i liter
de bisicis: ad hoc quod hab teneat facere quod pro
misit regis quod oia i mutata promaneāt: alioque
nec sūt mēdax i pmittēdo quod promisit quod hab
bat i mēte subitellec*t* obitibus. nec
etiā ē fidelis nō spēdo quod pmisit: quod eedez
obitōes nō extāt. ver i apls nō ē mentitur quod non
iuit **C**orinthū quod se iturū eē pmiserat ui dicitur. ter
ad **C**or. pro. ter hoc ppro ipedimēta quod supueneāt.
Ad sextū dicēdū quod opatio aliqua potter omnderari
dupler. ver mō sim scipsaz. alio mō ex
pte opātis. mēdaciū grauocū ex ipso genere
opis hab rōnē fallēdi: quod quis ex intentiō dicē-
tis nō dicat ad fallēdi: nec fallat ex modo di-
cēdi. nec ē file dicitur ypholicis aut quod buscūque figu-
ratius locutionibus i sacra scripture iueniū-
tur: quod sic Augusti i libro mēdaciū. qcqd
figuratiue sit aut dicitur nō ē mēdaciū: ois. n.
enūciatio ad id quod enūciat referēda ē. oē āt
figuratiue aut factū aut dictū hoc enūciat
quod significat eis quibus itelligendū platū ē

Ad quartū sic proce-
dī. **V**idetur quod oē mēdaciū sit pctim morta-
le: dicitur n. i ps. Perdes oēs quod loquim mēdaciū
ter **S**ap. pro. Os quod mētē occidit aijuz. sed pditō
ter mors ale non ē nisi pctim mortale. graoē
mēdaciū ē pctim mortale. **P**. Dicitur quod ē
pceptu decalogi: **N**ō falsūtēstionū
dices. graoē mēdaciū ē pctim mortale. **P**.
Augusti i pro de doctrina xpiana. Nemo mē-
tēs in eo quod mētē suat fidē. non hab vult
vt cui mētē fidē sibi habeat: quā ter ei mētē
endo non seruat. ois aut fidei violatorm iiquo ē
nullus aut dicitur fidei violator vel iniquo ppter
pctim veniale. graoē nullum mēdaciū est pctim

veniale. ¶ Mercēs eterna nō p̄dī nisi p̄
pctō mortali. s̄z p̄ mēdacio p̄dī merces eter
na cōmutata in tpale: dīc. n. H̄reg⁹ q̄ i remu
neratiōe obstetricū cognoscif qd mendacij
culpa mereat. nā benignitatis eaz merces
q̄ eis potuit i etīna vita tribui: p̄missa culpa
mēdaciū i frenam est remuneratōe; declia
ta. ḡ etiā mēdaciū officiosū q̄le fuit obstetri
cū qd videt esse leuissimū est pctn mortale
¶ Aug⁹ dīc i libro 3 mēdaciū q̄ p̄fectorū
p̄ceptū ē oio nō tolū mētiri: s̄z nec velle mē
tiri. s̄z facere 3 p̄ceptū est pctn mortale. ḡ oē
mēdaciū p̄fector⁹ ē pctn mortale. pari ḡ rō
ne z oiu⁹ alioz: alioqñ eēnt peioris aditōis
¶ H̄z 3 ē qd Aug⁹ dīc i. 5. ps. Duo sunt gnā
mendaciōz i qbus nō est magna culpa: s̄z tñ
nō sūt sine culpa: cū aut iocamur aut primo
q̄sulendo mētimur. s̄z oē pctn mortale habz
grauē culpā. ḡ mendaciū iocosū z officiosū
nō sūt pctā mortalia. ¶ Rō dicēdū q̄ pec
catū mortale p̄pe est quod sp̄pugnat caritati
p̄ quā aia viuit deo iūcta vt dictū est. Pōt
autē mēdaciū H̄riari caritati tripli. vno⁹ fm
se. alio⁹ fm finē itentum. 3⁹ modo p̄ accidēs.
S̄cdm se qdēm caritati H̄riat ex ipsa falsa si
gnificatiōe: q̄ qdē si fit circa res dinas H̄riat
caritati dei cui⁹ veritatē aligs tali mēdacio
occultat vel coruipit: vñ h̄mōi mēdaciū nō
solū op̄ponit v̄tuti caritatis: s̄z etiā v̄tuti fidi
z religiōis. z iō hoc mēdaciū ē guissimuz et
mortale. Si vñ falsa fiḡtio sit circa aliqd cui
ius cognitio ptineat ad bois bonū: puta q̄ p̄
tinēt ad p̄fectionē scie z iformationē morū
tale mēdaciū inq̄stū infert dānū false opinio
nis primo H̄riat caritati q̄stū ad dilectōe; p̄
ximi: vñ ē pctn mortale. Si vero falsa sit opi
nio ex mēdacio gnāta circa aliqd d̄ q̄ nō r̄fe
rat vñ sic vel alit cognoscas: tūc ex tali men
dacio nō dānificatur primus: sicut si q̄s fal
lati alib⁹s p̄ticularib⁹ contingentib⁹ ad se nō
ptinēt: vñ tale mēdaciū fm se nō ē pctn
mortale. Rōne vero finis itenti aliqd mēda
ciū H̄riat caritati: puta qd dīcīt aut i iūriam
dei qd sp̄ ē pctn mortale: vt pote religiōi cō
trari: aut i nocimētū primo q̄stū ad psonā
dinitias vel famā. z hoc etiā ē pctn morta
le: cū nocere primo sit pctn mortale. ex sola
aut intentione pcti mortalis aligs mortaliē
peccat. Si vero finis itent⁹ nō sit H̄ri⁹ carita
ti. nec mēdaciū fm hāc rōne erit pctn mor
tale sic appet i mēdacio iocoso i q̄ itēdit aliq̄

lenis delectatio. z in mēdacio officioso i q̄
itēdit etiā vtilitas pximi. Per accīs at pōt
H̄riari caritati rōne scādali v̄l cui⁹ cūq̄ dāni
sequentl. z sic erit etiā pctn mortale: duz. s.
aligs nō veref p̄p̄ scādalū publice mētiri.
Ad p̄mū p̄ dicēdū q̄ ille auctoritates itelli
gūtur de mendacio p̄nicio: vt exponit glo.
super illud ps. Perdes oēs qui loquūt men
daciū. Ad secundū dicēdū q̄ cū oia
p̄cepta decalogi ordinētū ad dilectōe; dei
z primi sicut s̄ dictū ē: intātū mēdaciū est
3 p̄ceptū decalogi inq̄stū ē 3 v̄tationē; dei
z primi. vñ signāt phibes 3 p̄ximū falsoz te
stimonū. Ad tñ dicēdū q̄ etiā peccatū
veniale largo mō pōt dici liūtias inq̄stū ē
pter egatē iūsticie. vñ dīc. i. Job. 3. Dē pec
catū ē liūtias. z hoc mō logē Aug⁹. Ad
q̄ tñ dicēdū q̄ mēdaciū obstetricū pōt du
plicē cōsiderari. Uno⁹ q̄stū ad affectū beni
uolētē i iudeos z q̄stū ad reuerentia dīni ti
moris ex quibus mēdatur i eis idoles vñ
tis. z sic debet eis remuneratio etīna. Unde
Jero⁹ expōit q̄ deus edificauit illis domos
spūales. Alio⁹ pōt cōsiderari q̄stū ad ip̄z ex
tiorē actū mēdaciū q̄ quidē nō potuerūt eter
nā remuneratōe mereri: sed forte aliquā re
munerationē tpalem cuius merito nō repu
gnabat deformitas illius mendaciū sicut re
pugnabat merito remuneratiōis etīna. et sic
itelligēda sunt verba H̄reg⁹. nō q̄ p̄ illud mē
daciū merētū amittere remuneratiōē
etīna quā iā ex p̄cedenti affectu meruerāt vt
rō p̄cedebat. Ad q̄ntū dicēdū q̄ qdā di
cūt q̄ p̄fectis viris oē mēdaciū ē pctn mor
tale. s̄z h̄ irronabilē dīcīt: nulla. n. circūstā
tia aggrauat i ifinitū nī q̄ trāsfert i alia spe
cie. circūstātia autē p̄sonē nō trāst i alia spe
cie nī forte rōne alicuius ānxi. puta si fit vñ
votū ip̄z. qd nō pōt dici dīcīt mēdacio offici
oso vel iocoso. z iō mēdaciū officiosū v̄l io
cosū nō est pctn mortale i viris p̄fectis: nī
forte p̄ accīs rōne scādali. z ad hoc pōt r̄fer
ri qd Aug⁹ dīc. p̄fectis eē p̄ceptū nō solū mē
tiri: s̄z nec velle mētiri. q̄uis h̄ Aug⁹ nō assē
tiue s̄z sub dubitatōe dicat: p̄mitit. n. nī for
nūs i statu cōseruāde veritatis: q̄a v̄tatez te
trina 3 q̄ si mētālērīt mēdaciū qd ē pctn
mortale. i alis autē non oportet q̄ mortalit
peccent mentiendo.

Ende ofidc
primum sic p̄ 2022

Ad secundū

O Einde ɔside
rādū ē ō simulatiōe ⁊ ypō
crisi. Et circa hoc q̄rūt q̄
tuor. p̄ vtr̄ ois simulatiō sit
pctiū. 2° vtr̄ ypocrisis sit
simulatio. 3° vtr̄ opponat veritati. 4° vtr̄
sit pctiū mortale.

Ad primuz sic proce

dīs. Vides q̄ nō ois simulatio sit pctiū. Dī. n
Luc. vlt. q̄ dominus se finxit longi⁹ ire. ⁊
Amb. dī de Abrahā in li⁹ de patriarchis q̄
captiole loquebas cū seruulis cū dixit. Ben.
22. Ego ⁊ puer ille illuc vsḡ pperātes: p̄ q̄
adorauerimus reuertemur ad vos. singē au
tē ⁊ captiole log ad simulationē ptinet. h̄n
ē dicēdū q̄ in xpo ⁊ i Abrahā fuerit pctiū
ḡ nō ois simulatio ē pctiū. ¶ T. Nullū pec
catū ē vtr̄. h̄n sic Jero⁹ dicit. vtilē simulatio
nē i tpe aslumēdā Jebu regis isrl' nos do
ceat exemplū q̄ iterfecit sacerdotes Baal si
gēs se idola colē velle vt h̄r 4° Reg. x. ⁊ Ha
uid immutauit faciē suā coram Achis rege
Seib vt h̄r p̄ Reg. 21. ḡ nō ois simulatiō est
pctiū. ¶ Bonū ē malo h̄riū. si ḡ simulare
bonū ē malū. ḡ simulare malū erit bonū.

¶ Ysa. 23 qdī dī. Pctiū suū q̄sī sodoma p̄
dicauerūt nec abscođerūt. h̄n abscođere pec
catū ad simulationē ptinet. ḡ nō vti simulati
one inēdū ē reprehēsible. vitare aut̄ peccatu⁹
nuq̄ ē reprehēsible: ḡ simulatio nō sp̄ ē pec
catū. ¶ H̄n ē qd̄ Ysa. 16. sup illud. In trib⁹
ānis t̄c. dī glo. In opatione duoz maloz⁹
leui⁹ ē aperte peccare q̄ scitāe simulare. h̄n
apte peccare q̄ ē pctiū. ḡ simulatio sp̄ ē pec
catū. ¶ R̄o dīcēdū q̄ sicut dictū ē: ad vtr̄tes
veritatis ptinet vt q̄s talē se exhibeat extius
p̄ signa extiora qualis ē. signa aut̄ extiora
nō soli sūr verba h̄n etiā facta. sic ḡ vtr̄ti op
ponit q̄ aliquis p̄ verba extiora aliud signifi
cit q̄ habz ap̄ se qd̄ ad mēdaciū ptinet: ita
etiā opponit veritati q̄ aliquis p̄ aliquā signa fa
ctor⁹ vel r̄p̄ aliquā significet h̄riū ei⁹ qd̄ i eo
ē: quod pp̄ie simulatio dī. vñ simulatio pro
prie ē mēdaciū qdā i extior⁹ signis factor⁹
cōsistēs. n̄ refert aut̄ vtr̄ aligs mētias vbo
vel quocūq̄ alio facto vt s̄ habitū ē. vñ cum
dē mēdaciū sit pctiū vt s̄ dictū ē: cōsequēs
ē etiā q̄ ois simulatio ē pctiū. ¶ Ad p̄muz ḡ
dicēdū q̄ sicut Aug⁹ dī i li⁹ de qst̄i ob⁹ euā

gely. nō oē qd̄ singim⁹ mēdaciū ē: s̄ q̄ id
singim⁹ qd̄ nihil sīgt tūc ē mēdaciū. cu aut̄
fictio n̄a refert ad aliquā significationē nō
ē mēdaciū sed aliquā figura veritatis. ⁊ subiū
git exēplū de figuratiuis locutionibus i qui
bus singis qdā res: nō aut̄ vt asserat ita eē: s̄
eā pponim⁹ vt figurā alter⁹ qd̄ asserere vo
lūmus. H̄ic ḡ dīs in euangelio finxit se lon
gius ire: quia oposuit motu suū qd̄ ē volent
longi⁹ ire ad aliqd figuratiue significādu⁹. s̄
q̄ ipse ab eoz fide longe erat vt Greg⁹ dicit.
vel vt Aug⁹ dī: q̄a cū longius recessurus eēt
ascēdendo in celū phospitalitatē quodāmō
retinebat in terra. Abrahā etiā figuratiue lo
cūtus ē. ¶ Vñ Amb⁹ dicit de Abrahā q̄ pphe
tauit quod i grabat. ipse. n. solus disponebat
redire imolato filio. h̄n dīs p̄ os eius locut⁹
ē qd̄ parabat. vñ p̄ q̄ neuf simulauit. ¶ Ad
scdm̄ dicēdū q̄ Jero⁹ vti large noie simula
tōis. p̄ q̄cūq̄ fictōe. cōmutatio āt faciei Da
uid fuit fictio figuralis sicut glo. exponit i ti
tulo illius ps. B̄ndicā dīm in oī tpe. simula
tionē vero Jebu nō ē nccē excusari a pctō:
vel mēdacio: ga māl fuit vtpote ab idolatria
Hieroboā nō recedēs: cōmēdāt tñ ⁊ tpaliē
remunera a deo nō. p̄ simulationē: s̄. p̄ celo
q̄ destruxit cultuz Baal. ¶ Ad tertiu⁹ dicēdū
q̄ qd̄ dīcūt q̄ null⁹ p̄t se simulare eē ma
lū: ga p̄ opa bona nullus simulat se malū. si
aut̄ opera mala faciat malus ē. h̄n h̄r nō co
git. p̄t. n. aligs se simulare malū p̄ opa q̄ i se
nō fuit mala: h̄n in se quādā spēm mali: et
tū ipsa simulatio ē mala. tū rōne mēdacy. tū
rōne scādali. ⁊ q̄uis p̄ hoc fiat malus: nō tū
sit mālū illa malicia quā simulat. ⁊ q̄a ipsa
simulatio s̄m se mala ē nō rōne et̄d quo ē:
sue sit de bono sue sit de malo pctiū ē. ¶ Ad
q̄rtū dicēdū q̄ sicut a' iquis vbo mētis quā
do sīgt qd̄ nō ē: nō āt q̄i tac̄ qd̄ ē: qd̄ aliquā
licet. ita etiā simulatio ē q̄i aligs p̄ extiora si
gna factoz vel r̄p̄ sīgt aliquid qd̄ nō est. nō
āt si aligs p̄mittat sīgre qd̄ ē. vñ aligs p̄t
pctiū suū occultare absq̄ simulatōe. ⁊ s̄m B
ielligēdū est qd̄ Jero⁹ dicit ibid̄ q̄ secūdūz
pctiū p̄ naufragium: ē pctiū abscondere: ne
s̄. erinde aligs scādali generet.

Ad secūdūm sic pro

cedī. Vides q̄ ypocrisis nō sit idez q̄ simu
latō. Simulatio. n. cōsistit in quodā factor⁹
mēdacio. sed ypocrisis p̄t etiā eē si aliquis

ostendat exteri⁹ q̄ iteri⁹ agit: sicut illud Math⁹ 6. Cū facis elyam noli tuba canere aī te sic ypocrate faciūt. ḡ ypocrisis nō ē idē simulati oni. ¶ P. Greg⁹ dic⁹. 31⁹ moral. Hūt nō nulli q̄ scitatis habitū tenet ⁊ pfectiōis meritū exeg nō valēt: hos nequaq̄ credendū est in ypocritarū numerū currere: q̄a aliud ē infirmitate aliud malicia peccare. s̄ illi q̄ tenent habitū scitatis ⁊ meritū pfectiōis n̄ exequūt sūt simulators; q̄a exti⁹ habit⁹ scitatis opea pfectiōis siḡt. nō ḡ simulatio ē idē qđ ypocris̄. ¶ P. Ypocrisis in sola intentōe ɔsistit: dic⁹ n. dñs de ypocrisis Math⁹ 23. q̄ oia opera sua faciūt vt ab hoib⁹ videāt. ⁊ Greg⁹ dic⁹. 31⁹ moral. q̄ nūq̄ gd agāt sed quo de actiōe q̄li bet hoib⁹ possint placere ɔsiderāt. s̄ simu latio nō ɔsistit i sola intentōe: s̄ i exti⁹ opea tione. Un sup illud Job. 30. Simulators ⁊ callidi puocant irā dei. dic⁹ glo. q̄ simulators aliud simulators ⁊ aliud agit: castitatez pfect et lasciuia seḡt: ostētāt paupertatē ⁊ marsupiuz replet. ḡ ypocrisis nō est idē qđ simulatio. S̄ 30 ē qđ Isidor⁹ dic⁹ i l⁹ ethimologiarum. Ypocrata greco sermōe i latiō. simulators in terptat: q̄ dñ int⁹ mal⁹ sit: bonū se palā ɔsedit ypo. n. falsū: crismū iudiciū iterptat. ¶ Be⁹ oī cēdū q̄ sicut Isidor⁹ dicit ibidē. nomen ypo critice tractū ē a specie eoz q̄ i spectaculis ɔte cta facie icedū distiguētes vultū vario colo re vt ad psonaz quam simulators colorē pueniat modo in specie viri. modo in specie semie. vt i ludis pp̄lin fallat. Un Aug⁹ dicit i sermōe dñi i monte. q̄ sicut ypocrate simulators ali az psonaz agut ptes illius qđ nō sūt: nō. n. q̄ agit ptes Agamenois vere ipse ē: s̄ simulators eu: sic i ecclesys ⁊ i oī vita hūana qui se vult videri qđ nō ē ypocrata ē: simulators. n. se iustū nō exhibet. Sic igit⁹ dicēdū est q̄ ypocrisis simulatio est: nō āt oī simulatio: s̄ solū illa q̄ q̄s simulators psonā alterius: sicut cū pctor⁹ si mulat psonā iusti. ¶ Ad primū ḡ dicēdū q̄ opus exterius nāliter siḡt intentionē. qñ ḡ alī q̄s pbona ope q̄ facit ex suo genere ad dei ūtiū ptnētia: nō qrit deo placē s̄ hoib⁹: si mulat rectā intentionē quā nō habet. Unde Greg⁹ dic⁹. 31⁹ moral. q̄ ypocrate p̄cās dei de seruit intentionē seculi: q̄a p ipsa q̄q̄ q̄ se agē scā ostēdūt: nō ouersionē qrit hoib⁹: s̄ dan tis fauorē. ⁊ ita simulators inēdaciū intentionē rectā quā nō hnt: quis nō simuleat aliquā rec tu op̄ qđ nō agāt. ¶ Ad secūdū dicēdū q̄

habitus scitatis puta religiōis vel clericat⁹ siḡt statū q̄ q̄s obligat ad ope pfectiōis. et iō cū q̄s habitū scitatis assumit itēdēs se ad sta tu pfectiōis trāsferre: si p̄firmitatē deficiat nō ē simulator: vel ypocrita: q̄a nō teneat mai festare suū pctrū scitatis habitū deponendo si āt ad hoc scitatis habitus assumet vt se iu stū ostētaret eēt ypocrita ⁊ simulator. ¶ Ad tū dicēdū q̄ i simulatōne sicut i mēdaciō duo sūt. vnū qdē sicut signū. ⁊ aliud s̄c signa tū. mala ḡ intentio in ypocrisi ɔsiderat sicut signū qđ nō r̄der signo. extēria aūt v̄l v̄ba vel opera vel quectiōs sensibilia cōsiderant in oī simulatōe ⁊ mēdaciō sicut signa.

Ad tertij⁹ sic proce

dis. Vide⁹ q̄ ypocrisis nō oppona virtuti v̄tatis. In simulatione. n. siue ypocrisi est si gnū ⁊ siḡtū. s̄ q̄tū ad vtrūq̄ nō vide⁹ oppōi alicui spali virtuti: ypocrita. n. simulators quā cūq̄ virtutem. ⁊ etiā p̄ quectiōs virtutis ope puta p̄ ieiunū orōnē ⁊ elyam: vt b̄ Math⁹ 6. ḡ ypocrisis nō opponi spali virtuti veri tatis. ¶ P. Dis simulatio ex aliquo dolo vi det pcedere: vnū ⁊ simplicitati opponi. dol⁹ āt opponi prudentie vt s̄ habitū ē. ḡ ypocris̄ q̄ ē simulatio nō opponi v̄tati: s̄ magis prudentie vel simplicitati. ¶ P. Spes moa lium considerant ex fine. s̄ finis ypocrisis ē acq̄satio lucri vel inanis glorie. Un sup illud Job. 27. Que ē spes ypocrate si auare rapiat z̄c. dicit glo. ypocrata q̄ latie dicit simulators guarus raptor̄ ē: q̄ dñ iniq̄ agēs desiderat d̄ scitate venerari: laudē vite rapit alienē. cū ḡ auaricia vel ianis gloria nō directe oppona tur v̄tati: vide⁹ q̄ nec simulatio siue ypo critis. ¶ S̄ 30 ē: q̄a oī simulatio ē mēdaciū qđdam vt dictū ē mēdaciū āt directe oppo niū v̄tati ⁊ simulatio siue ypocrisis. R̄ dicēdū q̄ fin p̄m in. x̄. metaph. ɔtrarietas oppositio est fin formā a q̄. s̄ res speciē habz. Et iō dicēdū est q̄ simulatio siue ypocrisis p̄t opponi alicui virtuti duplicit. vno⁹ direc te: ali⁹ iindirecte. Directa quidē oppositio ei⁹ siue ei⁹ ɔtrarietas est attendenda fin speciez acr⁹ q̄ accip̄s fin p̄pū obiectū: vñ cū ypocrisis sit qdā simulatio q̄ q̄s simulators se h̄re p̄so nā quā nō h̄z vt dictū est: cōsequēs ē q̄ direc te oppona v̄tati p̄ quā aliḡs exhibet se ta lem vita ⁊ finone q̄lis ē: vt dñ i 4. ethicorū. iindirecta āt oppositio siue ɔtrietas. ypocrisis

pōt attēdi fin qdcūqz accns:puta fin aliquē
finē remotū v̄l ēm aliqd instrumētū act̄ v̄l
qdcūqz aliud b̄mōi. Ad p̄mū ḡ dicēdū
q̄ ypocrita simulās aliquā v̄tutē assumit eaz
et finē nō qdē fin ext̄tiā q̄si volēs eaz h̄re
sz fin apparentiā q̄si volēs videri eā h̄re. ex q̄
nō haber q̄ opponat illi v̄tuti: sz q̄ opposat
v̄tati inq̄iū vult decipe hoies circa illā v̄tu-
tē opera at illius v̄rtutis nō assumit q̄si p̄ se
itenta sz instrumētali q̄si signa illi v̄rtuti. vñ
ex h̄nō habet directā oppositionē ad illā vir-
tutē. Ad secūdū dicēdū q̄ sicut s̄ dictū ē
prudentie directe opponitur astutia ad quaz
ptinet iuueniē q̄sdā vias apparentes et nō exi-
stentes ad p̄positū cōsequēdū: executio autē
astutie ē pprie q̄ dolū in verbis: p̄frandē q̄nt
in facti. et sicut astutia se habet ad prudentias
ita dolus et fraus ad simplicitatē. dolus at v̄l
fraus ordinat ad decipiendū p̄ncipaliter. et
q̄nq̄ secūdario ad nocendū. vnde ad simpi-
citatē ptinet directe se p̄seruare a deceptōe
et fin h̄ v̄l s̄ dictū ē virtus simplicitatis ē ea
dē v̄tuti v̄tatis: sz v̄tuti sola rōne: ga v̄tas
dicis fin q̄ signa cōcordat signis: sz simplicitas
dicitur fin q̄ nō tēdī ī dīsa: vt. s. aliud inten-
dat iterius et alind p̄tendat exterī. Ad tūū
dicēdū q̄ lucrū vel gloria ē finis remotus si-
mulatōrū sicut et mēdaciō. vnde ex hoc fine
speciē nō sortit: sz ex fine primo q̄ ē ostēdē
se aliū q̄ sit. vñ q̄nq̄ vtingit q̄ aligs singit d̄
se magna nulli alterī ḡra sed sola libidine si-
mulandi sicut pl̄s dicit in 4. ethicōz. et sicut
etia supra de mēdaciō dictum ē.

Ad quartū sic pro-
cedit. Vides q̄ ypocrisis sp̄ sit p̄ctū mortale
bīc. n. Jero. Ysa. ix. i glo. q̄ i op̄paratiōe tuo-
rum maloz leui ē aperte peccare q̄ scitatem
simulare. et sup illud Job. p. Hic autē dño
placuit tē glo. dicit q̄ simulata egitas nō est
egitas sed duplex p̄ctū. et sup illud Tren. 4.
Maior effecta ē iūquitas p̄ctū pl̄s mei p̄ctō
sodomoz. dicit glo. Scelerata pl̄gūt que i
ypocrism lab. ē cuius maior ē iūquitas p̄ctō
sodomoz. p̄ctā auti sodomoz sūt p̄ctā mora-
lia. et ypocrisis sp̄ ē p̄ctū mortale. P. Gre-
gorius dicit. 3. moral. q̄ ypocrite ex malicia
peccat. sz hoc ē granissimū: ga p̄tinet ad pec-
catū in sp̄m scīm. et ypocrita sp̄ mortaliter pec-
cat. P. Nullū meret irā dei et exclusionē a
dei visioe nisi p̄p̄ p̄ctū mortale. sz p̄ ypocrisi-

aliḡs meret irā dei: fin illud Job. 36. Min-
latores et callidi provocat irā dei. excluditū
etia ypocrita a visioe dei. fin illud Job. 13.
Nō veniet in spectu eī oīs ypocrita. ḡ ypo-
crisis sp̄ p̄ctū mortale. Sz dē: ga ypocris-
is ē mēdaciō operis cū sit simulatio q̄dā nō
aut oē mēdaciō op̄is ē p̄ctū mortale. ḡ nec
oīs ypocrisis. Intentio ypocrite ē ad
hoc q̄ videat bon. Sz hoc nō opponit carita-
ti. et ypocrisis nō ē fin se p̄ctū mortale. P.
Ypocrisis nascit ex iani glia vt Greg. dicit p̄
moral. sz iani glia nī sp̄ p̄ctū mortale. ḡ nī
ypocrisis. W̄ dō q̄ in ypocrisi duo sūt. s. dō
fectus scitatis et simulatio ipsi. Si ḡ ypocris-
ta dicat ille cui intentio fert ad vtrūq;: vt. s. ali-
q̄s nō curet scitare h̄re: sz solū scūs apparere:
sic st̄neuit accipi in sacra scriptura: sic mani-
festū ē q̄ ē p̄ctū mortale. nullū tē totaſt p̄ua-
tur scitare nī p̄ctū mortale. Si at dicit
ypocrita ille q̄ intendit simulare scitare a q̄ d̄
ficit p̄ctū mortale: nūc q̄uis sūt i p̄ctō mē-
tali et quo p̄uaſt scitare: nō tū sp̄ ipla simula-
tio est ei p̄ctū mortale: sz q̄nq̄ veniale: q̄d vi-
scernēdū ē ex fine: q̄ si p̄pugnat caritati dei
primi erit p̄ctū mortale: puta cū simulat scit-
atem et falsam doctrinam disseminet: vñ et
adipiscat ecclesiasticā dignitatē indignū vñ
cūq̄ alia ipsalia bona i quib̄ finē osituit. Si
vo finis intenti nō repugnet caritati: erit pec-
catū veniale: puta cū aliquis in ipla sciriōe v̄-
lectat: de q̄d 4. ethicōz q̄ magis vides ve-
nus q̄ mal. Adē. n. rō ē de mēdaciō et simu-
latōrū. vtingit tū q̄nq̄ q̄ aligs simulat p̄fec-
tionē scitatis q̄ nō ē de salutē incitare. et talis
simulatio nec sp̄ ē p̄ctū mortale: nec sp̄ ē cus-
p̄ctō mortali. Et p̄ hoc p̄rūfio ad obiecta.

Einde ūside

Drandū ē de iactantia et yro-
nia q̄ sūt p̄tes mēdaciō fin
pl̄m in 4. ethicōz. p̄ autē
circa iactantia q̄ruſ ūduo. p̄
etia v̄tuti opponaſ. 2. vtrū sit p̄ctū mortale.

Ad primū ūside proce-

dit. Vides q̄ iactantia nō opponaſ. v̄tuti v̄t-
atis. Veritati. n. opponaſ mēdaciō. sz q̄nq̄ p̄t
esse iactantia etia sine mēdaciō: sicut cū aliga-
tū ex excellētiaz ostendat: dī. n. Hester p. q̄
Assuerus fecit grāde ūduū ut ūsideret diui-
tias glie ūue ac ūgnī ūu: ac magnitudinē atq̄

Iactantia potest sit. q̄ iactantia nō oppōit
vitati. **P.** Iactantia ponit Greg. 21.
moral. vna de quorū spēbus supbie: cū s. q̄ iac-
tant se b̄e qd nō b̄. Unde dī Jere. 48. Audi
uius supbia. Moab: supbus ē valde subli-
mitatem eius et arrogatiā et supbiā et altitudi-
nē cordis eius ego scio ait dñs. iactantia ei⁹
eo q̄ nō sit iux̄ ea vius ei⁹. et 31. moral. Greg.
dīc q̄ iactantia oris ex iani gloria. supbia aut
et ianis gloria opponit vitati hūilitatis. q̄ iac-
tantia nō oppōit veritati s̄ hūilitati. **P.**
Iactantia ex diuitiis cari videt. Unde dī Sap.
5. Quid nobis profuit superbia: aut qd omni-
tiaz iactantia contulit nob̄. sed supfluitas di-
uitiaz videatur p̄tinē ad p̄tm̄ auaricie qd op-
ponit iusticie vel libalitati. nō q̄ iactantia op-
ponitur veritati. **S** 5 ē q̄ phs dīc in 2. et
4. ethicor. iactantiaz opponi veritati. **P.** dīc
dicēdū q̄ iactantia proprie importare vide-
tur q̄ bō v̄bis se extollat: illa. n. q̄ vult bō lon-
ge iactare: i altū elenat. tūc at p̄pe aligs se ex-
tollit qn̄ de se s̄ se aliqd dicit. **D** qdē cōtin-
git dupl. **N** qz. n. aligs logf de se nō quidez
supra illud qd̄ i se ē s̄ supra illud qd̄ d̄ eo ho-
nes opinat: qd̄ apls r̄fugie dīc. 2. ad Cor. 12.
Parco ne q̄s existimet me supra id qd̄ videt
i me: aut audit aliquid ex me. **A**lio aligs p̄ v̄
ba se extollit loques de se supra id quod in se
ē fm̄ rei veritatem. et quia magis ē aliqd iudi-
cadū fm̄ q̄ i se ē q̄ fm̄ q̄ ē i opiniōe aliorū
inde ē q̄ magis p̄pe dīc iactantia qn̄ aliquis ef-
fert se supra id qd̄ in ipo ē q̄ qn̄ effert se s̄ id
qd̄ ē i opiniōe aliorū: q̄ quis v̄troḡ mō iactan-
tia dici possit: et iactantia prope dicta oppo-
nitur vitati p̄ modū excessi us. **A** Ad p̄muz ḡ
dicēdū q̄ rō illa pcedit de iactantia fm̄ q̄ ex-
cedit opinionē. **A** Ad secūdum dicēdū q̄ iac-
tantie p̄tm̄ considerari p̄t duplicit. **U**no scđz
sc̄ie actus. et sic opponi veritati ut dictū ē.
Alio fm̄ cām suā ex q̄ et si nō sp̄ tñ frequent
accidit. et sic pcedit q̄dem ex superbia sic ex
cāteri motiuā et ipellēte. ex hoc. n. q̄ aligs i-
teri p̄ arrogatiā supra seip̄su eleuat: seq̄ ple-
rūq; q̄ exteri maiora qdā de se iactet: s̄ qn̄z
nō ex arrogatiā s̄ ex qdā vanitate aliquis ad
iactantia pcedat. et i hoc delect s̄: q̄ talē ē fm̄
habitū. et iō arrogatiā p̄ qn̄ aligs supra seip-
su extollit sp̄s supbie: nō tñ ē idē iactantia:
s̄ ut frequēti ei⁹ cā. et ppter b̄ Greg⁹ iactantia
p̄t in sp̄s supbie sp̄s. t̄edit. n. iactator plerūq;
ad b̄ ḡ gloriā s̄ se q̄ p̄ suā iactantia. et iō scđm

Greg⁹ ex iani gloria oris scđm rōnem finis.
A Ad triū dicēdū q̄ opulentia etiā iactantiam
cāt duplicit. **U**no occasionalē iēctū de diui-
tys aliḡ supbit. vñ et signat̄ p̄. 8. opes dicūt
superbe. **A**lio per modū finis iactantia ut dīc i. 4.
ethicorum. aliqui seip̄os iactat non solū pp̄
gloriā: s̄ etiā proprie lucru: q̄ de sepiſſi fin-
gut ea ex quibus lucrari possint: puta q̄ sint
medici vel sapientes et dīni.

A Ad secunduz sic pro-
cedit. Vides q̄ iactantia sit p̄tm̄ mortale. **D**īc
n. p̄v. 28. Qui se iactat et dilatat iurgia cōci-
ta: s̄ occitare iurgia est p̄tm̄ mortale: detesta-
tur. n. de⁹ eos q̄ seminat discordias et b̄. p̄v.
6. ergo iactantia est p̄tm̄ mortale. **P.** Dē
qd̄ phibef in lege dei ē p̄tm̄ mortale. s̄ sup-
illud Ecl. 6. Nō te extollas in cogitatō aie-
tiae. dicit glo. Iactantia et supbia phibet. q̄ iac-
tantia ē p̄tm̄ mortale. **P.** Iactantia ē mēda-
ciū qdā. nō ē aut mēdaciū officiosū v̄l ioco-
sū: qd̄ p̄z ex fine mēdacy: quia ut phs dicit in
4. ethicor. iactator singit de se maiora existē-
tib⁹: qn̄q nullius grā: qn̄q grā glie vel bono-
ris: qn̄q aut grā argenti. et sic p̄z q̄ neḡ ē n̄ e-
daciū iocoſū neq; officiosū. vñ religi⁹ q̄ sp̄
sit p̄nitiosū. videt q̄ q̄ sp̄ sit p̄tm̄ mortale.
Sed 2tra est q̄ iactantia ortur ex inani glo-
ria scđm Greg. 5. moral. s̄ iani gloria n̄ sp̄
ē p̄tm̄ mortale s̄ qn̄q veniale: qd̄ v̄tare est
valde p̄scor. dīc. n. Greg⁹ q̄ valde est p̄fector
sic ex ostēo opere auctor gloriā ērere: ut de
illata laude p̄nueta nesci. et exultatio gaude-
t̄ iactantia nō sp̄ ē peccatum mortale. **P.** dīc
dū q̄ sicut supra dictū ē: p̄tm̄ mortale ē qd̄
caritati ūiat. Dupl. citer q̄ iactantia confide-
rari p̄t. **U**no scđm se put̄ ē mēdaciū qdā
et sic qn̄q ē p̄tm̄ mortale qn̄q veniale. mor-
tale qdē qn̄ aligs iactantia de se p̄fert quod ē
gloriā dei: sic ex p̄sona regis Tyrī dīc. **E**zech.
28. Elevatū ē cor tuum: et dixisti deus ego suū
vel etiā caritatē proximi: sicut cū aligs iac-
tantia seip̄su p̄zu p̄t in contumelias aliorū sic
b̄ Luc. 18. de phariseo qui dicebat. non suū
sicut ceteri boiū raptiores iniusti adulteri re-
lut etiā hic publican⁹. qn̄q vero ē peccatum
veniale qn̄. s. aligs v̄ se talia iactat q̄ neq; sūt
s̄ deū neq; p̄ primū. **A**lio p̄t considerari scđm
suam cām. s. superbiā vel appetitum lucri:
aut iani glorie. et sic si procedat ex supbia v̄l
iani glia q̄ sit p̄tm̄ mortale: etiā ipsa iactantia

Ent̄ p̄side

primū sic proce

Ad se

erit peccatum mortale: alioquin erit peccatum veniale. sed quicquid aliis primitum in iactantia ppter appetitu lucri: et hoc videtur in primis ad primi deceptionem et dannum: et ideo talis iactantia magis est peccatum mortale. vñ et plus dicit in 4.º ethicorum. quod turpior est quod se iactat causa lucri quam quod se iactat causa virtutis honoris: non tamen semper est peccatum mortale: quia potest esse tale lucrum ex quo alii non dannificari. Ad primus ergo dicendum quod ille qui iactat se ad hunc iurgiam occidit peccatum mortale. sed quicquid contigit quod iactantia est causa iuriorum non potest esse peccatum mortale. Ad secundum dicendum quod gloriam illa locorum iactantia fuit percepit ex superbia phisita quod est peccatum mortale. Ad tertium dicendum quod non solum iactantia importat mendacium punitiosum: sed solus quis est in caritate dei aut primi aut fuit suam causam: quod autem aliis se iactet quod ex ipso delectatur est quoddam vanum ut physcitur. vñ reduxit ad mendacium iocosum: nisi forte hoc donec dilectio pferret ut ppter hoc deinceps conteneret. sic non esset in caritate dei in quo sola mens nostra debet gescere sicut in ultimo fine. videtur autem ad mendacium officiosum per tinere cum aliis adhuc se iactat ut gloriae vel lucrum acgrat dummodo hoc sit sine danno aliorum quibus ita ptingeret ad mendacium punitiosum.

Dinde vide

randum est de yronia. Circa quam querunt duo. 1º per vitrum yronia sit peccatum. 2º de operatione eius ad iactantiam.

Ad primus sic proce
dit. Videlicet yronia per quam aliis de se singit minora non sit peccatum. Nullum. n. peccatum pcedit et divina fortitudo ex quod pcedit quod aliis de se minora dicat fuit illud. p. 30. Tisico quam locutus est vir cum quo est de te quod de secundo morante confortat ait: stultissimus sum virorum et Amos. 7.º dicit. Redit Amos si sum prophetam: quod yronia per quam aliquis minora de se dicit non est peccatum. 1º P. Gregorius dicit in epistola ad Augustinum anglicum episcopum Bonum metum est suas ibi culpas dinoscere: ubi culpa non est. sed oportet peccatum repugnat beatitudini metis. quod yronia non est peccatum. 2º Fugere superbiam non est peccatum. sed alii minora de se ipsis dicunt sicut greces tumidum ut physcitur in 4.º ethicorum. quod yronia non est peccatum. 3º Huius est quod Augustinus dicit in libro de virtutibus apostoli. Cum humilitatis causa metiri si non eras peccator: atque metireris metiendo efficeris. Rego

dicendum quod hunc etiam minoria de se dicat potest contingere duplicitate. Vno salua veritate dum scilicet majora quae sunt in se ipsis retinuntur: quedam vero minoria deteguntur et de se pterunt quod tamen in se esse recognoscuntur et sic minoria de se dicere non pertinet ad yroniam: nec est peccatum fuit genus sui nisi per alium circumstanciam corruptum. Alioquin aliis dicit minoria a veritate declinans: puta cum assentit de se aliqd vile quod in se non recognoscit: aut cum negat de se aliqd magnum quod tamen pceptum in se ipso est: et sic pertinet ad yroniam: et est super peccatum. Ad primus ergo dicendum quod duplex est sapientia et duplex est stultitia. Est namque sapientia secundum deum que humana ratione mundana stultitia habet adiunctam fuit illud. i. ad Corin. 3.º Si quis iter vos sapiens videtur esse in hoc seculo stultius fiat ut sit sapientia. Alia vero est sapientia mundana quod ut ibidem subdit: stultitia est apud hominem ille quod a deo fortiter fitur ut sit stultissimum secundum reputationem humana: quia scilicet humana ratione habet sapientiam quidam crit. vñ et ibidem subdit. Et sapientia hominum non est mecum: et postea subdit: et noui secundum secundam. Ut per hoc dici sapientia hominum quod humana ratione acquiritur. Sapientia vero secundum quod ex divina inspiratione habet. Amos autem negavit se esse prophetam originem: quia scilicet non erat de genere prophetarum. vñ et ibidem subdit: nec filius prophetae. Ad secundum dicendum quod ad honestatem metis pertinet ut homo ad iusticie pfectionem tendat: et ideo in culpam reputat non solum si deficiat a causa iusticia quod est culpa ei: sed etiam si deficiat a iusticie pfectio quod quicquid culpa non est. non autem culpam dicit quod per culpam non recognoscit quod ad yroniam mendacium pertinet. Ad tertium dicendum quod homo non debet unum peccatum facere: ut aliud vitetur: et ideo non debet metiri quicquid vi vivere superbiā. Quoniam Augustinus dicit in Job. Non ita caueat arrogantia ut veritas humilietur. et Gregorius dicit quod icaute sunt humiles qui se mentiendo illaqueant.

Ad secundum sic proce

ditur. Videlicet yronia non sit minus peccatum quam iactantia. Utrumque non est peccatum in quantum declinat a veritate quod equalitas est secundum. sed ab equalitate non magis declinat quod excedit quam quod diminuit. quod yronia non est minus peccatum quam iactantia. 1º P. Secundum probatur yronia quicquid iactantia est: iactantia autem non est yronia: quod yronia non est minus peccatum quam iactantia. 2º p. 26. dicit quoniam submittitur vocem suam ne credideris ei: quoniam septem negantur sunt in corde illius. sed submittit vocem pertinet ad yroniam.

Glæa ē mltiplex negotia. **S**z 5 ē qd phe dī
cū i 4° ethicoꝝ ꝑ yrones z min⁹ dicentes ꝑ
tiores fm̄ mores vidēt. **B**° dicēdū ꝑ sic
dictū ē: vñ mēdaciū ē graui⁹ altero qnq; q
dem ex mā de qua ē. sicut mēdaciū quod fit
i doctrina religiōis ē grauiſſim⁹. qnq; autē
ex motiuo ad peccātu sicut mēdaciū pñto
sū ē graui⁹ ꝑ officiosū vel iocolū. fronia āt
z iactātia circa idē mētū vel vñbū vel gbus
cūq; exterioribus signis. s. circa zditionem
psone. vñ qptū ad b equalia sūt. **S**z vñ plimuz
iactātia ex turpiori motiuo pcedit. s. ex appe
titu lucri vel honoris. yron a vñ ex hoc ꝑ su
git licet iordinate p elationē alys ꝑuis eē. z
fm̄ b phs dicit ꝑ iactātia ē ꝑui⁹ peccati ꝑ²
yronia. Ztingit tñ qf qf ꝑ aligs mōra de se
singit ex aliquo alio motiuo puta ad dolose
decipiēdū. z tñc yronia ē ꝑui⁹. **A**d pñm
ergo dicēdū ꝑ rō illa pcedit de yronia et
iactātia fm̄ ꝑ mēdaciū ꝑuitas ſiderat ex se
iō vel ex mā el⁹. sic. n. dictū ē ꝑ eqilitatem
hñt. **A**d ſecidū dicēdū ꝑ duplex ē excel
lētia. vna qdē i tpalib⁹ reb⁹. alia vñ i pñalib⁹
z igit aut qnq; ꝑ aligs p vñba exteriora vñ ſi
gna pñtē dit qdē defectū i extorib⁹ rebus: pu
ta p aliquā veste abiectā aut p aligd huus
moi. z p b ipsū itēdit oſtētare aliquā excellē
tiā ſpirituale. ſic dñs de qbu dī dīc. **M**ath
6° ꝑ extermināt facies ſuas vt appareat hōi
bus iennātes. vñr̄i ſil icurrūt vitiū yronie
z iactātie: tñ fm̄ vñfa. z pp̄ b ꝑui⁹ peccat
Vn̄ z phs dīc i 4° ethicoꝝ ꝑ z ſuphabū dan
tia z valde ſfecit iactātū ē pp̄ qd̄ z d Ang
legit ꝑ neq; veste nimis preciolas neq; ni
mis abiectas hñc volebat: ga i vñroq; hoies
ſuā gliam ērūt. **A**d ſecidū dicēdū ꝑ ſic dīc
Eccl. 19°. Et g se negē hñiliat z ſteriora eius
plena ſūt dolo. z fm̄ b **S**alomon log⁹ d eo
z ex dolosa hñilitate negē vocē ſuā ſmittit

Orandū ē de amicitia q affa
bilitas dīc. z de ei⁹ vñtys
oppositi q ſūt adulatio z li
tigii. **C**irca amicitia aut
ſeu affabilitate qrunq; duo. **P**rimo vñ ſit
ſpālis vñtys. **S**ecundo vñ ſit p ſuſtice.

Ad primuz ſic pro
cēdū. **V**ideſ ꝑ amicitia nō ſit ſpālis vñtys. Dīc
n. phs i. 8° ethicoꝝ ꝑ amicitia pfecta ē que

Epp̄ vñtute. qlibet aut ſtus eſt amicitie cā:
q; bonū oib⁹ ē amabile ut dīc. **P**yo. 4° ca
de diui. no. ergo amicitia non ē ſpālis virtus
ſz ſequēs oēm virtute. **P**lus dīc. 1. 4°
ethicoꝝ de tali an. ico ꝑ n̄ i amādo vñ etia. i
tutādo recipit ſingulos ut oportet: ſz ꝑ aligs
ſigna amicitie or̄ dat ad eos q; non amat vi
deſ pñtē ad ſimulationē q; repuḡt virtuti. **G**
b mōi amicitia nō ē vñt. **T**o. **C**irt⁹ imme
diata eſtuitur put ſapiēs dēminabit. ſic
dīc. 2° ethicoꝝ. **S**z **E**cclastes. 7°. dīc cor ſapiē
tū vñb̄ triftia z cor ſtultoz vñb̄ leticia. vñ ad
virtuſū pñtē in axie a delectatiōe ſibi caue
ut dīc. 2° ethicoꝝ. b aut amicitia per ſe qdē d
ſiderat ſdelectare: cōtriftari aut reueret ut
phus dīc i 4° ethicoꝝ. g b mōi amicitia nō
ē vñt. **S**z 5 Precepta legis dant ſaci
b vñtutū. **S**z **E**ccl. 4° dīc Cogregatiōe paupe
ri affabilē te facito. g affabilitas ē hic amici
tia dīc ē qdā ſpālis virtus. **R**° dicēdū
q ſicut dictū ē: cuſ virtus ordinat ad bonū
vñb̄ occurrit ſpecialis rō boni: ibi oportet eſſe
ſpāle rōnē virtutū. boni aut i ordine ſiſit ſi
cū ſdictū ē. oportet aut hoiem cōuenientē
ad alios hoies ordinari i cōci cōuerſatiōe tā i
factis q; i dīc ſt: ut. ſ. ad vñquēq; ſe habeat
fm̄ ꝑ decet. z io oportet eē quādā ſpālem v
nūtē q; hanc cōueniētā ordinis obſeruet. et
b vocatur amicitia ſue affabilitas. **A**d pri
mū g dicēdū ꝑ phus i lī ethicoꝝ de dupli
amicitia loq; qn̄ vna cōſiſit pncipalit i af
fectu q; vñ alius diligat. z b pōt ſeq̄ quāc q;
virtutē. q aut ad hñc amicitia pñtē ſ d cari
tate dicta ſt. alia vero amicitia pōt q ſiſit
i ſolis extorib⁹ verb ul ſacti: q; qdē nō habz
pfecta rōnē amicitie. ſz quādā ſiſitudine
in qptū aligs decēt habz ſe ad alios cum qb⁹
cōuerſat. **A**d ſecidū dicēdū ꝑ ois hō na
turali ſi oī hōi ē amic qdā gnāli amoze ſicut
amoze rēpētant ſigna amicitie q; quis ext
oſdit in verbis uel ſactis: etiā extraneis uel
ignoti: vñ nō ē ibi ſimulation. nō. n. oſtentat
eis ſigna perfecte amicitie: ga non eodē mō
ſit ſibi ſpāli amicitia illicti. **A**d tertium tī
cēdū ꝑ cor ſapientū dīc eē vñb̄ triftia: ſz
qdem ut ipſe pñmo triftia ſerat. dīc eīm
apl̄ ſad. **R**o. 14°. Si pp̄ cibū frat tu⁹ triftas
iā n ſcdm caritatē abulas. ſz ut triftabūs
ſolatiōe ſerat: fm̄ illud **E**ccl. 7°. Nō desis

ploratibus in solatiōe. et cū lugētibus abu
la cor aut̄ stultoz ē vbi leticia: si quidē vt ipsi
alios letificet: 3 ut ipsi alioz leticia p̄fuant.
ptinet ḡ ad sapientē ut cōdelectationē affe
rat his cū qbus querat: nō quidē lasciuam
quā virtus caueret: s̄ honestā fin illud ps. Et
ce q̄ bonū et q̄ iocūdū habitare frēs i vnu.
q̄nq̄ tñ pp̄f aliquo bonū cōsequēs vel prop̄
aliq̄d malū excludēdū nō refugiet v̄tuosus
eos qbus cōuiuit cōtristare ut ph̄s dīc i 4.º
ethicoz. Vñ et apls dīc. 2. ad Corl. 7. Si con
tristari vos i ep̄la: nō me penitet. et p̄ ea: gau
deo nō q̄a cōtristari estis: s̄ q̄a cōtristati estis
ad pniam. et iō bis q̄ sūt proni ad peccādū n̄
debem̄. bilare vultū ostendere ad eos delec
tandū: ne videamur eoz p̄cō cōsētire: et qdā
mō p̄cti audaciā m̄istrare. Vñ dīc Ecl. 7. fi
lie tibi sūt: serua corpus earū. et nō ostendas
barem faciē tuā ad illas.

Ad secūdum sic pro

cedit. Videf q̄ h̄mōi amicitia nō sit ps iu
sticie. Ad iusticiā. n. ptinet reddere debituz
alti. s̄ hoc nō ptinet ad hanc virtutē: s̄ solū
delectabilis alijs cōuiuere. ḡ h̄mōi v̄tus nō
ē p̄ iusticie. P. Scdm ph̄m i 4. ethicoz
h̄mōi virtus cōsistit cū delectatiōe uel tristī
cia q̄ ē i cōuictu. s̄ moderari matīas delec
tatioes ptinet ad tpantia ut s̄ habitū ē. ḡ h̄
virtus ē maḡ ps tpantie q̄ iusticie. P. Eq
lia ieq̄libus exhibē: iusticia ē ut s̄ habitū
ē. s̄ sicut ph̄s dīc i 4. ethicoz hec virtus s̄lī
ad horos et iōtos et cōsuetos et cōsuetos ope
tur. ḡ hec v̄tus nō ē ps iusticie: s̄ magis eiō
riat. H̄z h̄ ē q̄ Macrobi ponit amicitiaz
p̄ iusticie. R̄ dicēdū q̄ hec virt̄ est ps
iusticie inq̄z̄ adiūgīt ei sicut p̄ncipali v̄tū
cōuenit. n. cū iusticia i h̄ q̄ ad alterz ē sicut et
iusticia. deficit aut̄ a rōne iusticie: q̄a nō h̄
plēna debiti rōne put aligs alti obligat v̄l d̄
bito legali ad cui⁹ solutiōez lex cogit: v̄l etiāz
aliq̄ d̄bito pueniēt ex aliq̄ bñficio suscep̄to
s̄ solū attēdit q̄dā debiti honestatis quod
magis ē ex pte ipsius virtuosi q̄ ex pte alti⁹
vt. s̄ faciat alti q̄d deceat eū facere. Ad pri
mu⁹ q̄ dicēdū q̄ sicut s̄ dictū ē: q̄a h̄ nāliē
aīal sociale: debz ex quadā honestate verita
tis māifestationē alijs hoib⁹ sine q̄ societas
hoiz d̄trare nō poss̄. sicut aut̄ nō poss̄ h̄
vivere i societate sine veritate: ita nec sine d̄
lectatiōe: q̄a sicut ph̄s dīc i 8. ethicoz. null⁹

p̄t p̄ dīē morari cū tristi nec cū n̄ delectabili
t iō h̄ tenet ex quo dā debito honestat̄ nā
li ut alijs delectabili cōuiuat: nisi pp̄f aliquā
cām nccē sit aliquān̄ alios v̄tilē cōtristare. Ad
secūdū dicēdū q̄ ad tpantia ptinet refrena
re delectatiōes sensibiles. s̄ hec virt̄ cōsistit
circa delectatiōes in cōuictu q̄ ex rōne pue
niūt inq̄tum vñ ad alterz d̄cent se h̄z et has
delectatiōes nō oportet refrenare tāq̄ no
rias. Ad tīū dicēdū q̄ verbū illud ph̄i n̄
ē intelligēdū q̄ aliquis eodē mō debeat col
log et cōunītere notis et ignotis: q̄a vt ipse
ibidē subdit: nō s̄līt cōcēt cōsuetos et extrane
os curare aut̄ tristare sed i h̄ attendit s̄lītu
do q̄ ad oēs oportet facere quod decet.

Einde que

rēdū ē de v̄tys opposit
predicte virtuti. Et p̄ d
adulatione. 2° de litigio
Circa adulatioē cōrūt
duo. P̄ v̄t̄ adulatō sit
pctn̄. 2° v̄t̄ sit peccatū mortale.

Ad primuz sic proce

dif. Videf q̄ adulatio nō sit pctn̄. Adulatio
n. cōsistit i quodā finōe laudis alti exhibito i
tentioē placēdi. s̄ laudare aliquē nō ē malū
fin illud. p̄. v̄l. Surrexerūt filij eius et bea
tissimā p̄dicauerūt. vir eius et laudauit eam
s̄līt et velle placere alijs nō ē malū: fin illud
i. ad Corl. x. Per oīa oib⁹ placeo. ḡ adulatio
nō ē pctn̄. P. Bonū malo ē h̄riū. et s̄līt
vituperiū laudi. s̄ vituperare malū nō ē pec
catu. ḡ neq̄ laudare bonū q̄d videf ad adu
lationē ptinere. ḡ adulatio nō ē pctn̄. P̄
adulatioē detractio h̄riat. Vñ Greg⁹ dīc q̄
remediū h̄ adulatioē ē detractio. Sciedū
ē ingt q̄ ne smoderatis laudibus eleuēmur
plerūq̄ n̄i rectoris moderamie detractōni
bus lacerari p̄mittimur: vt q̄s vor laudātis
eleuat: lingua detrahentis humiliet. s̄ d̄rac
tio ē malū ut s̄ habitū ē. ḡ adulatio ē bonū.
H̄z h̄ ē q̄d sup illud Ezech. 12. Ue q̄ cōsu
mūt pulnūlos sub oī cubito manus: v̄l glo.
i. s̄lītē adulatioē. ḡ adulatio ē peccatum.
R̄ dicēdū sicut s̄ dictū ē: q̄ amicitia p̄di
cta uel affabilitas et si p̄ncipaliter delectare
īrendat eos qbus cōuiuit. tñ vbi nccē ē pp̄f
aliquod bonū exquēdū vel malū vitandū
nō veretur cōtristare. Si ḡ alijs i oib⁹ velit

ad delectationē alii log: excedit modū in delectādo. et iō peccat p excessū. et si qdē b̄ faciat sola intentione delectādi vocat placid⁹ fm p̄lin. si aut̄ faciat b̄ intentione alicui⁹ lucri cōsequēdi vocat blāditor⁹ sive adulator⁹: cōterti⁹ nomē adulatiōis attribui solet oib⁹ q̄ su pra debitu modū v̄tutis volūt alios verb⁹ v̄ factis delectare ī cōi conuersatiōe. Ad p̄mū ḡ dicēdū q̄ laudare aliquē cōfigit et dñi et male: put. s. debite circūstātie vel seruant vel p̄termittūf. s. n. aliq̄s aliquē velit delectare laudādo ut et h̄en̄ solefne ī tribulatiōnib⁹ deficiat v̄l etiā v̄ i bono. p̄ficere stude at alijs debitis circūstātis obseruatōis: pertinebit hoc ad p̄dictā virtutē amicitie. p̄tinet aut̄ ad adulatiōne si qs velit aliquē laudare ī qbus nō ē laudādus: q̄a forte mala sit: fm illud. Laudat p̄ctōr ī desideri⁹ aie sive. v̄l q̄a nō sit certa fm illud Eccl. 27. Ante finōnē nō laudes v̄iz. et iterū Eccl. xi. Nō laudes virū i specie sua. vel etiā si timere possit ne humana laude ad ianē gloriā p̄uocet. Un̄ dicitur Eccl. xi. Ante mortē ne laudes hoīem. si milis etiā velle placere hoīibus p̄p̄ caritatez m̄triēdā. et ut i eis hō sp̄ualit̄ p̄ficere possit laudabile ē. q̄ aut̄ aliquis velit placē hoīb⁹ p̄p̄ ianē gloriā vel. p̄p̄ lucru vel etiā in malo hoc eēt p̄ctn̄: fm illud ps. Deus dissipauit ossa eorū q̄ hoīibus placēt. et apls v̄c̄ ad Hal. p̄. Si adhuc hoīibus placēr̄ xp̄i seru⁹ n̄ effē. Ad secūdū dicēdū q̄ etiā vitupare malū si nō adhibeāt debite circūstātie ē vitiosū. et s̄siter laudare bonū. Ad tertū dicēdū q̄ nihil p̄hibet duo vitia eē ūria. et iō sicut ūria etio ē malū: ita et adulatio q̄ ūria ei q̄tū ad ea q̄ dicū: nō aut̄ directe q̄tū ad fine: quia adulator̄ q̄rit delectatōe; ei⁹ cui adulat̄ ūria etor aut̄ nō q̄ritei⁹ ūristationē cū aliquī occ̄te detrahat: sed magis q̄rit eius infamia.

Ad secundū sic pro
cedit. Vide q̄ adulatio sit p̄ctn̄ mortale. q̄a fm Aug. i enchiridion. malū dicitur q̄a nocet. s̄ adulatio marime nocet scđm illud ps. Qm̄ laudat p̄ctōr ī desideri⁹ aie sive. et si⁹ q̄bndicet: eracerbauit dñm p̄ctōr. et iō Je ro⁹ dicit. q̄ nihil ē q̄d tam facile corrumpt metes hoīuz q̄ adulatio. et sup illud ps. Conuertat statu erubescētes. dicit glo. Plus nocet lingua adulator̄ q̄ gladi⁹ persecutoris. q̄ adulatio ē ḡuissimū p̄ctn̄. P. Quicunq̄

verbis alijs nocet: nō min⁹ nocet sibi q̄ alijs v̄n̄ dñi ps. Gladius eoz intret in corda ipor̄ s̄ ille q̄ alii adulat̄ iduicit eū ad peccandum mortaliter. v̄n̄ super illud ps. Oleū p̄ctōrlnō ip̄iguet caput meū. dicit glo. Falsa laus adulatoris metes a rigore veritatis emollit ad noxia. & m̄lto magladulatōr̄ ī se mortali pecat. P. In decretis scribis dis. 43. Cleric⁹ q̄ adulatiōnib⁹ et p̄ditōib⁹ vacare dephen̄ dīt degradef ab officio. s̄ talis pena nō infligitur nisi p̄ p̄ctō mortali. q̄ adulatio ē p̄ctn̄ mortale. H̄z h̄z ē q̄ Aug⁹ i sermone d̄ purgatoriō int̄ p̄ctā minūta numerat: si q̄s cuiq̄ maiori p̄sonē aut ex voluntate aut ex necessitate adulari voluerit. R̄ dicēdū q̄ sicut s̄ dicitū ē: p̄ctn̄ mortale est q̄d caritati ūriat̄ adulatio aut̄ q̄nq̄ qdē caritati ūriat̄ offiq̄ at̄ nō. Contrariaſ ūriat̄ caritati triplicis. Uno mō rōne ipsius materie: puta cū aliquis laudat alicui⁹ p̄ctn̄: hoc. n. ūriat̄ dilectioni dei ū cui⁹ iusticiā hō d̄quitur. et ū dilectionē p̄mi quē in p̄ctō fōuer: v̄n̄ ē p̄ctn̄ mortale fm illud. Ysa. 5. Vle q̄ dicitis malū bonū. Alio rōne intentionis: puta cū qs alicui⁹ adulatur ad hoc q̄ fraudulenter ei noceat vel co:p̄liter vel sp̄ualiter. et hoc etiā ē p̄ctn̄ mortale et hoc h̄r̄ p̄v. 27. Meliora sūt vulnera diligēnti q̄s fraudulenta odientis oscula. 2° mō p̄ occasionē sicut cum laus adulatoris fit alteri occasiō peccādi et p̄ter adulatoris intentionem. et in hoc cōsiderare oportet vtrū fit occasio data vel accepta. et qualis ruina s̄ sequatur: sicut p̄t patere ex his ū s̄ de scandalo dicta sūt. si at̄ aliquis ex sola auditate delectādi alios vel etiā ad enitādū aliquod malū: vel ūsequēdū aliquid ī nccitate alicui⁹ adulatus fuerit nō ē ū caritatē: v̄n̄ nō est peccatū mortale s̄ veniale. Ad p̄mū q̄ dicēdū q̄ anctoritates ille loquunt̄ de adulatore qui laudat p̄ctn̄ alicui⁹: ita. n. adulatio d̄ plus nocere q̄ gladi⁹ persecutori: q̄a ī p̄tiorib⁹ bonis nocet. s̄ ī sp̄ualib⁹: n. n. nocet ita efficaci⁹: q̄a gladi⁹ persecutoris occidit effectiue q̄s sufficiēs cā mortis. nullus aut̄ p̄t esse alteri sufficiēs cā peccādi vt et ū dicitis ps. Ad secūdū dicēdū q̄ rō illa p̄redit de eo q̄ adulat̄ intentōe nocēdi: ille. n. pl̄ nocet sibi q̄ alijs q̄a sibi nocet tanq̄ sufficiēs cā peccādi. alijs aut̄ occasionaliter tñ. Ad tertū dicēdū q̄ anctoritas illa loquunt̄ de eo qui p̄ditorie alteri adulat̄ vt eum decipiāt

Sinde ūrie

I primū sic proce

Ad tertū sic p̄p̄

Onde vide
randū ē de litigio. et circa
hoc q̄unt duo. p̄ vtr̄ op̄
ponat virtuti amicitie. 2°
de sp̄aratione eius ad adu
lationem.

Ad primū sic proce

dis. Videf q̄ litigiū nō opponat v̄tuti amici
tie vel affabilitatis. Litigiū. n.ad discordiaz
ptinere videf sicut et ostentio. s̄ discordia op
ponit caritati sic dictū ē. ḡ et litigiū. P. p̄.
26. d̄. H̄o iracundus icēdit līc. s̄ iracundia
opponit māsuetudini. ḡ et lis sue litigiū. P.
Jaco. 4. d̄. Unde bella et lites in vob: nōne
et cōcupiscentias v̄ris q̄ militant in mebris
v̄ris. sed seg concupiscentias videf oppōti tē
partie. ḡ videf q̄ litigiū nō opponat amicitie
htpartie. H̄o p̄ p̄. d̄. 4. ethicoz litigiū
q̄ opponit amicitie. R̄o dicēdū q̄ pprie
litigiū i v̄bis cōsistit: cū. s. v̄r̄ verbis alterius
h̄dicit. In q̄ ḡ d̄ h̄dictio duo p̄nt attendi.
Q̄ng. n. 2tingit h̄dictio pp̄ psonā dicentis
cui h̄dicēs 2sentire recusat. pp̄ defectū amo
ris aios vniētis. et hoc videf ad discordiā p̄
tinere caritati h̄riā. Q̄nq; v̄o h̄dictio orī rō
ne p̄sone quā aligs cōtristare nō vereſ. et sic
fit litigiū q̄d̄ p̄dicte amicitie vel affabilitati
opponit ad quā ptinet delectabilē alius con
iuē. V̄i p̄hs dicit i 4. ethicoz q̄ illi qui ad
oia h̄riā cā ei? q̄d̄ ē 2tristare neq; q̄scunq;
curātes: discoli et litigiosi vocāt. Ad p̄mū
ḡ dicēdū q̄ cōtentio magis p̄pe ptinet ad h̄
dictioz discordie. litigiū aut ad h̄dictioz q̄
fit identio 2tristādi. Ad secūdū dicēdū
q̄ directa oppositio vitioz ad virtutes nō at
tendit s̄m cās: cū 2tingat vñ v̄tiū ex d̄sis
cās orī: s̄tendit s̄m speciē act. licet aut
q̄nq; litigiū ex ira orīat: p̄t t̄ ex multi alius
cās orī. vñ nō oportet q̄ directe opponat
māsuetudini. Ad t̄tiū dicēdū q̄ Jacobus
loḡ ibi d̄ cōcupia s̄m q̄ ē generale p̄ctū ex
q̄oia v̄tia orīutur put d̄ glo. ad R̄o. 7. bo
na ē lex que dum concupiscentiā phibet: oē
malū probiber.

Ad secūdum sic pro cedit.

Videf q̄ litigiū nō sit min⁹ p̄ctū q̄ h̄
riū v̄tiū. s. placiditas vel adulatio. Quanto
n. aliqd̄ p̄ctū plus nocet tāto pei' eē videf. s̄

adulatio plus nocet q̄ litigiū: d̄. n. Ysa. 3.
Popule me⁹ q̄ b̄tm te dicut ipsi te decipiūt
et via gressuū tuoz dissipat. q̄ adulato ē gra
ui⁹ p̄ctū q̄ litigiū. P. In adulatiōe videf
eē qdā dolositas: q̄ aliud adulato: dicit ore
ga māfeste h̄dicit. ille aūt q̄ cū dolo peccat
turpior ē vt p̄hs dicit i 7. ethicoz. ḡ grauius
p̄ctū ē adulatio q̄ litigiū. S. Verecundia
ē timor de turpi vt p̄z p̄b̄m i 4. ethicoz. s̄
magis verecūda h̄o eē adulato q̄ litigiū.
sus. ḡ litigiū ē min⁹ p̄ctū q̄ adulatio. H̄o
h̄o q̄ tāto aliqd̄ p̄ctū videf esse ḡn⁹ quāto
spūali statui magis repugnat. s̄ litigiū ma
gis repugre videf statui spirituali: d̄. n. i. ad
Thimot. 4. q̄ oportet ep̄m nō litigiosus eē
et 2. ad Thib. nos 3. Seruū dei nō oportet li
tigare. ḡ litigiū videtur eē ḡn⁹ p̄ctū q̄ adu
latio. R̄o dicēdū q̄ de v̄troz istoz p̄ctōrū
loq̄ possim⁹ dupliciter. Uno 2siderādo spe
cie v̄trūq; p̄cti. et s̄m h̄ tanto aliqd̄ v̄tiū est
graui⁹ quāto magis repugnat opposite v̄tuti
v̄ri⁹ aut amicitie p̄ncipalitis tendit ad blec
tandū q̄ ad 2tristādū. et iō litigiosus q̄ supa
būdat i 2tristando graui⁹ peccat q̄ placidus
vel adulato: q̄ superabūdat in delectando.
Alio mō p̄nt 2siderari sc̄dm ext̄iora motiva
et s̄m h̄ q̄nq; adulatio ē ḡn⁹. puta q̄n h̄o
itendit vel veritatē ipugnare vel dicente i cō
tēptū adducere. Ad p̄mū q̄ dicēdū q̄ sic
adulato p̄t nocere occulte d̄cipiēdo: ita li
tigiosus p̄t inēdū nocē manifeste ipugnan
do. graui⁹ at ē cētis paribus manifeste alicui
nocē q̄si p̄ violētiā q̄ occulre: vñ rapina ē ḡ
ui⁹ p̄ctū q̄ furtū vt s̄ dictū ē. Ad secūdū
dicēdū q̄ sp̄ in actib⁹ būanis illud ē grauius
q̄d̄ ē turp⁹: decor. n. hois ē ex rōne. et iō tur
piora sunt peccata carnalia q̄b⁹ caro dñatur
q̄uis p̄ctā spūlia sint grauiora: ga p̄cedūt
ex maiori cōtēptu. s̄līt̄ p̄ctā que fuit ex dolo
sūt turpiora inq̄stū videf ex qdā infirmitate
p̄cedere et ex qdā falsitate rōnis: cū t̄ p̄ctā
manifesta q̄nq; sint ex maiori cōtēptu. et ideo
adulatio q̄si cū dolo ex t̄ p̄ctā videf esse turpior
s̄ litigiū q̄si ex maiori cōtēptu p̄cedens videf
eē graui⁹. Ad t̄tiū dicēdū q̄ sicut dictū ē
verecundia respicit turpitudinē p̄ctū: vñ nō sp̄
magis verecūda h̄o de grauiori peccato: sed
de magis turpi peccato. et inde est q̄ magis

verecūdaſ hō de adulatōne q̄ litigio: q̄ uis
litigiū sit grauius.

Derādū ē de libalitate et vi
tys opposit. s. auaritia et p
digalitate. Circa libalitez
q̄rum sex. p vtrū libalitas
sit virt. 2° q̄ sit mā eius. 3° de actu ipsius.
4° vtrū magis ad eū dare q̄ accipe ptineat
5° vtrū libalitas sit ps iusticie. 6° de para
tione eius ad alias virtutes.

Ad primū sic proce
dit. Videſ q̄ liberalitas nō sit virtus. Nulla
n. virtus ſrīat nāli inclinatōi. inclinatio at na
turalē ē ad B ut alijs plus ſibi q̄ alijs promi
deat: cuius ſrīu ptinet ad libalē: ga ut p̄bū
dič i 4. ethicoꝝ. liberalis ē non respicere ad
ſeipſū ita q̄ ſidi mīora derelingt. ḡ libalitas
nō ē virtus. Itē p diuitias hō luā vitā ſu
ſtent. et ad felicitatē diuitie organice deser
uiūt vt dī i p̄ ethicoꝝ. cū ḡ oīs virt̄ ordineat
ad felicitate: videſ q̄ liberalis n̄ ē virtuosus
de q̄ p̄bū dič i 4. ethicoꝝ. q̄ n̄ ē acceptiu
pecunie neq̄ custoditiū ſed emittiū. P. V
irtutes h̄nt mentionē ad iuicē. ſz libalitas
nō videſ ſexa alijs virtutibꝫ: mlti. n. ſit vir
tuosi q̄ nō p̄nt eē libales ga nō h̄nt q̄ dent:
multiq̄ libaliſ dant vel expēdit q̄ m̄ alſ ſit
vitiosi. ḡ libalitas nō ē virtus. H̄z h̄t q̄d
Amb. dič i p̄ officys. q̄ in euāgelio mltas
doctrinas accipim̄ iuſte libalitatis. ſz i euā
gelio nō docenſ niſ ea q̄ ad vtrūtē ptinent. ḡ
libalitas ē virtus. R̄o dicendū q̄ ſic Aug
dič i lī d̄ libe. ar. bene vt hiſ ḡbus male vt
poſſum̄ ptinet ad virtutē. poſſum̄ at bñ ſ
male vt nō ſolū hiſ q̄ intra nos ſūt putu
po tētys ſz paſſiōibus aīe: ſz etiā hiſ q̄ extra nos
ſūt. ſ. reb̄ hui' mūdi ſceſſis nob ad ſuſten
tione vite. et iō cū bñ vt hiſ reb̄ ptineat ad li
balitatē: cōſequēs ē q̄ libalitas virtus fit.
Ad pm̄ ſic dič dič ſicut Amb. et Bas
il. dič. ſugabundatia diuitiaz daſ aligbꝫ a
deo ut meriti bone diſpenſatiōis acquirant
paucā aut vni ſufficiunt. et iō libalitas plura lau
dabilis i alijs expēdit q̄ ſeipſū. debet autē
hō ſp̄ magis ſibi. puidere i ſp̄ualibꝫ bonis in
ḡbus vnuſgſq̄ ſibi p̄cipue ſubuenire pōt. et
tñ etiā i reb̄ tpa'ib' nō ptinet ad liberalez et
ſic alijs ſtēdat. q̄ oī ſe ſz ſuos dſpiciat. H̄z

Amb. dič i p̄ officys. Et illa pbāda libera
litas vt proximos ſemis tui nō dſpicias ſi
egere cognoscas. Ad ſecundū dicendū q̄ ad
libalē nō ptinet ſic dinitas emittere ut non
ſibi remaneat vñ ſuſtentet ſz vñ virtutis oga
exequaf ḡbus ad felicitatē peruenit. Unde
p̄bū dič i 4. ethicoꝝ. q̄ liberalē curat p̄pia
volēs p hoc ḡbus libet ſufficere. et Amb. dič
i lī de officys. q̄ dñs nō vult ſimil effundi
opes ſz diſpensari: niſ forte vt Helīſe boues
ſuos occidit ſz pauit paupes ex eo q̄d habuit
vt nulla cura teneret domēſtica: qđ ptin̄ ad
ſtatū pfectiōis ſp̄ualis vite: de q̄ i. dicet. et tñ
ſciēdū q̄ B ipſū qđ ē ſua libalit largiri iōtū
est act̄ vtrūtis ad diſtudinē ordinat. Ad
ētū dič dič ſicut p̄bū dič i 4. ethicoꝝ. illi
q̄ cōſumūt mltas res i ſuſperat̄ ſit li
bales ſz pdigi. et ſiliter q̄cūq̄ effudit q̄habet
p̄pī q̄ḡ alia p̄tā. H̄z et Amb. dič i p̄ de offi
cys. Si adiuues eū q̄ poffiſſiones alioꝝ eri
pe conat: nō pbaſ largitas: nec illa pfecta ē
libalitas ſi iactat̄ cā magis q̄ mie largiar
et iō illi q̄ carēt alijs vtrūtibus: licet i aliqua
mala oga multa expēdit ſit nō ſit libales. nibil
etiā phibet aliquos multa i bonos vſus ex
pēdē. et habitū libalitatis nō b̄re: ſic et aliarū
vtrūtis oga faciūt hoīes anteq̄ habitū vtrūtis
habeat: licet nō eodē mō q̄ virtuosi vt ſit dictū
ē. filī etiā nibil. phibet alijs virtuosos licet
ſint pauges eē libales. H̄z p̄bū dič i 4. ethi
coꝝ. H̄cōm ſbam. i. facultatē diuitiaz libali
tas dī: nō. n. diſiſt i multitudine datorū ſed in
dātis habitu. Et Amb. dič i p̄ de officys q̄
affectus diuitie collatōne aut pauperē ſacit
et preciū rebus iponit.

Ad ſecundū ſic pro
cedit. Videſ q̄ libalitas nō ſit circa pecuňias
Ois. n. virtus moralē ſit circa opatiōes vel pa
ſiōes. eē aut ſit circa opatiōes ſit p̄pū iuſtie:
vt dī i 5. ethicoꝝ. ḡ cū libalitas ſit virtus mo
ralis videſ q̄ ſit circa paſſiōes ſit nō circa pe
cuňias. P. Ad libralē ptinet q̄rūcūq̄ di
uitiaz vſus. ſz diuitie nāles ſit veriores q̄ di
uitie artificiales q̄ ſit circa pecuňias cōſiſtunt: vt p̄p
phm i p̄ polit. ḡ libalitas nō ē p̄ncipalit cir
ca pecuňias. Diversaz vtrūtis dī ſit
matie: ga habitū diſtinguit ſit ſimil oba. ſed res
extiores ſit materie iuſtie diſtributive et
comutative. ḡ nō ſit mā libalitatis. H̄z h̄t
ē q̄d p̄bū dič i 4. ethicoꝝ q̄ libalitas videſ

esse medietas qdā circa pecunias. ¶ **R**o di cēdū q p̄m p̄m in 4.º ethicoꝝ ad libalē pri net emissiuū eē. vñ t alio noīe liberalitas lar gitas noīat: qd largū ē nō ē retentiuum h̄ ē emissiuū. t ad h̄ idē ptinere videt etiam nomen liberalitatis: cū. n. aliqꝝ a le emittit: q dāmodo illud a sua custodia t nō liberat t aūz suū ab eius affectu liberū esse ostēdit ea vō q emitēda sūt ab uno hoīe in aliū: sūt bona possessa que noīe pecūie signē. et iō. p̄ pria mā liberalitatis ē pecūia. **A**d p̄mū ḡ dicēdū q̄ sicut dictū ē: liberalitas nō attēdi tur i quātitate dati h̄ i affectu dantis. affectu aut̄ vāntis disponit b̄m passiones amoris t occupie. t p̄seqꝝ delectatōis iusticie. et ad ea q dāt. et iō imēdiata mā liberalitatis sūt in teriores passiones: s̄ pecūia extiō ē obm ipa rū passionū. **A**d secūdū dicēdū q̄ sic Aug⁹ dic̄ i lī de doctrina xp̄iana. totū q̄cqd hoīes i crab̄t t oīa q̄ruꝝ sūt dñi: pecūia vocat: qd antīg q̄ habebāt: i pecorib⁹ habebāt. t p̄hs dic̄ i 4.º ethicoꝝ q̄ pecūias oīa dicim⁹ q̄rum dignitas nūmisimata mēsuratur. **A**d tertiū dicēdū q̄ iusticia i st̄tuit equalitatē i isti ex terioribus reb⁹. nō at ad eā proprie pertinet moderari i teriores passiones. vñ aliter pecūia ē mā liberalitatis. t aliter iusticie.

Ad tertiuꝝ sic proce

dis. **V**ideſ q̄ vti pecūia nō sit actus liberalitatis. Diuersay. n. virtutū dī si sit actus. sed vti pecūia cōuenit alijs v̄tutib⁹ sic iusticie t magnificētie. nō ḡ ē proprius act⁹ liberalitatis. **D**. Ad libalitatē nō solū ptinet dare s̄ etiā accipere t custodire. s̄ acceptio t custo dia nō videt ad vsū pecūie pertinē. ḡ i cōuei ent dī propri⁹ actus libalitatis vsū pecūie.

D. Ius pecūie nō solū consistit i hoc q̄ pecūia detur: s̄ i hoc q̄ expēdat. s̄ expēndē pecūias referit ad ipsū expēdētē. et sic non vi deſē actus libalitatē: dīc. n. **S**enece i s̄d be neficis. Nō ē libalis alijs ex h̄ q̄ sibi v̄dat ḡ nō q̄libet vsū pecūia ptinet ad libalitatēz.

Hz̄ ē qd p̄hus dicit i 4.º ethicoꝝ. Unoqꝝ optime vtitur q̄ h̄ circa singula virtutē. ḡ di uitys vtetur optime q̄ h̄ circa pecunias v̄tute: iste aut̄ est liberalis. ḡ bonus vsū pecūia rū ē actus liberalitatis. **R**o dicēdū q̄ sp̄s actus sumit ex obo vt s̄ habitū ē. obm autē sūt mā liberalitatis ē pecūia et qcquid pecūia mēsurari pōt vt dictū ē. et qd quilibz v̄rtus

cōueniēt se habz ad suū obm. **S**equens est vt cū libalitas sit virt⁹: actus eius sit p̄portō nat⁹ pecūie. pecūia aut̄ cadit sub rōne bono rū v̄tiliū qd oīa extiōra bōa ad vsū hoīis sunt ordiata. t iō ac̄ p̄p̄ libalitatē ē pecūia vel diuitys vti. **A**d p̄mū ḡ dicēdū q̄ ad libalitatē ptinet bñ vti diuitys i c̄stū b̄mōi: eo q̄ diuitie sūt p̄p̄ mā libalitatē: ad iusticiā at p̄tinet vti diuitys fīm rōne debiti: put. s. res extiōr obē alteri. ad magnificētā aut̄ perii net vti diuitys fīm quādā spālē rōne. i. scđm q̄ assumūtur i alicuius opis magni expletōnē. vñ et magnificētā quodāmodo se h̄ ex additiōe ad libalitatē: vti i dicetur. **A**d secūdū dicēdū q̄ ad v̄tuosū ptinet nō solū cōuenient vti sua mā vel istrumento s̄ etiā p̄pare opportunities ad bñ v̄tēdū. sic ad fortitudinem militis ptinet nō solū exercere gladiū in hostes: sed etiam eracuere gladium et in vagina obuare. sic etiā ad libalitatē ptinet n̄ solū vti pecūia s̄ etiā eā p̄pare t obseruare ad idoneū vsū. **A**d tertiū dicēdū q̄ sic dictū ē p̄p̄in q̄ mā libalitatis sūt i teriores passiones fīm q̄s bō afficiſ circa pecuniā. t iō ad libalitatē ptinet p̄cipue vt bō p̄p̄ iordinatā affectionē ad pecuniā nō p̄hibeat a q̄cūq̄ obī o vsū ei. Et at duplex vsū pecūie. **U**n⁹ ad se ipsū q̄ videt ad sūpt̄ vel expēcas ptinet. Alius aut̄ q̄s v̄tis ad alios: qd ptinet ad dationes t iō qd libalitatē ptinet vt neqꝝ p̄p̄ imoderatū amorē pecūie alijs ipediat a cōueniētib⁹ expēsis neqꝝ a cōueniētib⁹ datōib⁹. vñ circa dationes et sūpt̄ libalitas iſtū fīm p̄m i 4.º ethicoꝝ. vñ at **S**enece ē itelligēdū de liberalitate fīm q̄ sebz ad dationes: nō. n. dī alijs liberalē ex hoc q̄ sibi aliqd donat.

Ad quartū sic proce

dis. **V**ideſ q̄ ad liberalē nō marie p̄siet dare. **L**iberalitas. n. a prudētia dirigēt sicut t q̄ libet alia v̄rt⁹ moralis. s̄ marie videſ ad prudētia ptinere diuitias conseruare. vñ et p̄hs dic̄ i 4.º ethicoꝝ. q̄ illi q̄ nō acquisiſerūt pecūniā s̄ suscepērūt acq̄sita ab alijs: liberalē eā expēdūt q̄a sūt ierp̄i idigētē. ḡ viderur q̄ dare nō marie ptinet ad liberalē. **D**. De hoc q̄ alijs marie intendit nūl̄ tristat̄ neqꝝ ab eo cessat. s̄ liberalē q̄nq̄ tristat̄ ob his q̄ dīt: neqꝝ etiā dat obī vt dī in 4.º ethicoꝝ. ḡ ad liberalē nō marie ptinet dare. **D**. Ad illud ip̄lēdū qd q̄s maxime intendit bō v̄tis

vus quib⁹ pōt. s̄ libalis nō ē petiti⁹ vt ph⁹us
dic in 4. ethicoz. cū p̄ h̄ posset sibi p̄parare
facultatē alia donādi. ḡ videt q̄ maxime n̄
intendat ad dandū. ¶ P. Magis hō obliga
tur ad hoc q̄ p̄uidat sibi q̄ alia. s̄ expēndē
do aliquid p̄uidat sibi: dando autē p̄uidet
alii. ḡ ad libalē magis p̄inet expēndere q̄
dare. ¶ S̄ q̄ p̄is dicit in 4. ethicorū
q̄ libalis ē stupabūdare i datioe. ¶ R̄ dicē
dū q̄ propria ē libalis vti pecūnia. v̄sū at pe
cunie ē in emissiōe ipsius. nā acqſitio pecū
nie magis assimilat gnātiōi q̄ v̄sui. custodia
vō pecunie m̄stū ordinat ad facultatē vte
di assimilat habitui. emissio aut̄ alicuius rei
quāto sit ad aliqd distatiōs tāto a maiori v̄
tute p̄cedit: sicut p̄ i b̄ys q̄ p̄ciūf. et iō ex
maiōrī v̄tute, p̄cedit q̄ aliqd emittat pecūnias
dādo eā aliis: q̄ expēdēdo eā circa seipsum
p̄pū ē aut̄ v̄tutl vt p̄cise tēdat i id q̄ p̄feci⁹
ē. nā virtus ē p̄ficio q̄dā vt d̄ i 7. phisicoū
et iō libalis marie laudat ex datione. ¶ Ad
pm̄ ḡ dicēdū q̄ ad prudētiā p̄tinz custodi
re pecunia ne surripiat aut̄ inutilis expēdat.
s̄ v̄tiliē eā expēdere nō ē minoris prudētie
q̄ v̄tiliē eā v̄seruare: s̄ maioris: ga plura sūt
attendenda circa v̄sū pecunie q̄ assimilatū
motui q̄ circa v̄seruationē q̄ assimilat̄ geri
q̄ aut̄ illi qui suscepit pecūrias ab aliis acq
fitas libalitas expēdū q̄s ex̄ites iopie ierupti
si p̄p̄ solā hāc iexpētiā libalitē expēderet
nō haberet v̄tutē libalitatis. s̄ q̄nq; b̄modi
iexpētiā se b̄z lollū sicut tollēs ipedimentuz
libalitatis: ita etiā q̄ promptius liberaliter
agāt: timor. n. iopie ex ei⁹ iexpētiā procedēs
ip̄edit q̄nq; eos q̄ acquisierūt pecunia ne eā
cōsumat libaliter agēdo. et silit amor q̄ eam
amāt tāq̄ propriū effectū vt ph⁹us dicit i 4.
ethicorū. ¶ Ad secūdū dicēdū q̄ sicut dictū
ē: ad libalitatē p̄tinet cōuenienter vti pecūnia
et q̄ v̄nis cōuenientē dare q̄dā ē quidā pecunie
v̄sū: q̄libet at̄ virtus tristat de ūrio sui act⁹
et v̄tit eius ipedimenta ei aut̄ q̄dā ē cōuenientē
dare duo opponūt. s. nō dare q̄dā cōuenientē ē
dādū et dare aliqd i cōuenientē. v̄n d̄ v̄troq; tri
stalibalis. s̄ de p̄mo magis: ga plus oppo
tur p̄p̄ actui. et iō nō dat oībus: ipediret. n
act⁹ ei⁹ si q̄buslibet dare: nō. n. h̄ret v̄n aliis
daret q̄bus dare cōuenit. ¶ Ad t̄tiū dicēdū
q̄ dare et accipere h̄at se s̄c agē et pati. nō est
aut̄ idē p̄ncipiū agēdi et patēdi. v̄n ga libali
tas ē p̄ncipiū datiōis n̄ p̄tinet ad libalē vt sit

p̄mptus ad recipiēdū. et multo min⁹ ad petē
dū. v̄sū. Si q̄s in h̄ mūdo vult multe grat⁹
haberi. Det capiat querat plurima pauca ni
bil. Ordinat aut̄ ad dandū aliqua fīm tōnei
entia libalitatis. s. fructus pp̄iaz possēsio
nū quos sollicite procurat vt eis liberaliter
vtat. ¶ Ad quartū dicēdū q̄ ad expēdēdn̄
in seipsum nā iclinat. v̄n hoc q̄ pecuniā q̄s p̄
fūdat in alios p̄tinet proprie ad virtutem.

Ad quintū sic proce

dī. Videl q̄ libalitas nō sit pars iusticie. in
sticia. n. respicit debitū. s̄ quāto ē aliqd ma
gis debitū tanto minus libalitē daf. ḡ libera
litas nō ē ps iusticie: s̄ ei repugnat. ¶ Ju
sticia ē circa operatōes vt s̄ habitū ē. s̄ libali
tas ē p̄cipue circa amore et occupat pecuni
arū q̄ sūt passiones. ḡ magis videt libalitas
ad tpantia p̄tinere q̄ ad iusticiā. ¶ P. Ad li
balitatē p̄tinet p̄cipue conuenienter dare et
dictū ē. s̄ conuenienter dare p̄tinet ad bñfici
etia et mām q̄ p̄tinet ad caritatē vt s̄ dictuz
ē. ḡ libalitas magis ē ps caritatis q̄ iusticie
¶ Sed h̄ ē q̄d Amb⁹ dīc i p̄ d̄ officijs. Justi
cia ad societatē generis bñiani refert: societa
tis. n. rō diuidit i duas p̄ses: iusticiā. s. et bñf
icietia quā eādē libalitatē aut̄ benignitatē
vocat. ḡ libalitas ad iusticiā p̄tinet. ¶ R̄ di
cēdū q̄ libalitas n̄ ē sp̄s iusticie: ga iusticia
exhibit alii q̄dā ē eius: s̄ libalitas exhibit id
q̄dā suū ē. habet tñ quādā cōuenientiā cuius
sticia i duob⁹. p̄ gdē ga p̄ncipaliē ad alat⁹:
sicut i iusticia. 2⁹ ga ē circa res extiores s̄c et
iusticia: licet fīm alia rōne vt dictū ē. et iō li
beralitas a gbusdā ponit ps iusticie sicut vir
tus annexa ei vt p̄ncipali. ¶ Ad pm̄ ḡ dicē
dū q̄ liberalitas et si nō attēdat debitu lega
le q̄d attēdit iusticia: attēdit tñ d̄bitū q̄dā
morale q̄d attēdit ex q̄dā ipsius decētia: nō
ex h̄ q̄ sit alteri obligat. v̄n minimū h̄z d̄rō
ne debiti. ¶ Ad secūdū dicēdū q̄ tpantia ē
circa occupias corporaliū delectationū. occupia
aut̄ pecunie et delectatio nō ē corporal: s̄ ma
gis aīal. v̄n libalitas nō p̄tinet p̄p̄ ad tpantia
¶ Ad t̄tiū dicēdū q̄ datio bñficietie et mē
p̄cedit ex eo q̄ hō ē aliquāl affect⁹ circa eū
cui dat. et iō talis datio p̄tinet ad caritatē s̄
ue ad amicitiā. s̄ datio libalitatis p̄venit
ex eo q̄ dans ē aīqualē affect⁹ circa pecūnā
dū eā nō occupiscit neq; amat. v̄n etiā n̄ solū
amicis s̄ etiā ignotis dat q̄n̄ oportet. v̄n nō

ptinet ad caritatē: sed magis ad iusticiā que
ē circa res exteriores.

Ad sextum sic proce

ditur. Vide libalitas sit maxima virtutum. Dis. n. vetus hoīs ē quādā similitudo dñe bonitatis. s̄z libalitate hō maxie assilatur deo qui dat oīb̄ affluerat t̄ nō iproperat ut dī Jaco. p̄. ḡ libalitas ē maxima v̄tutū. ¶ P. Secundū Aug. i. 6. de trini. In his q̄ nō mole magna sit: id ē eē maius q̄d melius. s̄z rō bonitatis maxime videt ad libalitatē ptinere: qa bonū diffusū ē vt p̄. v̄tū. 4. cū. de diui. no. vii et Amb. dīc i. p̄. de officiis q̄ iusticia cēsuraz tenet libalitas bonitatē. ḡ libalitas ē maxima v̄tutū. ¶ P. Hoīes honorat̄ t̄ amāt̄ pp̄. v̄tu tem. s̄z Boetius dicit i. li. de sol. Largitas marie claros facit. t̄ ph̄s dīc i. 4. ethicor. q̄ int̄ v̄tuos marie libales amāt̄. ḡ libalitas ē maxima v̄tutū. ¶ H̄z̄ ē q̄d Amb̄ dīc i. li. de officiis q̄ iusticia excelsior videt libalitate: s̄z libalitas gratior. ph̄s etiā dīc i. p̄. rethoricor. q̄ fortē t̄ iusti maxime honorant̄ et p̄ eos libales. ¶ R̄. dīcēdū q̄ q̄libet virtus tendit i. aliquid bonū. vii quanto aliq̄ virtus in maiorū bonū tendit tanto melior ē. Libalitas autē tendit i. aliquid bonū duplicē. vno p̄mo t̄ p̄ se alio ex cōsequēti. p̄ qdē t̄ p̄ se tendit ad ordinādū p̄piā affectionē circa possessionē pecuniarū t̄ v̄tū. t̄ sic fīm hoc p̄serū libalitati tē perātia q̄ moderat̄ cōcupias t̄ delectatiōes q̄ tinētes ad p̄piū corp̄. t̄ fortitudo t̄ iusticia q̄ ordinādū quodāmō i. bonū cōe. vna qdē tē pore pacis. alia tpe belli. t̄ oīb̄ p̄serū v̄tutes q̄ ordināt̄ i. bonū dīnū. nā bonū dīnū p̄met cūlibet bono hūano. t̄ in bonis hūanis bonū publicū p̄minet bono p̄uato i. quibus bonū corporis p̄minet bono extīorū rerū. Alio modo ordināt̄ liberalitas ad aliquid bonū ex cōsequēti. t̄ fīm hoc libalitas ordināt̄ i. oīa bona p̄dicta. ex h. n. q̄ hō nō ē amat̄ pecūie seq̄. q̄ de facilī vtaf ea t̄ ad seipſū et ad v̄tilitatem aliorū t̄ ad honorē dei. t̄ fīm hoc h̄z̄ quādā excellētiā ex h̄z̄ q̄ v̄tilis ē ad multa ga tñ vñūq̄dē magis iudicat fīm id qd̄ p̄mo t̄ p̄ se cōpetit ei q̄ fīm id qd̄ q̄seq̄ se habz̄ iō. dīcēdū ē libalitatē nō eē maximā v̄tutem. ¶ Ad p̄mū ḡ dīcēdū q̄ datio dīna p̄uenit ex eo q̄ amat hoīes qbus dat: nō aut̄ ex eo q̄ afficiat ad ea q̄dat. t̄ iō magis videt p̄tinet ad caritatē. q̄ ē maxima v̄tutū q̄ ad libali-

tatē. Ad secūdū dīcēdū q̄ q̄libz v̄t̄ p̄cipiat rōne boni q̄stū ad emissionē p̄p̄y act̄. act̄ aut̄ quarūdā aliarū v̄tutū meliores sūt q̄ pe cunia quā emittit libalis. ¶ Ad t̄riū dīcēdū q̄ libales maxime amāt̄: nō quidē amicitia honesti q̄si sūt meliores: s̄z amicitia v̄t̄: q̄a sūt v̄tiliores in exteriorib⁹ bonis q̄ coīs hoīes maxime cupiūt. t̄ etiā p̄g eandē cām clāreduntur.

Emde consi

derandū ē de v̄tys libalitati opositis. Et p̄ d̄ auaritia 2° de p̄digalitate. Circa p̄i mū q̄rū octo. p̄ v̄trū auaritia sit p̄ctīn. 2° v̄trū sit spāle p̄ctīn. 3° cui viruti opponat̄. 4° v̄trū sit p̄ctīn mortale. 5° v̄trū sit grauissimū p̄ctōz. 6° v̄trū sit carnale vel spūiale p̄ctīn. 7° v̄trū sit v̄tū capitale 8° de filiabus eius.

Ad primū sic proce

dīc. Vide q̄ auaritia nō sit p̄ctīn. Dicitur. n̄ auaritia q̄si eris quiditas: quia. s. i. appetitu pecunie q̄sistit q̄ quā oīa extīora bona itelli gi p̄nt. s̄z appetere extīora bona n̄ ē p̄ctīn: naturali. n. hō ea appetit. tuz quia subiecta sūt hōi nālīf. tñ ga p̄ea v̄tū hoīs cōserua. vii t̄ subā hoīs dīcū. ḡ auaritia nō ē p̄ctīn. ¶ P.

Dē p̄ctīn aut̄ ē in deū aut̄ i. p̄xīmū aut̄ in se ipsū vt s̄z habitū ē. s̄z auaritia nō ē p̄p̄e p̄ctīn. 3° deū: nō. n. opponit̄ neq̄ religiōi neq̄ virtutib⁹ theologicis qbus hō ordināt̄ deū. neq̄ etiā ē p̄ctīn i. seipſū: hoc. n. p̄p̄e ptinet ad guālā t̄ luxuriā: de q̄ aplūs dīc. i. ad Cor. 6. qui fornicati in corpus sūi peccat. s̄sistit i. dībita mēsura: necē ē q̄ p̄cessū vel dīminutōē illius mēsura malū p̄ueniat. i. oībus aut̄ que sūt p̄p̄e finē bonū q̄sistit i. quādā mēsura. nā ea q̄ sūt ad finē nccē ē cōmēsurari fini sicut mediciā sanitati: vt p̄. p̄phīm i. p̄ polīs. bona aut̄ extīora hāt̄ rōne v̄tilū ad finē sicut dicū ē. vii nccē ē q̄ bonū hoīs circa ea q̄sistat

ī quādā mēsura: dū. s. bō fīm aliquā mēsura
qrit bře extīores diuitias pūt sunt necie ad
vītā eius fīm suā ēditionē. t iō ī excessu hui
mēsura pīsist pctrī: dū. s. aliquis supzā debi
tum modū vult eas acgrere v'lretinē qđ pti
net ad rōnē auaricie q diffiniē ē imoderat
amor bñdi. vñ p̄z q̄ auaricia ē pecūnī. Ad p
mū ḡ dicēdū q̄ appetit rērū extīoz est boi
nālis vt eoꝝ q̄ sūt pp̄fī sine. t iō itantū vītio
caret inq̄tū contineatur sub regula supzā ex
rōne finis. auaricia aut̄ hāc regulā excedit. t
iō ē pctrī. Ad secūdū dicēdū q̄ auaricia
pōt ipotare īmoderatiā circa res extīores
duplicit. Uno mō līnediate q̄tū ad accepti
onē vel cōseruatiōez ipsaꝝ: vt. s. bō plus obito
modo eas acgrat vel consuet. t fīm best vi
recte pctrī ī ppmū: qa ī extīoribꝝ diuitis nō
pōt vñ bō supabūdare nisi alteri deficiat: qa
bona tpalia nō pīst simul possideri a multis
Alio modo pōt ipotare īmoderatiā circa ī
teriores affectiōes q̄s q̄s ad diuitias habet:
puta q̄ īmoderate aligs dīnitias amet aut ō
fideret aut delectet ī eis. et sic auaricia ē pec
catū boi ī seipſū: qa p̄ hoc deordinat ei? af
fectus. lic̄z nō deordinet corpꝝ sicut p̄ vītia cā
nalia. ex sequenti aut ē pctrī ī deū fīc t oia
pctā mortalia inq̄tū bō pp̄fī bonū tpale řtē
nit eternū. Ad tūi dicēdū q̄ īclinationes
nāles sūt regulāde fīm rōnē q̄ pncipatuꝝ te
net in nā huana. et iō q̄uis senes pp̄fī nāe de
fectu quidius extīoz rex iqrāt subsidia: sic et
ois idigēs qrit sue idigētē supplemetū: nō
tm̄ a pctō excusant si debitā rōnis mēsuraꝝ
circa diuitias excedant.

Ad secundum sic pro

cedit. Vide q[uod] auaricia non sit sp[ecie]le pctiū.
Dic. n. Augⁱ li^{de} libe. ar. Auaricia q[uod] grece
philargiria d[icitur] nō i solo argēto vel i numis:
h[ab]et i oī reb[us] q[uod] imoderate cupiūs intelligēda ē
h[ab]et i petoē cupiditas imoderata alicui^r rei
quia peccatū ē spreto bono i comutabilib[us] bo-
nis comutabilibus iherere ut s[ic] habitū est. g[enerale]
auaricia ē generale pctiū. P. Scđm Isido.
i libro ethimologiaz. auar[ia] d[icitur] q[uod] si audi[re] eris. i
pecūnię. vñ t[em] i greco auaricia philargiria no-
minaſt. i. amoꝝ argēti. h[ab]et sub argento p[ro] q[uod] pe-
cunia ſig[na]tur: ſig[na]t[ur] oīa bona extiora quoꝝ
p[er]tinet nūmislata mēſurari ut s[ic] habitū ē
g[enerale] auaricia ſiſtit appetitu cuiuslibet extio-
ris rei. q[uod] yider[et] ec[cl] gnāle pctiū. P. Sup illis

ad R^o. 7°: Nam concupiam nesciebā tē, dīc glo. Bona ē lex q̄ dū ccupiāz phibet oē ma-
liū phibet. videat lex spālīt phibere concu-
pīcētiā auaricie vt or^o R^o. 20. nō ccupisces
rē p̄ximi tui. ḡ ccupia auaricie ē dē malum.
et ita auaricia est gnāle pctiñ. **(P)** h̄ est q̄
ad R^o. p. auaricia enumeratur int̄ alia ipē
cialia pctiā vbi dī. Repletos oī iugatoz mali-
cia fornicatiōe: auaricia tē. **(P)** dīcēdū q̄
pctiā fortiis speciē fm̄ oba et s̄ habitum est
obm aut̄ pcti ē illud bonū i qd̄ tēdit inordi-
tus appetit^o. et iō vbi ē spālis rō boni qd̄ ioz-
dinate appetit^o. ibi ē spālis rō pcti. Alia aut̄ ē
rō bōi vtilis et boni delectabilis. dīmitte aut̄
fm̄ se bñt rōnē vtil: ea. n. rōne appetit^o inq̄
tum i vsl̄ boiis cedut^o. et iō spāle qdā pctiā ē
auaricia fm̄ q̄ imoderat^o ē amoī bñdi pos-
sessiōes q̄ noī pecuie dīsignātur ex q̄ lumē
auaricie nomē. vey qa verbū bñdi fm̄ p̄ma-
riā ipositionē ad possessiōes p̄tinē videt q̄
sumus totalit^o dñi: ad multa alia deriuatur:
sic dī bōlē sanitatē vxoē vestiūt et alia
b̄dī vt p̄z i p̄dicant^o. q̄ oīs etiā et nomē au-
aricie splatiū ē ad oēm imoderatū appetit^o
bñdi quācūq̄ rē sic Greg^o dīc i qdā omel. q̄
auaricia ē nō solū pecuie. s̄ etiā scie et altiu-
dinis cū supra debitu modū sublimitas am-
bitur. et fm̄ B̄ auaricia nō ē spāle pctiñ. et h̄
etiā modo loḡ Aug^o dī auaricia i auctorita-
te iducta. **(P)** p̄z r̄sio ad p̄mu. **(P)** Ad secum
dum dīcēdū q̄ oēs res extiores q̄ veniūt in
vsl̄ huane vite noī pecuie intelliguntur iquā
tū bñt rōnē boni vtilis. sunt aut̄ qdā extiora
bona q̄ p̄t aligs pecunia conseq; sicut volu-
ptates et honores et alia b̄mōi: q̄ bñt alia iō
nē appetibilitatis. et iō illoꝝ appetit^o n̄ p̄pe di-
citur auaricia fm̄ q̄ ē vtiliū spāle. **(P)** Ad ter-
tiū dīcēdū q̄ glo. illa loḡ de ccupia inordi-
nata cui^o cuq̄ rei: p̄t. n. itelligi q̄ p̄phibitio
nē ccupie rey possessaruz. phibeat q̄rūcūq̄
rerū ccupie q̄ p̄ res possessas bñri p̄t.

Ad tertium sic proce

dīs. Vide q̄ auaricia nō opponā libalitati
ga sup illud Math. 5. B̄ti q̄ esurūt & sitūt
iusticiā. Cr̄s̄o dicit q̄ duplex ē iusticia. vna
gn̄alis & alia sp̄alis cui opponit auaricia. & B̄
idē ph̄us dīc i 5 ethicor. q̄ auaricia non op-
ponit libalitati. **¶** P̄cūm auaricie i B̄ cō-
sistit q̄ bō trāscēdit mēsurā i reb̄ possēsia.
sed h̄mōi mēsura statuitur per iusticiam. q̄

auaricia directe opponit iusticie. et non libalitati. **P** Libalitas est virtus media inter duo virtutem iustitiae ut per primam per secundam et quartam ethicoꝝ. sed auaricia non habet pectus iustitiae et oppositum ut per primam per secundam et quartam ethicoꝝ. quia auaricia non opponit libalitati. **S**ed hoc sicut dicitur Ecclias̄tes. 5. auaritia non in plebeis pecunia. et quia amat diuitias fructu non capiet ex eis. sed non in pluri pecunia et in ordinatione eas amare est iustitiae libalitati qui in appetitu diuitiarum mediū tener. quia auaricia opponit libalitati. **B**eaucouerit inmoderatam iustitiam iustitiae duplicitem. Uno modo in immediate circa ipsam acceptione et conseruatione diuitiarum: in quantum. sed alius acquirit pecuniam ultra debitum aliena surripiendo vel retinendo. et sic opponit iusticie. et hoc modo accipit auaricia Ezechiel. 22. vbi dicitur. Principes eius in medio eius qui lupi rapientes perdam ad effundendum sanguinem. et auare lucra sectanda. Alio modo iustitiam inmoderatam circa interiorum affectiones diuitiarum: puta cum quis nimis amat vel desiderat diuitias aut nimis delectari in eis etiam si nolit rapere aliena. et hoc modo auaricia opponit libalitati qui moderatur per modum affectioꝝ ut dicitur et sic accipit auaricia. 2. ad Corin. 9. Preparet recompensam beneplacitionem hanc paratorem. et sic qui beneplacitionem non quasi auaricia glorietur. ut doleant per dato et par sit quod dent.

Ad primū ergo dicendum quod Christus per prophetam loquitur de auaricia pro modo dicta. auaricia autē secundo modo dicta noiat per illibalitatem. **A**d secundū dicendum quod iustitia propter statuit mensuram in acceptiōibus et iheruariōibus diuitiarum. **F**in rōne debiti legaliter: ut. sed hoc non accipiat nec retineat alienum. sed libalitas constituit mensuram rōnis principaliē quādā in interioribꝝ affectionibus. et per duas in extiori acceptiōe et iheruariōe pecuniarum et emissiōe eorum **F**in quod in extiori acceptiōe pcedunt non obseruando rōne debiti legaliter: sed debiti moralis: quod attendit **F**in regulā rōnis. **A**d tertium dicendum quod auaricia secundum quod opponit iusticie non habet virtutem oppositum: quia auaricia consistit in plus habendo quam debeat **F**in iusticie. et huic opponit minus habere: quod non habet rōne culpe sed pene. sed auaricia **F**in quod opponitur libalitati habet virtutem perdigalitatem oppositum.

Ad quartū sic processit. Videlicet quod auaricia sicut sit pectus mortale. Nullus nam est dignus morte nisi per pectus mortali. sed per auariciam hoīes digni sunt morte. cum non

aperte ad Rōm. 1. pmissum est: repletos oī iniusta te fornicatione: auaricia et cetera. ubidit: qui talia agunt digni sunt morte. quia auaricia est peccatum mortale. **P** Minimū in auaricia est quod aliquis iordinate retineat sua. sed hoc videtur esse pectus mortale: dicitur. Basilius. Est panis famelici quem tu tenes: nudi tunica quam cōseruas: indigentis argentum quod possides: quo circa totū iūriariis: quot exhibere valēs. sed iūriari alii est pectus mortale: quia iustitiae dilectionis primi. quod mīto magis oīs alia auaricia est pectus mortale.

Tertius. Nullus excecat spirituali cecitate nisi per pectus mortale quod aīam priuat lumen gratiae. sed in Christo. tenebra aīe est pecuniarum cupidus. quia auaricia quod est pecuniarum cupidus est pectus mortale. **S**ed hoc est quod i. ad Corin. 3. super illud. si quis edificauerit super hunc fidem tuā dicit glo. quod lignum: senum et stipulam superedificat ille qui cogitat quod mūdi sunt quod placeat mūdo quod pertinet ad pectus auaricie. ille autem qui edificat lignum senum et stipulam non peccat mortaliter sed venialiter de eo. non dicitur quod saluērur sic quis per ignem. quia auaricia quod est veniale pectus. **B**eaucouerit inmoderatam iustitiam. Uno modo per oppositum iusticie. et hoc in modo ex genere suo est pectus mortale: sic non ad auariciam pertinet quod aliquis iuste accipiat vel retineat res alienas quod pertinet ad rapinam vel furtum quod sunt peccata mortalia ut sed habitu ē. contingit tamen in hunc genere auaricie aliqd esse peccatum veniale propter ipsektionē actū: sicut secundū dictum ē cum in furto ageretur. Alio modo potest accipiri auaricia finitima quod opponitur libalitati. et in hoc iustitiam iordinate amor diuitiarum: si in intentu amor diuitiarum crescat perferat caritatem: ut. sed propter amorē diuitiarum aliquis non vereatur facere hunc amorē dei et primi. sic auaricia erit pectus mortale. si autem in ordinatio amoris infra hunc statutum: sed hoc quod quis superflue diuitias amet: non tamen perfert eam amorē amoris domini: ut. sed propter diuitias non velit aliqd facere hunc deum et primū. sic auaricia est pectus veniale. **A**d primū ergo dicendum quod auaricia cōmiseratur pectus mortalibꝝ **F**in illā rōne quod est peccatum mortale. **A**d secundū dicendum quod ha filius loquens in illo casti in quo aliquis teneat ex obito legali bona sua paupibꝝ erogare: vel propter piculum necessitatis: vel etiam propter superfluitatem habitorum. **A**d tertium dicendum quod cupidus diuitiarum obtenebat aīam propter quod excludit lumen caritatis perferendo amorē diuitiarum amoris domini.

Q

Ad quintum sic pro

cedit. Vide q[uod] auaricia sit maximus peccator. Dicitur n. Et eccl. x. Auaro nihil est celestis. et per ea subdit: nihil est tunc quod amare pecunias; hic n. et aiam sua venale habet. Tullius dicit in pro de officiis. Nihil est tam angusti ait tamquam quod amare pecunias. sed habet pertinaciam ad auariciam. g[eneris] auaricia est gravissimum peccator. ¶ Ps. Tanto aliquod peccatum est graviter quanto magis caritati trahatur. sed auaricia maxime trahatur caritati: dicit enim Augustinus. i. li. 8. estimationem quod venenum caritatis est cupiditas. g[eneris] auaricia est maximum peccatum. ¶ Ps. Ad gravitatem peccati pertinet quod sit incurabile: unde et peccatum in spiritu sancto de grauissimum quia est irremissible. sed auaricia est peccatum insanabile ut dicimus in 4º ethicoꝝ quod senectus et ois ipotentia illibales facit. g[eneris] auaricia est grauissimum peccatorum. ¶ Ps. Ap[osto]lus dicit ad Ephesios. 5º quod auaricia est idolorum servitus. sed idolatria reputat in gravissima peccata. g[eneris] et auaricia. ¶ Sed h[oc] est quod adulterium est graviter peccatum quod furtum ut habet probatio. furtum autem pertinet ad auariciam. g[eneris] auaricia non est gravissimum peccatorum. ¶ Ps. dicitur quod o[mn]is peccatum ex hoc ipso quod est malum consistit in quodam coru- tione siue puatione alicui boni: in quantum est voluntariu[m] consistit in appetitu alicui boni. Dupliciter g[eneris] ordo peccatorum potest attendi. Uno ex parte boni quod pertinet vel corruptum: quod quanto maius est tanto peccatum gravior est. et secundum hoc peccatum: quod est deum est gravissimum. et sub h[ab]et peccatum quod est personam hominis: sub quo est peccatum quod est res extiores quod sunt ad usum hominis deputatae: quod videtur ad auariciam pertinere. Alio potest attendi g[eneris] deus peccatorum ex parte boni cui ordinata subdit appetitus humanus: quod quanto minor est tanto peccatum est deformis turpius est. n. subesse inferiori bono quam superiori bono autem exteriori rerum est infimum in humana bona. est etiam minus quam bonum corporis. quod etiam minus est quam bonum ait: quod etiam excedit a bono domino. et secundum hoc peccatum auaricie quod appetitus humanus subducit etiam exterioribus rebus habet quodam modo deformitatem maiorem: quia non corruptio vel puatione boni formaliter se habet in peccato: queritur autem ad bonum commutabile malum: magis est iudicanda granitas peccati ex parte boni quod corruptum est quam ex parte boni cui subducit appetitus. et ideo dicendum est quod auaricia non est simpliciter maximus peccator. ¶ Ad primum g[eneris] dicendum quod auctoritas ille loquuntur de auaricia ex parte boni cui subducitur appetitus. unde et in ecclesiastico per regnum

subdit ergo auaritus suam aliam habet venale: quia videlicet aiam suam. i. vita sua exponit p[ro]culis per pecunias. et ideo subdit: quoniam in vita sua pecuit. i. detinet itima sua: ut s. pecuniam lucraret. Tullius nam addit habet esse angusti ait: vt s. velut pecunie subiiciat. ¶ Ad secundum dicendum quod Augustinus ibi accipit cupiditatē gnācū cuiuscumque talis boni non sum quod accipit sp[iritu]alem per auariciam: cupiditas n. cuiuscumque talis boni est venenū caritatis in quantum s. habens spiritum bonum dominum propter h[ab]et in heretismo bono tali. ¶ Ad tertium dicendum quod aliud est insanabile peccatum in spiritu sancto secundum et aliter auaricia. nam peccatum in spiritu sancto est insanabile ex parte contempnitus putat quod habens detinet vel nimiam vel iusticiam divinam aut aliquid habet quod que bonis peccata sanatur. et ideo talis insanabilitas prinet ad maiorem gravitatem peccati. auaricia vero habet in insanabilitate ex parte defectu humani: in quantum s. spiritus credit humanam naturam quod a ipsis est magis deficiens eo in magis id est animiculo exteriorum rerum. et ideo magis in auariciam labitur. unde per talerum insanabilitatem non ostendit peccatum esse gravissimum: sed quodammodo per h[ab]et in eius pecunio sicut. ¶ Ad quartum dicendum quod auaricia comparatur idolatrie per qualitermilitudinem quam habet ad ipsam: ga sicut idolatra subducit se creature exteriori ita etiam auaricus non est eodem modo. sed idolatra qui de subducit se creature exteriori ut exhibeat ei cultum divinum auaritus aut subducit se creature exteriori immoderate eam concupiscendo ad usum non tantum ad cultum. et ideo non oportet quod auaricia habeat etiam gravitatem qualitermilitudinem quae habet ad ipsam.

Ad sextum sic proce

dit. Vide quod auaricia non est peccatum spirituale. Peccatum n. spirituale id videtur esse circa spiritualia bona sed mala auaricie sunt bona corporalia. s. extiores divitiae. g[eneris] auaricia non est peccatum spirituale. ¶ Ps. Peccatum spirituale est carnale dividitur. sed auaricia videtur esse peccatum carnale: secundum n. corruptio nem carnis et per se in sensu quod per naturam carnalis defectum est auaricia sic dicitur. g[eneris] auaricia non est peccatum spirituale. ¶ Ps. Peccatum carnale est per quod etiam corpus hominis deordinatur: secundum illud apostoli ad Cor[inthios]. 6. Qui fornicatur in corpore suu[m] peccat sed auaricia etiam corporaliter hominem vexat. unde et Christus dicit: comparat auariciam demoniacam quod in corpe vexat. g[eneris] auaricia non videtur esse peccatum spirituale. ¶ Sed et Gregorius: secundum xal. reputat auariciam cum virtutibus spiritualibus. ¶ Ps. dicitur dicendum quod peccatum spirituale in affectu consistit. o[mn]es autem affectus n[on] sive passiones terminantur ad

Sixtum sic pro

delectationes & tristicias ut p[ro]p[ter]e p[er]h[ab]it in 2° ethicoz. delectationi autem quodam s[unt] carnales & quedam sp[irit]uales. carnales quodam delectationes dicuntur quodam sensu carnis complentur: sicut delectationes ciboz & venereo[rum]. delectationes vno spirituales dicuntur quodam complicitate in sola aie apprehensione. illa ergo pertinet dicuntur carnalia quodam perficiuntur in delectationibus carnalibus. illa vero dicuntur sp[irit]ualia quodam perficiuntur in sp[irit]ualibus delectationibus ab aliis carnali delectatione. et h[oc] modo est auaricia delectat. n. auarus si hoc quod considerat se possesse fore diuitiar[um]. et id est auaricia est pertinere sp[irit]uale.

Ad primū ergo dicendum quod auaricia circa corpore obiectum non erit delectatione corporale: sed solū aigalem: pur. s. h[oc] i[ps]i delectat quod diuitias possidat. et id non est pertinere carnale. rōne tamen obiecti medium est in pertinere pure sp[irit]ualia quodam delectationez sp[irit]uale circa obiecta sp[irit]ualia: sicut subtilia est circa excellētiā & virtus pure carnalia que erit delectatione pure corpore circa obiectum corpore. Ad secundū dicendum quod motus respicit speciem finis terminū ad quem: non autem finis terminū a qua. et id virtus rōne carnale ex hoc quod tenet delectatione carnale: non autem ex eo quod procedat ex aliquo defectu carnis. Ad tertius dicendum quod Crisostomus separat auariciam demoniacam: non quia veretur in carne sicut demoniacus: sed per oppositum: quia sicut demoniacus ille est quo legitur Mar. 5. se denudabat: ita auarus se superfluis diuitiis onerat.

Ad septimum sic pro
cedit. Videatur quod auaricia non sit virtus capitale. Auaricia. n. opponit liberalitati sicut medio & prodigalitati sicut extremo. sed neque liberalitas est principalis virtus nec prodigalitas virtus capitale. Getia auaricia non debet ponit virtus capitale. T. P. Sic sed dictum est: illa dicuntur esse virtus capitalia quodam principales fines ad quos ordinantur fines alioz virtutum. sed hoc non appetit auaricie: quia diuitie non habent rationem finis: sed magis rationem eius quodam ad finem ut dicitur in 2° ethicoz. ergo auaricia non est virtus capitale. T. P. Gregorius dicit 2° moralis quod auaricia quicquid oritur ex elatione quam per timorem: dum. n. quodam deficere sibi ad suum necessarium estimant metu ad auariciam relaxant. sunt alii qui d[icit]i potenterores videri appetunt ad alienorum rerum arbitrii successum. ergo auaricia magis oritur ab aliis virtutibus quam ipsa sit virtus capitulo respectu aliorum. Sed hoc est quod Gregorius dicit ponit auariciam inter virtus capitalia

1° R[ati]onabilius quod sicut supra dictum est: virtus capitulo est ex quo alia virtus originis finis quodam sit multum appetibilis. propter eius appetitum habet preceps ad multa facienda vel bona vel mala. finis autem marie appetibilis: est beatitudo vel felicitas quod est ultimus finis humanae vite ut sed habetur est. et id quanto aliquid magis principiat codditios felicitatis tanto magis est appetibile. est autem una de codditioib[us] felicitatis ut sit per se sufficiens: aliquis non getaret appetitum tamquam ultimum finis. sed per se sufficietiam marie repromittit diuitie ut Boetius dicit in libro de cōsol. cuius ratione est: quod sicut plures dicunt in 5° ethicoz. denario vitium est si fideiussore ad oia habenda. et dicitur in libro de cōsol. quod per cunio obedient oia. et id est auaricia quod consistit in appetitu pecunie est virtus capitale. Ad primū ergo dicendum quod virtus perficit rationem vitium autem perficit in inclinacione appetitus sensitivi non autem ad idem genus principaliter respicit rationem et appetitus sensitivi. et id non oportet quod principale virtus opponatur principali virtuti: vii libellus de libellis non sit principale virtus: quod non respicit ad principale bonum rationis: auaricia tamen est principale virtus: quia respicit ad pecuniam quodammodo principaliitate in bona sensitibilia ratione ita dicta per prodigalitatem autem non ordinatur ad aliquem finem principali appetibile: sed magis videtur procedere ex defectu rationis. Vnde physis dicit in 4° ethicoz quod prodigus magis est vanus et malus. Ad secundū dicendum quod pecunia ordinatur quodammodo ad alium finem: in quantum tamen utilis est ad oia sensitibilia acq[ui]redendam rationem quodammodo virtute oia. et id habet quodammodo similitudinem felicitatis ut dictum est. Ad tertium dicendum quod nihil prohibet virtus capitale incedere a quibusdam aliis oziis ut dictum est: dum ex eo alia virtus soleat plerique oziis.

Ad octauum sic pro
cedit. Videatur quod non sint auaricie filiae quod dicuntur s. proditio: frusus: fallacia: giuria: inquietudo: violētie. etiam mām obduratio. Auaricia enim opponit liberalitati ut dictum est. proditio autem frusus et fallacia opponunt prudentie. giuria religione inquietudo spei vel caritati quodammodo respicit in amato: violētie opponunt iusticie: obduratio misericordie. ergo modo virtus non pertinet ad auariciam. T. P. Proditio dolus et fallacia ad idem pertinet videtur. s. ad primi deceptionem. ergo non debent oia enumerari tamquam filiae auaricie. T. P. Iste dicit ponit nouae filias: videlicet medacium: frusus furtum: giuriuz et turpis lucri appetitus: falsa

parcus. si autem nibil: tenax. si cum magna difficultate det vocat chimibilis quod chimini venditor: quod de parus magnam vim facit. quoniam autem aliquis de illiberalis vel auar: quod excedit in accipiendo. et hoc dupliciter. uno: quod turpit lucras: vel vilia et servilia opera exercendo per illiberales opatiodes: vel quod de aliquo virtuosissimis actibus lucras: sicut de meretricio vel de aliis honestis: vel quod lucras de eo quod gratis oportet decedere sicut usurari: vel quod lucras multa cum paruo labore. Alio: quod iuste lucras vel nimis vim inferendo: sicut latrones: vel mortuorum spoilando: vel ab amicis auferendo: sicut aleatores. Ad quarto dicendum quod sicut liberalitas est circa mediocres pecunias: ita et illiberalitas non est tyranni quod magna per violentiam auferunt non dicunt illiberales sed iniusti.

Einde considerandum

Dicitur quod prodigalitas non opponatur auaricia. Opposita non non potest simul esse in eodem. sed alio sunt prodigalitas et illiberales. quod prodigalitas non opponit simul auaricia. **P**roposita sunt circa idem. sed auaricia secundum quod opponit liberalitatem circa passiones quodammodo quod habet officium ad pecunias. prodigalitas autem non videtur esse circa aliquas passiones: non non. officium circa pecunias nec circa aliquod aliud honestum. non quod prodigalitas opponit auaricia. **P**ropositum principali est recipit speciem a fine ut supra habitum est. sed prodigalitas per videtur ordinari ad aliquem finem illicitum propter quem sua bona expeditat. et precipue propter voluptates. vii et Iacob. 15: de filio prodigo qui dissipavit substancialia sua luxuriose vivendo. quod videtur quod prodigalitas magis opponit tantum et insensibilitati quam auaricia et liberalitatem. **S**ed est quod plus in 2: et 4: ethicoz ponit prodigalitates oppositam liberalitatem et illiberalitatem quam non auaricia dicimus. **P**ro dicendum quod in moralibus attenditur oppositio vitiiorum ad iuicem et ad virtutem secundum supabundantiam et defectum. differunt autem auaricia et prodigalitas secundum supabundantiam et defectum diversimode. nam in affectu et intentione auarus supabundat plus debito eas diligenter prodigat.

Ad primus sic procedatur

Dicitur. Videlicet prodigalitas non opponatur auaricia. Opposita non non potest simul esse in eodem. sed alio sunt prodigalitas et illiberales. quod prodigalitas non opponit simul auaricia. **P**roposita sunt circa idem. sed auaricia secundum quod opponit liberalitatem circa passiones quodammodo quod habet officium ad pecunias. prodigalitas autem non videtur esse circa aliquas passiones: non non. officium circa pecunias nec circa aliquod aliud honestum. non quod prodigalitas opponit auaricia. **P**ropositum principali est recipit speciem a fine ut supra habitum est. sed prodigalitas per videtur ordinari ad aliquem finem illicitum propter quem sua bona expeditat. et precipue propter voluptates. vii et Iacob. 15: de filio prodigo qui dissipavit substancialia sua luxuriose vivendo. quod videtur quod prodigalitas magis opponit tantum et insensibilitati quam auaricia et liberalitatem. **S**ed est quod plus in 2: et 4: ethicoz ponit prodigalitates oppositam liberalitatem et illiberalitatem quam non auaricia dicimus. **P**ro dicendum quod in moralibus attenditur oppositio vitiiorum ad iuicem et ad virtutem secundum supabundantiam et defectum. differunt autem auaricia et prodigalitas secundum supabundantiam et defectum diversimode. nam in affectu et intentione auarus supabundat plus debito eas diligenter prodigat.

testimonia: voluntia: ibuanitas: rapacitas. quod prima assignatio filiarum fuit insufficientis. **P**lus in 4: ethicoz ponit multa genera vitiiorum principium ad auariciam quam noitat illiberalitez videlicet parcos: tenaces: chimibiles: illibales opatiodes opantes et de meretricio pastos. et usurarios: aleatores. et mortuorum spoliatores et latrones. quod videtur quod predicta enumeratio sit insufficientis. **S**ed est quod Gregorius. 3: moralis assignat alias auaricie filias plus enumeratas. **P**ro dicendum quod filie auaricie dicuntur vitiia que ex ipsa origine et proprieate sunt appetitus finis quod videtur auctoritate est superfluous amor honesti divitias in duobus excedit. p. n. supabundat in retinendo. et ex hac parte origine et auaricia obdurate etiam misericordiam: gaudentem ei et auaricia non emolliunt: ut divinitus suis subuenient miseris. 2: ad auariciam pertinet supabundance in accipiendo. et secundum hanc auaricia potest considerari duplex. Uno: secundum hanc quod est in affectu. et sic ex auaricia origine getudo inceptum ingerit hoc sollicitudinem et curas superfluias. auarus non non implebit pecunias: ut de Ecclesiastibus. 5: Alio: potest considerari in effectu. et sic in accepto aliena vitiatur quoniam quod videtur ad violentias: quoniam autem dolo: quod videtur si fiat in ebo fallacia erit quantum ad simplex ebsum: prius autem si addatur confirmatione inrameti. si autem dolor comittitur in opere sic quantum ad res erit fraus: quantum autem ad personam erit predicatione ut per de Iudea quod ex auaricia predidit Christus. **A**d secundum quod dicendum quod non oportet filias alicuius per capitalis ad idem genus vitiis pertinet: quod videtur ad fines vniuersitatis ordinari etiam per alterius genit. aliud est non per hunc filias et secundum hunc speciem. **A**d tertium dicendum quod illa tria distinguuntur secundum dictum est. **A**d quartum dicendum quod illa nouem reducuntur ad septem predicta nam in medicina et falsi testimoniis continentes sub fallacia. falsi. non testimoniis est quodammodo specificatio in medicina: sicut et sursum est quodammodo specificatio fraudis. vñ sub fraude contineat. appetitus autem turpis lucris pertinet ad igitur tundem. rapacitas autem continet sub violentia cum sit specie eiusdem. ibuanitas autem est idem quod obdurate etiam misericordiam. **A**d quintum dicendum quod illa quod potest. Alio: sicut illiberalitas vel auaricie specie magis quam filie. potest. non aliquis dici illiberalis vel auarus ex eo quod deficit in dādo: ut si quod videtur det vocat

aut deficit min⁹ debito eaq⁹ sollicitudinez ge
rens. circa extiora vo ad pdigalitatē p̄tinet
excedere qđē i dādo: deficere aut i retinēdo
z acq̄ēdo. ad auariciā aut p̄tinet ēhrio d̄fice
re qđē i dādo: supabūdare aut i accipiēdo z
retinēdo. vñ p̄z q̄ pdigalitas auaricie oppo
nit. Ad p̄mū ḡ dicēdu q̄ pdigalitas attē
dit circa possessioes pecuie: nō sicut supabū
dās i eis: s̄z sicut deficiēs. Ad secūdū dicē
dum q̄ nihil phibz eidē inesse opposita fm̄
t̄sa: ab illo tñ aliquid magis denoiait qđ iest
p̄ncipalius. sicut at i libalitate q̄ mediū tens
p̄cipua ē datio ad quā acceptio z retēcio or
dinā. ita etiā auaricia z pdigalitas p̄cipue
attēdū fm̄ dationem. vñ ille q̄ supabūdāt i
dādo vocatur pdigus q̄ aut deficit i dando
vocat auarus. Atgit at qñqz q̄ aliq̄s deficit
i dādo q̄ tñ nō excedit i accipiendo ut phus
dic i 4° ethicoz. s̄lī etiā cōtigit q̄ aliq̄s ex
cedat i dando. z et b̄ ē pdig⁹. z simil cuz b̄
excedat i accipiendo v̄l ex qđā nc̄itate: qa
dū supabūdāt i dādo deficit ei p̄p̄ bona:
vñ cogit idebite acgrere qđ p̄tinet ad auari
ciā: vel etiā p̄p̄ at i ordinariez: dum. si dat
p̄p̄ bonū: q̄si tempta virtute non curarvñ
z qñqz accipiat. z sic nō fm̄ idem est pro
dig⁹ et auar⁹. Ad t̄tiū dicēdu q̄ prodigus
nō supabūdāt i dādo s̄z p̄p̄ voluptates cir
ca q̄s ē itēperātia: s̄z qñqz qđē ex eo q̄ totali
ter dispōit ut diuitias nō curet. qñqz at p̄p̄
aliq̄s aliud vt frequenti⁹ tñ ad itēperātias d̄
clinat. tum quia ex q̄ superflue expendunt i
aliq̄s etiā reb⁹ voluptuosis expēdere nō ve
rēt ad q̄s magis inclinat cōcupia carnis. tum
etiā qa nō delectat i bōis v̄tutū q̄rūt sibi cor
pales delectatoes. z inde ē q̄ phus i 4° ethi
coz dic q̄ multi pdigoz sūt itēperati.

Ad secundū sic pro
cedit. Videntur q̄ pdigalitas n̄ sit p̄ctū. Di
cit. n. apls. i. ad Thymot. vlt. Radix omniū
maloz ē c̄mpiditas. s̄z nō est radix pdigalita
tis q̄ ei opponit. q̄ pdigalitas non ē p̄ctū.
¶ Ap̄ls. i. ad Thymot. vlt. vīc. Diuitibus
hui⁹ seculi p̄cipe facile tribuere coīcare. s̄z b̄
marie faciūt pdigi. q̄ pdigalitas n̄ ē pec
catū. **T** Ad pdigalitatē p̄tinet sugabū
dare i dātōe z deficē i sollicitudinē diuitiaz.
s̄z b̄ marie ouenit viris p̄fectis i plētibus qđ
dās dīc Math. 6°. Nolite solliciti esse in cra
stīnū. z Math. 19°. Vende oia q̄ habes et da

paupib⁹. q̄ prodigalitas n̄ ē p̄ctū. **S**z s̄z ē
q̄ fili⁹ pdig⁹ vitupād̄ sua pdigalitate Lic⁹.
is. **R** dicēdū q̄ sic dictū ē: prodigalitas op
ponit auaricie fm̄ oppositōe supabūdantie
z defect⁹. mediū aut v̄tutis p̄ v̄trūqz hoz cor
rūp̄. ex hoc at ē aliqd v̄tiosū z p̄ctū quod
corruip̄t bonū virtutū. vñ reliq̄e q̄ prodigali
tas sit p̄ctū. **A**d p̄mū ḡ dicēdu q̄ illō ver
bum apli qdā exponit nō de cupiditate ac
tuali: s̄z de qđā habituali cupiditate q̄ ē cō
piscentia fomitis ex q̄ oia p̄ctā oriūtūr. Alij
vo dīcīt q̄ loq̄ ē cupiditate gnāli respectu
cui⁹ cūqz boni. z sic manifestū ē q̄ prodigali
tas ex cupiditate oris: prodig⁹. n. aliqd bonū
temporale cupit zeg iordinate vel placē alijs
vel saltē satisfacere sue voluntati i dādo. s̄z fi
q̄s recte cōsideret apls loq̄ ibi ad l̄am de cu
piditate diuitiarū. naz supra p̄miserat: Qui
volvit diuities fieri z̄. z sic dīcīt eē auaricia
radix oīuz maloz: nō qa oia mala sp̄ ex auar
icia oriāt̄. s̄z qa nullū malū ē qđ n̄ iedū ori
atur ex auaricia. vñ z prodigalitas qñqz ex
auaricia nascit: sicut cu aliq̄s prodige multa
sumit itētē captādi fauoz̄ aliq̄s a quib⁹
diuitias accipiat. **A**d secūdū dicēdū q̄
apl̄s monet diuities ut facile tribuant z cōi
cent sua fm̄ q̄ oportet: q̄ nō faciūt prodigi
ga ut phus dic i 4° ethicoz. vātōes eoz non
sūt bone neqz boni grā neqz sc̄dm q̄ oportz.
s̄z qñqz dat multa illis q̄s oporteret pauperes
eē. s̄bistriōib⁹ z adulatoib⁹. bonis aut nibil
dat. **A**d t̄tiū dicēdu q̄ supercessus prodi
galitatis nō attēdīc p̄ncipali⁹ fm̄ quātitatez
dati: sed magis inq̄stū excedit id quod fieri
oportet: vñ qñqz libalis maiora dat q̄s prodi
gus si nc̄iuz sit. Hic ḡ dicēdu ē q̄ illi qui i
tētōne sequēdi xp̄m oia sua dant. z ab aio
suo oīuz t̄pliū sollicitudinē remouēt non
sūt prodigi sed perfecti liberales.

Ad tertium sic pro
cedit. Videntur q̄ prodigalitas sit ḡuius p̄ctū
q̄ auaricia. Per auariciā. n. aliq̄s nocet p̄tī
mo cui bona sua nō coīcat. p̄ prodigalitatē
aut q̄s sibi ipsi nocet: dic. n. phus i 4° ethicoz
q̄ corruptio diuitiaz p̄ q̄s bō viuit ē qđā ip
sius eē pditio. ḡui⁹ at peccat q̄ sibi ipsi nocet:
fm̄ illud Ecl. 14°. Qui sibi neqz ē cui bonus
erit. q̄ pdigalitas ē ḡui⁹ p̄ctū q̄s auaricia.
T̄ iordatio q̄ prouēt, cu aliq̄s cōditōe lauda
bili min⁹ ē v̄tiosa. s̄z iordatio auaricie qñqz

est cū aliq̄ laudabili ḡditiōe vt p̄z illis q̄ no
luit sua expendere nec aliena accipe pdigali
tar; aut inordinatio puenit cū ḡditiōe vitu
pabili. vñ t̄ pdigalitatē attribui⁹ itēperat
boib̄ vt phus dicit i 4° ethicor. q̄ pdigali
tas ē grauius pctn q̄ auaricia. P. Dau
dentia p̄cipua ē inf̄ morales vtutes vt s̄ habi
tū ē. s̄ pdigalitas magis opponit prudētie
q̄ auaricia: dī. n. p̄. 2. Thelaur⁹ desiderabi
lis t̄ oleū in hitaculo iusti t̄ iprudēs bō dis
sipabit illud. t̄ phus dicit i 4° ethicor q̄ ini
piet̄ ē supabūdā dare t̄ no accipe. q̄ pdiga
litas ē grauius pctn q̄ auaricia. P. 3⁹ est
q̄ phus dicit i 4° ethicor q̄ pdigus multū
videt melior illiberali. P. 2⁹ dicēdū q̄ pdiga
litas s̄m se ɔsiderata min⁹ pctn ē q̄ auaricia
t̄ hoc triplici rōne. p̄ qdē qa auaricia magis
differt a vtute opposita: magis. n. ad libalem
ptinet dare i q̄ supabūdāt pdigus: q̄ accipe
ve retinere i quo supabūdāt auar. 2⁹ qa pro
digus ē multis vtilis q̄ dat auar aut nulli
s̄ nec sibi ip̄i vt dī i 4° ethicor. 3⁹ qa pdigali
tas ē facile sanabil. t̄ q̄ h̄ q̄ declinat ad eta
tē senectutis q̄ ē ūria pdigalitati. t̄ phoc q̄ p
uenit ad egestatē de facili dū multa iutiliter
cōsumit t̄ sic paup factus nō pōt i dādo sup
abundare. t̄ etiā qa de facili pducit ad virtu
tem p̄p̄t filiūdine quā habet ad ipsā. s̄ au
rus nō de facili sanat rōne s̄ dicta. Ad p̄
mū q̄ dicēdū q̄ differētia pdigi t̄ auari non
attēdūt s̄m h̄ q̄ ē peccare i seip̄su t̄ i alium
nā pdig⁹ peccat i seip̄su dū bōa sua cōsumit
vñ viue debet. peccat etiā i alterū cōsumēdo
bona er ḡb̄ alys dberet prouidere. t̄ p̄cipue
h̄ apparet i clericis q̄ s̄t dī p̄satores bono
rum ecclie q̄ s̄t paupe⁹ q̄s defraudat pdige
expēdēdo. s̄t etiā auar peccat i alios inq̄
tū defici⁹ dātioib⁹. peccat t̄ seip̄su inq̄tū d̄
ficit i sūptibus. Cū dī Ecclastes. 6. Vir cui
de⁹ dedit diuitias nec tribuit ei potestatem
vt comedat ex c̄. s̄ t̄ i h̄ supabūdāt prodi
gus: qa sic sibi t̄ qbusdā alys nocet q̄ t̄ ali
gbus pdest. auar aut nec alys nec sibi pdest
qa n̄ audet vti etiā ad suā vtilitatē bōis suis
Ad secūdū dicēdū q̄ cū de diuitias coīt lo
gn̄ ur: iudicam⁹ d̄ eis s̄m p̄p̄a rōne ip̄az sic
circa pdigalitatē attēdim⁹ q̄ supflue cōsumit
diuitias. circa auariciā vñ q̄ supflue eas re
tinet. q̄ at q̄ p̄p̄ itēp̄atiā supflue cōsumat
h̄ i noiat sumul pctā multa. q̄i t̄ tales pdigi
s̄t peiores vt dī 4° ethicor. q̄ aut illibalis

flue attar⁹ abstineat ab accipiēdis alienis: et
si i se laudabile videat: t̄i ex cā p̄p̄ quā faē
vitupabile ē dū iō nō vult ab alib⁹ accipe ne
cogaf alib⁹ dare. Ad tertū dicēdū q̄ oia
vitia prudentie opponit: sicut t̄ oēs vtutes
a prudētia dirigit. t̄ iō vitii ex hoc ipso q̄
opponit soli prudentie leuius reputat

Einde consi

drādū ē de epicheia. Circa
quā q̄runt ouo. p̄ vtrū epi
cheia sit virtus. 2⁹ virtus sit
pars iusticie.

Ad primū sic proce

dit. Vide epicheia nō sit virtus. Nulla. n
vtus aūfert alia vtute. s̄ epicheia aūfert alia
vtute: qa t̄ tollit id qd̄ iustū ē s̄m legē. t̄ op
poni videt seueritati. q̄ epicheia nō ē virtus
P. Aug⁹ dicit i li⁹ de vera religione. In isti
tpalib⁹ legib⁹ q̄q̄ d̄ his boies iudicēt cū eas
iſtituit. t̄i cū fuerint iſtitute t̄ firmate non
licebit iudici de ipsis iudicare. s̄ scđm ipsas
s̄ epiches videt iudicare de lege q̄i eam esti
mat nō eē seruādā i aliquo caiu. q̄ epicheia
magis ē virtū q̄ virtus. P. Ad epicheiam
videt ptinere vt attēdat ad ierētōne legislatoris
vt phs dicit i 4° ethicor. s̄ int̄p̄tari ierētō
nem legislatoris ad solū p̄ncipē ptinet: vñ i
perator dicit i cod. ce de legibus t̄ d̄ iſtitutio
ne p̄ncipū. In egratē iusq̄ int̄p̄tātā interp̄
tationē nobis solū t̄ oportet t̄ licet iſp̄cē. q̄
actus epicheiae ē illicit. q̄ epicheia nō ē virtū
P. h̄ ē q̄ phus i 5° ethicor ponit eā vtute.
P. dicēdū q̄ sicut s̄ dictu ē cū de legibus
ageret: qa huani ac̄t de qbus leges dānt in
singularib⁹ t̄tingētib⁹ iſtitut q̄ iſinitis mōis
variari p̄t: nō ſuit poffibile aliquā regulā le
gis iſtitui q̄ i nullo caſu deficeret. s̄ legislato
res attēdūt ad id qd̄ i plurib⁹ accidūt s̄m hoc
legē ferētes: quā t̄i i alib⁹ caſib⁹ fuare ē
ēq̄litatē iusticie. t̄ h̄ cōe bonū qd̄ lex ierēdit.
sicut lex iſtituit q̄ depositia reddat: qa h̄ vt
in plurib⁹ iustū ē. cōrigit t̄i aliq̄n ēē nociuū
puta si furiosus d̄posuit gladiu t̄ eū r̄poſcat
dū ē i furia. vel si aliq̄s reposcat depositū ad
p̄tē ipugnatōe. i his q̄ t̄ filibus caſib⁹ malū
ē ſeq̄ legē poſta. bonū ē aut p̄termisſis vñis
legis ſeq̄ id qd̄ poſcit iusticie rō t̄ cois vtili
tas. t̄ ad hoc ordina epicheia q̄ apud nos di
citur equitas. vnde p̄z q̄ epicheia est virtus

Ad primū ḡ dicēdū q̄ epiches non deserit iustū simpliciter: s̄ iustū q̄ ē lege definita tū nec etiā opponit seueritati q̄ legē vītatez legis i q̄bus oportet. seḡ at v̄ba legis i quib⁹ nō oportet vītiosū ē. **U**nī dī i codice d̄ legib⁹ et̄ stitutioz p̄ncipū. **N**ō dubiū ē i legē cōmittere eū q̄ v̄ba legis ampler⁹ legnūt volūtātē. **A**d secūdū dicēdū q̄ ille de lege iudicat q̄ dicit eā nō eē bene posītā. q̄ v̄o dīc v̄ba legis nō eē i hoc casu seruāda: non iudicat d̄ lege s̄ de aliq̄ negocio p̄ticulari q̄d occurrat. **A**d tītū dicēdū q̄ int̄p̄atio locū habet i dubiis i q̄bus nō licet absq; definiātione p̄ncipis a v̄bis legis recedere: s̄ i māi festis nō ē opus interpretatiōe s̄ executiōe.

Ad secundū sic pro

cedit. **V**idef q̄ epicheia nō sit pars iusticie. Ut. n. ex s̄ dictis p̄ duplex ē iusticia. una p̄ticularis: alia legalis. s̄ epicheia n̄ ē pars iusticie p̄ticularis: q̄a se extendit ad oēs virtutes sicut i iusticia legalis. filiū etiā nō ē ps iusticie legalis: quia op̄at p̄ter id q̄d lege posituz ē. ḡ videf q̄ epicheia nō sit ps iusticie. **P**. Virtus p̄ncipalior nō assiḡt virtuti minus p̄ncipali vt ps: cardinalibus. n. v̄tutibus q̄si p̄ncipalibus assignātur secūdarie v̄tutes vt partes. s̄ epicheia videf esse p̄ncipalior vt q̄ iusticia vt ipsū nomē sonat: dicitur. n. ab epi q̄d ē supra et̄ chayon q̄d ē iustū. ḡ epicheia nō ē ps iusticie. **P**. **V**idef q̄ epicheia sit idē q̄d modestia. nā aplūs ad Phil. 4. dicit. Modestia vestra nota sit oībus hoīb⁹. i greco habeat epicheia. s̄ fīm Tulliū modestia ē ps tēperātē. ḡ epicheia non est ps iusticie. **H**z h̄ ē q̄d p̄bus dīc i s̄. ethicoz q̄ epicheia ē q̄dā iustū. **R** dicēdū q̄ sicut s̄ dictū ē: virtus aliqua triplice h̄z partē. s. partē subiectiū: p̄te integralē: et partē potentialem. Pars aut̄ subiectiū ē d̄ qua essentialiē p̄di cā totū. et ē minus. q̄d quidē d̄tingit dupl̄citer. q̄nq̄. n. aligd p̄dicat de plurib⁹ fīm vñā rōnē: sicut aīal de equo et boue. q̄nq̄ autē p̄ dicat fīm p̄bus et posterius: sicut ens p̄dicat de suba et accēte. epicheia ḡ ē ps iusticie cōiter dicit tāq̄ iusticia q̄dā exīs vt p̄bus dīc i s̄. ethicoz. vñ p̄z q̄ epicheia ē ps subiectiū iusticie. et de ea iusticia dicit p̄ prius q̄d de legali. nā legalis iusticia dirigit fīm epicheia. vñ epicheia ē q̄si superior regula h̄tauor ac tuū. **A**d primū ḡ dicēdū q̄ epicheia corre

spondet p̄prie iusticie legali. et quodāmō cōtineſ sub ea. et quodāmō excedit ea. **S**i. n. iusticia legalis dicat q̄ obtēperet legi siue q̄tū ad v̄ba legis siue q̄tū ad int̄ētōne legislatoris q̄ portioz ē: sic epicheia ē ps portioz legalis iusticie. **S**i v̄o iusticia legalis dicat solū q̄ obteperet legi fīm v̄ba legis: sic epicheia nō ē ps legalis iusticie: s̄ ē ps iusticie coiter dicte diuīsa h̄ iusticiā legalē sicut excedēs ipsam.

Ad secūdū dicēdū q̄ sicut p̄bus dīc i s̄. ethicoz epicheia ē melior: q̄dā iusticia. s. lega li q̄ obteperat v̄ba legis: q̄a tñ et̄ ipsa ē iusticia q̄ d̄: oī ē melior oī iusticia. **A**d tītū dicēdū q̄ ad epicheia p̄tinz aligd moderari. s. obseruātiā v̄borz legis. s̄ modestia q̄ ponit ps tp̄partie moderat ext̄ioz hoīs vit̄i: puta i incessu vel habitu uel alijs h̄mōi. p̄t tñ eē q̄ nomen epicheia apud grecos p̄ quādā s̄lītu dinē trāsserē ad oēs moderationes.

Inde oside

Dandū ē de dono corespondeſte iusticie. s. de pietate. Circa hoc querūl dno. **F** vtrū sit donū sp̄us sci. **2** qdī b̄titudinibus et fructib⁹ ei correspōdeat

Ad primū sic proce

dis. **V**idef q̄ pietas nō sit donū. **D**ona. n. a v̄tutibus differunt vt s̄ habitū ē. s̄ pietas est q̄dam virt⁹ vt s̄ dictū ē. ḡ pietas nō est donū. **P**. **D**ona excellētiora sit v̄tutib⁹: maxie moralib⁹ vt s̄ habitū ē. s̄ int̄ p̄tes iusticie religio ē potioz pietate. ḡ si aliqua ps iusticie d̄ beatponi donū. videf q̄ magis religio debeat esse donū q̄ pietas. **P**. **D**ona manent iū p̄tia et actus donoz vt s̄ habitū ē. s̄ ac̄l p̄tia tis nō p̄t manere iū patria: dicit. n. Greg. p̄ moral. q̄ pietas cordis viscera mīe opib⁹ replet. et sic nō erit iū p̄tia v̄bi nulla erit miseria ḡ pietas nō ē donū. **H**z h̄ ē q̄ V̄fa. xi. ponit int̄ dona. **R** dicēdū q̄ sicut s̄ dictū ē: dona sp̄us sci sūt q̄dā habituales aīe dispositiōes q̄bus ē p̄mpte mobilis a sp̄u scō. **I**ncetera at̄ monet nos sp̄us sciū ad h̄ et̄ affec̄tu quēdā filialem habeām̄ ad deū: fīm illō. **R** o. 8. Accepistis sp̄us sciū adoptiōis filiorum: i q̄ claimamus abba pater. et ga ad p̄ieratē proprie p̄tinet off. ciū et cultū p̄t exhibē. seq̄ns ē q̄ pietas fīm quā cultū et officiū exhibem̄ deo ut p̄prie iusticiū sp̄us sciū sit sp̄us sciū donū